

Projekt

z dnia 16 maja 2019 r. *zapisane*
Zarząd Powiatu Zgierskiego

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 - 2023 Powiatu Zgierskiego

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511), art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192, 2354 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 271, 730 i 752) Rada Powiatu Zgierskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 - 2023 Powiatu Zgierskiego, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego.

RADCA PRAWNY
Lp - 2101

Id: 2245D8F2-AC53-4F70-85E4-351449FE
Aleksander Tokarz Dyrektor Powiatowego Centrum Rodziny

Dyrektor
Maria Miśkiewicz
Maria Miśkiewicz

*Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr Rady Powiatu Zgierskiego
z dnia...*

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU ZGIERSKIEGO NA LATA 2019-2023

SPIS TREŚCI

I.1. WPROWADZENIE	3
I.2. DOKTRYNY I NORMY DZIAŁANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ	5
I.3. PODSTAWY STRATEGICZNO - PROGRAMOWE.....	6
I.4. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYBRANYMI DOKUMENTAMI I POLITYKAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI	8
I.4.1. DOKUMENTY KRAJOWE I EUROPEJSKIE	8
I.4.2. DOKUMENTY REGIONALNE	14
II.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ZGIERSKIEGO	17
II.2. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU ZGIERSKIEGO	33
II.3. DEMOGRAFIA	43
II.4. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W OŚRODKACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE POWIATU ZGIERSKIEGO.....	49
II.5. ZASOBY POWIATU ZGIERSKIEGO I ICH ROLA W REALIZOWANIU ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ, POMOCY SPOŁECZNEJ, REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	58
II.5.1. KWESTIA DZIECKA W POWIECIE ZGIERSKIM	60
II.5.2. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	65
II.5.3. Dodatek wychowawczy (500 +). Dodatek do zryczałtowanej kwoty (500+)	69
II.5.4. Program rządowy "Dobry Start" (300+).....	70
II.5.5. Świadczenia i wynagrodzenia dla rodzin zastępczych	71
II.5.6. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	73
II.5.7. SZKOLENIA I NABÓR KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE.....	77
II.5.8. KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	77
II.5.9. MIESZKANIA CHRONIONE.....	78
II.6. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POWIECIE ZGIERSKIM.....	80
II.7. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	101
II.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI, PRZEMOCY	110
II.9. IDENTYFIKACJA WYBRANYCH CZYNNIKÓW W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ	116
II.10. ANALIZA SWOT.....	123
II.11. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM.....	128
III.1. MISJA	134
III.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	136
III.3. MONITORING I EWALUACJA	146
III. 4. RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	146
IV. ZAKOŃCZENIE	152
V. SPIS TABEL, DIAGRAMÓW I WYKRESÓW	153

I.1. WPROWADZENIE

„Pomaganie jest podstawowym aktem ludzkim, uchodzi za akt konstytuujący człowieczeństwo. Swój wyraz znajduje z jednej strony w solidarności, we wspólnym zobowiązaniu do wspierania innych członków społeczeństwa i do pokonywania trudnych sytuacji, z drugiej strony w bezpośredniej miłości do bliskich potrzebujących pomocy. Zatem pomaganie jest specyficzną formą tego, co należy rozumieć przez pojęcie troski o drugiego człowieka” (B. Szluz, 2006, s.123).

Polityka społeczna wywodzi się z działalności charytatywnej kościołów i gmin na rzecz ubogich i bezdomnych. Z czasem, w odpowiedzi na problemy społeczne państwo musiało ustalić zasady pomocy dla osób dotkniętych biedą czy bezdomnością. Wraz z rozwojem społeczno-gospodarczym zaobserwowano nowe zjawiska tj. bezrobocie, uzależnienie od alkoholu i narkotyków, zwiększające się strukturalne ubóstwo miejskie i wiejskie oraz pojawiający się problem niepełnosprawności. Zaszła konieczność rozwiązania tych problemów przez instytucje sektora publicznego, ponieważ siły instytucji charytatywnych były niewystarczające. (A. Kurzynowski, *Polityka społeczna, SGH, Warszawa 2001*).

Współczesna polityka społeczna w Polsce ma bez wątpienia charakter wielosektorowy i cechuje się znaczną decentralizacją podmiotów i działań.

Cytując Józefa Orczyka: „... naczelnym celem polityki społecznej było i jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa egzystencjalnego, w tym przede wszystkim ekonomicznego, poprzez wytworzenie i utrzymanie sieci zobowiązań gwarantowanych przez państwo (niekiedy przez nie bezpośrednio realizowanych)...”. Julian Auleytnier definiuje politykę społeczną jako działalność państwa i samorządowych organizacji pozarządowych, których celem jest wyrównanie szans życiowych grup społeczeństw ekonomicznie i socjalnie najsłabszych. Cele polityki społecznej można podzielić na dwie klasy. Pierwsza związana jest z likwidacją zła społecznego (np. walka z ubóstwem, usuwanie i łagodzenie tego zjawiska poprzez konkretne działania państwa). Druga dotyczy kreowania dobra społecznego (np. urzeczywistnienie sprawiedliwości społecznej, optymalizacja podziału pomyślności).

Podstawą określającą politykę władz jest strategia będąca koncepcją świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem regionu. Strategia ze swojej istoty ma charakter ogólny, ponieważ musi koncentrować się na sprawach najistotniejszych. Przedstawia uwarunkowania oraz określa cele i kierunki rozwoju. Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego.

Należy pamiętać, iż dobrem nadrzędnym strategii jest człowiek - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem

opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości, w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Niniejszy dokument został opracowany m.in. na podstawie Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020 i wpisuje się w główne założenia dokumentu określonego w III celu strategicznym *Tworzenie korzystnych warunków do życia mieszkańców i inwestorów*, a w szczególności w cel III.4 *Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych*.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały przygotowany dokument, pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, wskazując obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Przedłożony materiał został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Podczas przygotowywania Strategii wykorzystane zostały obowiązujące dokumenty planistyczne kraju, województwa, powiatu i gmin, a także materiały udostępnione, m.in. przez Główny Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy, Policję, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, PCPR oraz informacje sprawozdawcze uzyskane przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Ponadto mieszkańcy mieli możliwość wypowiedzenia swojego zdania w ankiecie na temat życia społeczno – gospodarczego oraz zostały przeprowadzone konsultacje z gminami. Zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii na najważniejszych etapach, pozwoliły na realistyczne stworzenie diagnozy problemów społecznych występujących w powiecie zgierskim, a tym samym wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019-2023 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej.

Część wstępna zawiera informacje na temat doktryn i norm działania polityki społecznej oraz przyczyn powstawania Strategii. Są w niej przedstawione zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu powiatowego. Ponadto zostały ujęte przesłania najważniejszych dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować i być spójna.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę powiatu i gmin wchodzących w jego skład, informacje na temat sytuacji demograficznej i społecznej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych w powiecie. Diagnostyka sytuacji powiatu obejmuje w szczególności:

- 1) problemy społeczne identyfikowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej;
- 2) problemy społeczne identyfikowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w takich obszarach, jak kwestia dziecka oraz kwestia niepełnosprawności;
- 3) kwestię osób bezrobotnych;
- 4) kwestię przestępczości;

- 5) identyfikację najważniejszych problemów społecznych na terenie powiatu;
- 6) analizę SWOT (określenie słabych i mocnych stron, szans oraz zagrożeń).

W części programowej Strategii zostały ujęte najważniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, określając misję, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań. Określenie misji jest niezwykle ważne, gdyż integruje w sobie wszystkie cele główne umożliwiając późniejsze skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych. Misja oparta jest na realnych możliwościach wynikających z opisu stanu aktualnego i analizy wyzwań jakie stawia otoczenie. Ponadto zostały zaprezentowane informacje na temat prowadzenia monitoringu, ewaluacji i oczekiwanych wskaźników osiągnięć, a także zostały wskazane ramy finansowe Strategii.

Wybierając metody opracowania strategii i formy jej prezentowania wykorzystano literaturę oraz dorobek teoretyczny polski i zagraniczny, uwzględniający postęp wiedzy w tej dziedzinie, jak również metodologię i zasady prezentowania planów strategicznych m.in.: Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Rządowy Program na rzecz aktywności społecznej osób starszych na lata 2014 – 2020, Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020, Program Wieloletni Senior+ na lata 2015-2020, Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020.

I.2. DOKTRYNY I NORMY DZIAŁANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Dynamika zmian, jakim nieustannie podlega rzeczywistość społeczna, polityczna oraz gospodarcza wymaga od osób zaangażowanych w kreowanie polityki społecznej perspektywicznego myślenia, przewidywania oraz adaptacji do nowych uwarunkowań. Skuteczna polityka społeczna to długofalowy proces oparty na planowaniu oraz wdrażaniu opracowanych założeń. Planowanie strategiczne jest nie tylko obowiązkiem, ale niezbędnym narzędziem w realizacji polityki społecznej powiatu.

Szeroko rozumiana polityka społeczna może być również określona jako nieustanne, zorganizowane i świadome działanie nakierowane na utrzymywanie względnej równowagi między dwiema wartościami: wolnością i równością. Odpowiednio zaprojektowana i wdrożona stanowi inwestycję, która procentuje dla wszystkich obywateli. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach.

Ponadto polityka społeczna oparta na określonych wartościach i zasadach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu kształtowania warunków życia ludności, stosunków międzyludzkich i ogólnych

warunków rozwoju oraz harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych. Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady.

Zasady zaś, to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niniejszy dokument będzie działał w oparciu o najwyższe wartości i następujące zasady:

Zasada solidarności społecznej – oznaczająca wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

Zasada samopomocy – przejawiać się będzie w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych.

Zasada równości – zapewnienie równego udziału wszystkim podmiotom biorącym udział w tworzeniu rzeczywistości powiatu.

Zasada pomocniczości – samorząd powiatu realizuje jedynie te przedsięwzięcia, które nie mogą być realizowane na poziomie lokalnym.

Zasada partycypacji – odpowiedzialne uczestnictwo obywateli w określaniu i rozwiązywaniu własnych problemów.

Zasada samorządności – stanowić będzie realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

Zasada dobra wspólnego – poszukiwanie kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

Mówiąc o wartościach, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, jaką jest dobro jednostki i rodziny. Ta wartość stała się fundamentem niniejszego dokumentu programowego, gdyż rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. Jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną prawie każdego z nas. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmuje kulturowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania.

L3. PODSTAWY STRATEGICZNO - PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości

państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Strategia podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem prawnie uwarunkowanym. Obowiązek opracowania wynika wprost z art. 19.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto dokumentami, które regulują zadania poszczególnych jednostek w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są ustawy, które stanowią instrumentarium polityki społecznej. Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność zwrócenia uwagi na różne akty prawne, które mają istotny wpływ na tworzenie Strategii. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przy realizacji Strategii może zachodzić również potrzeba odwołania się do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Jak wspomniano we wstępie dokumentu, dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości.

Państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach wspólnoty działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy UE.

W Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019-2023 uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się

konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, biznesu oraz uznaje się za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski;
- Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020;
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki;
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022;
- Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020;
- Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020;
- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2018-2021;
- Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2020;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zgierskim na lata 2016-2020.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I.4. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYBRANYMI DOKUMENTAMI I POLITYKAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI

I.4.1. DOKUMENTY KRAJOWE I EUROPEJSKIE

Dokumenty Unii Europejskiej

Unia Europejska to międzynarodowa wspólnota narodów, która zakłada gospodarczą i polityczną współpracę państw członkowskich. Członkiem UE może zostać kraj demokratyczny, niepodległy i suwerenny. Wspólnota ma wiele celów do spełnienia, wśród najważniejszych wymienia się kilka głównych zadań. Unia ma dążyć do stworzenia jednego organu politycznego, który będzie prowadził wspólną politykę zagraniczną na arenie międzynarodowej. Ma to zwiększyć bezpieczeństwo krajów członkowskich, stworzyć obraz silnej i spójnej Europy oraz zapobiec wojnom i sporom między państwami.

Drugim celem jest promowanie postępu zarówno w sferze społecznej jak i ekonomicznej. Dzięki temu Unia chce zacieśniać współpracę z należącymi do niej państwami i likwidować powstałe bariery w handlu pomiędzy członkami wspólnoty.

Trzecim celem jest wyraźne ujednolicenie struktury krajów należących do Unii oraz wyrównywanie poziomu rozwoju, na jakim obecnie znajdują się poszczególne państwa członkowskie. Łączy się on z kolejnym celem, jakim jest rozwijanie poczucia sprawiedliwości i równości wszystkich krajów należących do Unii Europejskiej, poprzez wprowadzanie jednolitego systemu norm, również norm prawnych.

Kolejnym celem jest polepszanie standardów życia mieszkańców UE. Bardzo ważnym zadaniem jest również dążenie do stworzenia nowej jakości społeczeństwa. Ma być to społeczeństwo obywatelskie, świadome poczucia przynależności do UE.

Europa 2020

Strategia „Europa 2020” ogniskuje się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.

Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (inkluzji) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza tutaj:

- podniesienie stopy zatrudnienia w Europie – czyli więcej miejsc pracy, zwłaszcza dla kobiet, młodych ludzi i pracowników starszych wiekiem;
- pomaganie młodym ludziom w przewidywaniu zmian i radzeniu sobie z nimi dzięki inwestycjom w podnoszenie kwalifikacji i szkolenia;
- modernizację rynków pracy i systemów pomocy społecznej;
- zagwarantowanie, że cała Unia Europejska odniesie korzyści ze wzrostu.

Unia Europejska planuje wsparcie rozwoju sprzyjającego inkluzji społecznej za pomocą dwóch inicjatyw przewodnich: „Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejskiego programu walki z ubóstwem”.

Europejski Fundusz Społeczny

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest jednym z pięciu głównych funduszy, poprzez które Unia Europejska wspiera rozwój społeczno-gospodarczy wszystkich krajów członkowskich. Jego zasoby finansowe inwestuje się w ludzi, szczególnie tych, którzy mają trudności ze znalezieniem pracy. Głównym celem funduszu jest walka z bezrobociem w krajach członkowskich. Pieniądze z Europejskiego Funduszu Społecznego zwiększają możliwość zatrudnienia i kształcenia. Ze środków EFS współfinansowana jest pomoc dla różnych regionów i grup społecznych, w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem oraz dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy.

Instrumenty finansowe współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny są trwałym i efektywnym sposobem inwestowania w procesy wzrostu oraz rozwoju ludzi i ich umiejętności w celu wspierania celów zatrudnienia i włączenia społecznego w całej UE. Mogą one wspierać szeroki zakres celów rozwojowych z korzyścią dla szerokiego grona odbiorców, przy jednoczesnym potencjale do ponownego wykorzystania środków na dalsze inwestycje. EFS posiada ogólny budżet na lata 2014-2020 w wysokości 86 mld €. Wsparcie to jest skierowane do ok. 15 milionów ludzi każdego roku, aby weszli na rynek pracy lub poprawili swoje umiejętności, aby znaleźć pracę w przyszłości, lub dla lepszej integracji społecznej osób w niekorzystnej sytuacji.

W wymiarze krajowym, dokumentami wyznaczającymi cele i kierunki polityki społecznej (w zakresie ogólnym i szczegółowym) są:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, wskazująca na konkurencyjność gospodarki, zrównoważony rozwój regionalny i efektywność państwa jako podstawy m. in. przewyższania negatywnych zjawisk i problemów społecznych (w tym spadku liczby ludności i niskiej spójności społecznej).

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo, określająca szanse modernizacyjne kraju przy uwzględnieniu różnych czynników wewnętrznych, w tym społeczno-demograficznych (wzrost liczby osób starszych, zmiany na rynku pracy, jakość kapitału społecznego).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020. Rejony, Miasta, Obszary wiejskie, przedstawiająca koncepcję rozwoju regionów w Polsce do 2020 r. poprzez ograniczanie między nimi różnic i wspieranie tych, które dają największe szanse na wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Rozwinięciem powyższych dokumentów są rządowe strategie i programy dziedzinowe, z datą realizacji do 2020 r., tj.:

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, główny cele SRKL to rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, została opracowana przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie identyfikuje Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Wskazuje ona, iż polityka rozwoju powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego.

Cel strategiczny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 został określony, jako wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, a do jego osiągnięcia mają prowadzić działania ujęte w czterech priorytetach:

- kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, wyznaczający cele do realizacji działań skierowanych do osób i grup społecznych zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na poszczególnych etapach życia.

Kluczowe kierunki działań na lata 2014-2020 wyszczególnione w programie to:

- zmniejszenie wykluczenia dzieci i młodzieży;
- stworzenie szansy na bezpieczne wejście na rynek pracy dla osób młodych oraz ułatwienie im godzenia pracy zawodowej z zakładaniem rodziny;
- aktywna integracja osób wykluczonych społecznie;
- wsparcie osób starszych;
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Celem głównym programu jest trwale zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, wspierający nowy obszar wsparcia społecznego (przedsiębiorczość społeczną), mający na celu zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób ze środowisk marginalizowanych oraz wzrost liczby organizacji obywatelskich i inicjatyw lokalnych.

Długofalowa Polityka Senioralna Polski na lata 2014-2020, obejmująca tworzenie i rozwój takich inicjatyw, które będą wpisywać się w aktywizację i zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób starszych (edukacja społeczna o problematyce starości i starzenia się społeczeństwa, rozwój geriatry, usług społecznych i opiekuńczych, rozwój gospodarki skierowanej do seniorów, integracja międzypokoleniowa itp.).

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Jerzy Hausner Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Zespół został powołany 14.04.2003 r. przez Prezesa Rady Ministrów. Głównym celem Strategii jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy;
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy;
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia;
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Polska zdecydowała się na utworzenie Narodowej Strategii Integracji Społecznej również ze względu na pełniejsze realizowanie programów przełamania ugruntowanej bierności społecznej oraz okoliczności i przyczyn wykluczenia społecznego, które lokowane są na kilku płaszczyznach:

- grupowej dyskryminacji, ograniczającej swobodę i możliwości działania jednostek;
- zerwaniu więzi społecznych, prowadzącego do pozbawiania jednostki zdolności do działania;
- niedostatecznym poziomie zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych tych obywateli, którzy nie są zdolni, własnym staraniem, zapewnić ich sobie sami.

Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji *prawa do edukacji* są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym (*obecnie podstawowym*) i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020

U podstaw Strategii komunikacji polityki spójności leży przekonanie, że dobra komunikacja jest konieczna, aby sprawnie i dobrze zrealizować zadania wynikające z Umowy Partnerstwa. Komunikacja pomaga w wykorzystaniu środków europejskich dla rozwoju kraju: wskazuje możliwości, wspiera realizację projektów, a także pokazuje ich efekty.

Działania komunikacyjne są sprofilowane zgodnie z potrzebami beneficjentów. Naczelną zasadą komunikacji, która obowiązuje wszystkie instytucje, jest przekazywanie potencjalnym beneficjentom w odpowiednim czasie/z odpowiednim wyprzedzeniem rzetelnej i wystarczającej informacji:

- potencjalni beneficjenci otrzymują pełną informację dającą dobre podstawy do podjęcia decyzji, co do udziału w konkursach, w tym informacje dotyczące kryteriów wyboru projektów oraz informacje o zobowiązaniach wynikających z podpisania umowy dotacyjnej;

➤ w trakcie realizacji projektu beneficjenci otrzymują kompleksową informację pozwalającą im na sprostanie wymaganiom realizacji projektu oraz informację na temat ewentualnych zmian, jeśli takie zmiany mają miejsce.

Zasady te obejmują całość działań Instytucji Zarządzających oraz wszystkich podległych im instytucji i dotyczą nie tylko działań stricte informacyjno -promocyjnych, ale całokształtu kontaktów z beneficjentami.

1.4.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020

"Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020" dotycząca polityki społecznej województwa łódzkiego została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego na mocy Uchwały nr XXXV/454/17 z dnia 27.03.2017 i stanowi aktualizację „Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020”.

Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych, ale również organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Centrum Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające do wyrównywania poziomu życia mieszkańców regionu. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

W dokumencie wyznaczono cele, priorytety oraz wskazano kierunki działań w zakresie polityki społecznej regionu w perspektywie do roku 2020, odnosząc się do jednego z podstawowych celów strategicznych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jakim jest obszar spójności społecznej, tj. aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych.

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013- 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020 jest kluczowym dokumentem strategicznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do uwzględnionych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o powiecie, wyznacza długofalowe

kierunki jego rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

Na potrzeby Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020 wizja regionu została sformułowana w następujący sposób: ***W 2020 ROKU POWIAT ZGIERSKI RÓWNOMIERNIE ROZWINIĘTYM OBSZAREM O WYSOKIM POZIOMIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO OSIĄGNIĘTYM DZIĘKI WYKORZYSTANIU POŁOŻENIA PRZY SKRZYŻOWANIU DRÓG, BLISKOŚCI ŁODZI I PARTNERSTWIE LOKALNYCH SAMORZĄDÓW.***

Natomiast Misja Powiatu Zgierskiego brzmi następująco:

STAROSTWO POWIATOWE JAKO INICJATOR I KOORDYNATOR DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH SPÓJNEMU ROZWOJOWI CAŁEGO OBSZARU POWIATU W PARTNERSTWIE Z GMINAMI WCHODZĄCYMI W JEGO SKŁAD.

W celu realizacji wizji i misji powiatu, zdefiniowany został katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowane zostały cztery cele strategiczne oraz trzynaście przyporządkowanych im celów operacyjnych.

I. Rozwój zintegrowanego transportu.

I. 1. Rozwój transportu publicznego;

I. 2. Rozbudowa i modernizacja dróg.

II. Tworzenie miejsc pracy.

II. 1. Przyciąganie inwestorów oraz stworzenie spójnej oferty inwestycyjnej;

II. 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości;

II. 3. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy;

II. 4. Stworzenie zintegrowanej informacji nt. miejsc pracy;

III. Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów.

III. 1. Ochrona zdrowia;

III. 2. Dostosowanie oferty edukacyjnej do bieżących oraz przyszłych potrzeb mieszkańców;

III. 3. Ochrona środowiska i utrzymanie porządku publicznego;

III. 4. Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych.

IV. Promocja Powiatu.

IV. 1. Rozwój partnerstwa lokalnych samorządów;

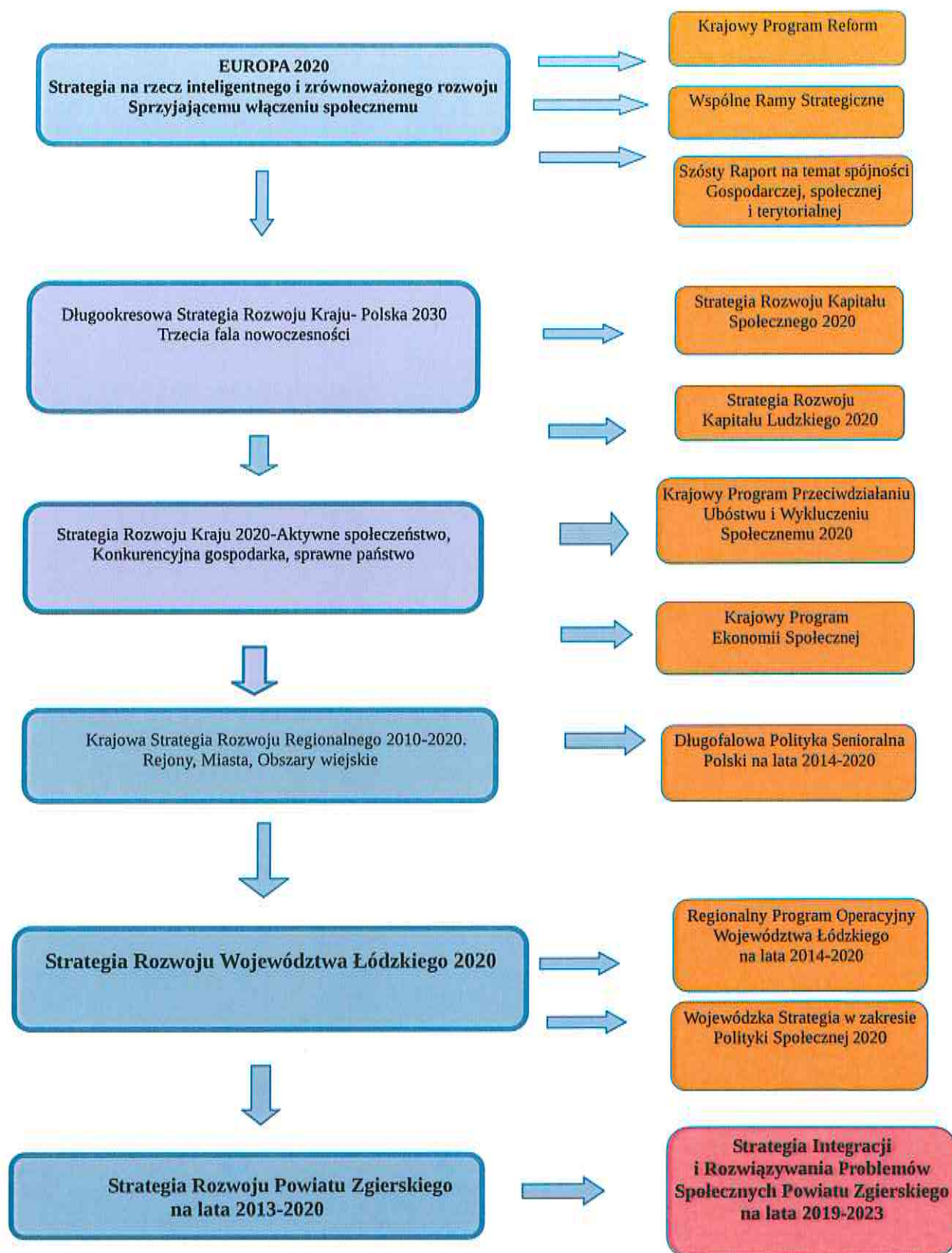
IV. 2. Zintegrowana oferta promocyjna Powiatu;

IV. 3. Rozwój tożsamości lokalnej.

Biorąc pod uwagę wszystkie cele należy przede wszystkim traktować Powiat, jako ośrodek pełniący funkcję koordynacyjną i integracyjną szczególnie w przypadku realizacji działań obejmujących współpracę międzygminną. Powiat staje się więc swego rodzaju układem funkcjonalnym wzmacniającym rozwój partnerstwa lokalnych samorządów, nakierowanym na osiągnięcie spójnego rozwoju całego obszaru.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019-2023 jest integralną częścią Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego i w pełni odpowiada na cel ***III. 4 Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych.***

Schemat nr 1. Zgodność Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019-2023 z europejskimi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.

II.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ZGIERSKIEGO

INFORMACJE OGÓLNE OBSZARU

Rycina nr 1. Mapa Polski z wyszczególnionym województwem łódzkim.

Źródło: strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Województwo_łódzkie

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej 7 sierpnia 1998 roku zdecydował, o powstaniu Powiatu Zgierskiego z siedzibą w Zgierzu. Został on powołany do życia w ramach reformy administracji publicznej w dniu 1 stycznia 1999 roku.

Rysunek nr 1. Herb i flaga Powiatu Zgierskiego.

Źródło: strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_zgierski

Barwy i układ herbu oraz flagi został ustanowiony Uchwałą Nr XVII/121/03 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 28 listopada 2003 r.

Rycina nr 2. Mapa powiatu zgierskiego.

Źródło: strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_zgierski

Powiat zgierski położony jest w województwie łódzkim, na północny-zachód od Łodzi. Zajmuje powierzchnię 855,18 km². Powiat tworzy 9 gmin: 3 gminy miejskie (Głowno, Ozorków, Zgierz), 2 miejsko-wiejskie (Aleksandrów Łódzki, Stryków) i 4 wiejskie (Zgierz, Głowno, Ozorków, Parzęczew). Na terenie powiatu są 263 miejscowości i 182 sołectwa.

Poniższa tabela szczegółowo przedstawia gęstość zaludnienia powiatu zgierskiego w poszczególnych gminach.

Tabela nr 1. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego z końcem 2017 roku.

Ludność w 2017 r.			
Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
165 606	86 988 - 52,5%	78 618 - 47,5%	
Wyszczególnienie	Liczba ludności	Powierzchnia	Ludność na 1 km ²
Powiat Zgierski	165 606	855,18 km ²	193 osób/km ²
Gmina miejska Zgierz	56 690	42,33 km ²	1339 osób/km ²
Gmina miejska Ozorków	19 685	15,46 km ²	1 273,3 osób/km ²
Gmina miejska Głowno	14 422	19,84 km ²	726,9 osób/km ²
Gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	31 445	116,43 km ²	266 osób/km ²
Gmina miejsko-wiejska	12 565	157,9 km ²	79 osób/km ²

Stryków			
Gmina wiejska Zgierz	13 972	199,05 km²	69 osób/km²
Gmina wiejska Głowno	4 847	104,77 km²	46 osób/km²
Gmina wiejska Ozorków	6 944	95,51 km²	73 osób/km²
Gmina wiejska Parzęczew	5 036	103,89 km²	48 osób/km²

Dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie- stan na 31.12.2017 r. oraz dane GUS z 31 grudnia 2007 r.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2017 r. w powiecie zgierskim zamieszkiwało **165 606** mieszkańców, z czego **52,5%** stanowiły kobiety, a **47,5%** mężczyźni.

Powiat zgierski - Nieruchomości (mieszkania oddane do użytku, powierzchnia użytkowa, liczba izb).

W **2017** roku w powiecie zgierskim oddano do użytku **723** mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku **4,37** nowych lokali. Jest to wartość **znacznie większa** od wartości dla województwa łódzkiego oraz **nieznacznie mniejsza** od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie zgierskim, to **66 045** nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem **400** mieszkań. Jest to wartość **porównywalna** do wartości dla województwa łódzkiego oraz **większa** od średniej dla całej Polski.

W **2016** roku **79,7%** mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, **16,3%** na sprzedaż lub wynajem, **4,0%** jako mieszkania komunalne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie zgierskim, to **4,30** i jest **porównywalna** do przeciętnej liczby izb dla województwa łódzkiego oraz **znacznie większa** od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2017 roku w powiecie zgierskim, to **132,40 m²** i jest **znacznie większa** od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa łódzkiego oraz **znacznie większa** od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne **95,30%** mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, **90,86%** nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, **86,41%** mieszkań posiada łazienkę, **77,13%** korzysta z centralnego ogrzewania, a **35,55%** z gazu sieciowego.

Położenie geograficzne. Powiat zgierski jest usytuowany w centrum kraju. Jest to teren nizinny należący do Krainy Wielkich Dolin, a ukształtowanie rzeźby terenu jest niezwykle zróżnicowane. Region rozciąga się na różnych wysokościach i odzwierciedla poszczególne fragmenty rzeźby Niziny Środkowopolskiej oraz przyciąga bogactwem walorów przyrodniczych, między innymi: Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, rezerwat jałowców „Ciosny”, Dąbrowa Grotnicka, Grądy nad Lindą i Grądy nad Moszczenicą, które obfitują w rzadkie gatunki roślin i drzew. W okolicach Rogóżna na głębokości ok. 300 m

znajduje się podziemne jezioro sprzed 130 tys. lat. Ponadto na głębokości 600 m znajduje się ciepłe morze o temp. 80 C.

Wśród naturalnych walorów powiatu zgierskiego wyróżnia się zwłaszcza obecność dużych kompleksów leśnych (lasy grotnicko - lućmierskie, lasy szczawińskie), rozwinięty system hydrograficzny, występowanie obszarów o znacznym zróżnicowaniu konfiguracyjnym i dużych walorach krajobrazowych, udokumentowane walory balneologiczne w rejonie Rogóżna (zasoby wód mineralnych), obszary występowania wydmy śródlądowych. Wszystkie te cechy środowiska przyrodniczego spowodowały, że wiele terenów powiatu zostało włączonych do obszarów prawnie chronionych, a powiat zgierski należy do grupy powiatów województwa łódzkiego o największym udziale powierzchni objętych ochroną w postaci rezerwatów i parków krajobrazowych.

Rycina nr 3. Mapa powiatu zgierskiego.

Źródło: strona internetowa: <https://www.google.pl/searchq=powiat-zgierski>

Na terenie powiatu zgierskiego znajduje się 20 pamiątek *polskiej kultury szlacheckiej*. Niektóre z nich można oglądać odrestaurowane w pełnej okazałości. Do najbardziej znanych obiektów należą: Pałac Rzewuskich w Bratoszewicach (1921 – 1922) oraz pałac Enderów w Woli Błędowej (1937 – 1929). Mianem pałacu zwykło się również określać XIX-wieczną posiadłość fabrykanckiej rodziny Schlosserów w Ozorkowie. Do najlepiej utrzymanych lub odrestaurowanych dworów należą obiekty w Dzierżaznej (1924), Dobieszkowie (II połowa XIX w.), Głownie (ok.1840), Nakielnicy (ok.1840) oraz Jeżewie (pocz. XX w.). Część z nich zachowała oryginalne wnętrza. Do ciekawych obiektów zabytkowych należą także najstarsze budowle sakralne, które można zobaczyć w:

- Białej – kościół p.w. św. Piotra i Pawła;
- Giecznie – kościół p.w. Wszystkich Świętych i Świętego Jakuba – drewniane kościoły (świątynie te budowano zgodnie ze starą polską tradycją ciesielką, według której w całej Polsce stawiano niegdyś chaty, stodoły i dworki);

- Modlnej – kościół p.w. Bożego Ciała;
- Parzęczewie – kościół p.w. św. Rocha;
- Zgierzu – neogotycki kościół farny p.w. św. Katarzyny;
- Leśmierzu – gotycki kościół z dębowym ołtarzem i naturalnej wielkości figurą św. Józefa;
- Ozorkowie – Kościół Ewangelicko – Augsburski.

Szczególne walory przyrodnicze. Duża ilość zbiorników wodnych, interesujące zabytki i ciekawe miejsca, sprawiają iż, powiat zgierski jest regionem, w którym dynamicznie rozwija się sektor turystyczny i rekreacyjny. Ukształtowanie terenu jest wyjątkowo przyjazne dla tych, którzy lubią piesze i rowerowe wycieczki. Stok narciarski na zgierskiej „Malince” odwiedzają zimą amatorzy narciarstwa i snowboardu. Latem czynne jest tam kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu wodnego, boiska do gry w piłkę. Uzupełnieniem tej oferty są kryte pływalnie w Zgierzu, Ozorkowie i Aleksandrowie Łódzkim. Pole golfowe w Woli Błędowej, podobnie jak strykowski tor motocrossowy, stanowią dodatkową atrakcję. Szlaki turystyczne mają wartość nie tylko rekreacyjną, ale też edukacyjną – prowadzą do miejsc ważnych dla historii Polski np. trasa odwrotu 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Można korzystać także ze specjalnych tras agroturystycznych: konnej, pieszej i rowerowej, które przebiegają przez atrakcyjne miejsca powiatu np.: fermę strusi afrykańskich w Białej, stary młyn w Chociszewie i kuźnię w Dzierżąnej. Warto odwiedzić także liczne powstańcze mogiły i cmentarze z początku XX wieku oraz rezerwat jałowców w Rosanowie. Szlaki przebiegają także w pobliżu gospodarstw agroturystycznych, których na terenie powiatu jest około 20. Wiele z nich posiada własne stadniny konne. Miłośników jazdy konnej może zainteresować „Agroturystyczny Szlak Konny” oznakowany kolorem pomarańczowym, przebiegający wśród pól i lasów przylegających do wsi Ciosny, Dzierżązna, Leonów i Wymokłe.

Gospodarka powiatu zgierskiego ma charakter przemysłowo-rolniczy z silnie zaznaczoną funkcją handlowo-usługową. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku 41 697 ha zajmowały grunty rolne (blisko 50%), przy całkowitej powierzchni obszaru wynoszącej 85 518 ha. Natomiast liczba gospodarstw rolnych funkcjonujących w powiecie wynosiła 6 131 i były to głównie gospodarstwa rozdrobnione (uprawa zbóż, ziemniaków, warzyw oraz hodowla bydła, trzody chlewnej, drobiu).

Położenie powiatu w centrum Polski, na skrzyżowaniu istniejących dróg i szlaków kolejowych sprawia, że jest to jeden z najlepszych regionów inwestycyjnych. Stolica powiatu – Zgierz jest jednym z głównych miast satelickich łódzkiego zespołu metropolitalnego. Powiat posiada dobre połączenie komunikacyjne z resztą kraju, przebiega tu m.in. droga krajowa nr 1 północ-południe, droga krajowa nr 14 Łowicz – Walichnowy, nr 71 Stryków – Rzgów, nr 72 Konin – Rawa Mazowiecka, oraz drogi wojewódzkie: nr 469 Uniejów – Wróblew, nr 708 Ozorków – Brzeziny. Przez powiat przebiegają też linie kolejowe nr 15 Bednary – Łódź Kaliska oraz i nr 16 Łódź Widzew – Kutno. Istotne z punktu widzenia

rozwoju regionu jest położenie powiatu na szlaku autostrad A1 (północ – południe) oraz A2 (wschód–zachód) będących elementem węzła komunikacyjnego autostrad środkowoeuropejskich o znaczeniu międzynarodowym.

Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów (na podstawie danych GUS z 2017 roku):

- hotele: 8
- inne obiekty hotelowe: 9
- ośrodki wczasowe: 2 (całoroczne: 1)
- ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe: 2
- zespoły domków turystycznych: 1 (całoroczne: 0)
- pokoje gościnne: 2
- pozostałe obiekty niesklasyfikowane: 1

W powiecie zgierskim według danych z 2017 r. działało **1 muzeum** lub oddział. Odnotowano **11 208** zwiedzających, co daje **678** osób zwiedzających muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców. Muzeum ma wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach i posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych wewnątrz budynku.

Według danych z 2016 w powiecie zgierskim działały **33 biblioteki i filie publiczne** posiadające księgozbiór liczący **452 916** wolumenów oraz **135** materiałów elektroniczne zainwentaryzowanych. We wszystkich placówkach zatrudnionych było **77** pracowników. Wśród obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych **7** miało wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, **7** miało udogodnienia wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, a **0** było przystosowanych dla użytkowników niewidzących i słabowidzących. Dla porównania w 2008 roku działało **35** bibliotek i filii posiadających księgozbiór liczący **514 883** wolumeny.

Ponadto, w 2016 r. w powiecie zgierskim działała **1 biblioteka/filia naukowa** posiadająca księgozbiór liczący **36 400** wolumenów w tym zbiory specjalne: **422**. Odnotowano **465** czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w ciągu roku.
Źródło: GUS, 31 XII 2016.

Transport i komunikacja.

Według danych z 2016 roku w wyniku **165** wypadków drogowych w powiecie zgierskim odnotowano **15** ofiar śmiertelnych oraz **197** osób rannych. Oznacza to, że na 100 tys. ludności przypadło **99,9** wypadków (*znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie więcej od wartości dla całej Polski*) oraz **9,1** ofiar śmiertelnych (*nieznacznie więcej od wartości dla województwa i znacznie więcej od wartości dla kraju*).

Natomiast na 100 tys. pojazdów przypadło odpowiednio **12,4** ofiar śmiertelnych (*znacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie więcej od wartości dla całego kraju*) oraz **163,2** rannych (*znacznie mniej od wartości dla województwa i znacznie więcej od wartości dla Polski*).

W 2016 roku w powiecie zgierskim zarejestrowanych było **120 703** pojazdów samochodowych oraz ciągników, w tym **90 977** samochodów osobowych (**550,7** na każdy 1000 mieszkańców - *nieznacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz wartość porównywalna do wartości dla całej Polski*), **15 917** samochodów ciężarowych (**101,9** - *nieznacznie więcej od wartości dla województwa oraz znacznie więcej od wartości dla całego kraju*), **357** autobusów (**2,2** - *znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski*), **924** ciągników siodłowych (**5,6** - *znacznie mniej od wartości dla województwa oraz znacznie mniej od wartości dla kraju*) oraz **5 890** motocykli (**35,7** - *wartość porównywalna do wartości dla województwa łódzkiego oraz wartość porównywalna do wartości dla całej Polski*).

W 2017 roku w powiecie zgierskim znajdowało się **22** km ścieżek rowerowych. Zarejestrowano **116** taksówek oraz **116** licencji na taksówki.

Biorąc pod uwagę najliczniejsze przedziały dla cech zdefiniowanych poniżej:

- typowe auto osobowe ma szacunkowy wiek **18,4 lat**, ma masę całkowitą **1400 - 1649 kg**, napędzane jest silnikiem o pojemności **1400 - 1999 cm³**, stosowane paliwo to **benzyna**;
- typowe auto ciężarowe ma szacunkowy wiek **19,4 lat**, ma ładowność **do 999 kg**, stosowane paliwo to **olej napędowy**;
- typowy autobus ma szacunkowy wiek **23,1 lat**, a jako paliwo stosuje **olej napędowy**;
- typowy ciągnik siodłowy ma szacunkowy wiek **14,3 lat**, a jako paliwo stosuje **olej napędowy**;
- typowy motocykl ma szacunkowy wiek **24,9 lat**.

Dużymi atutami naszego regionu są **podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej** w Aleksandrowie Łódzkim, Ozorkowie, Strykowie i Zgierzu. W Gminie Aleksandrów Łódzki powierzchnia podstrefy ŁSSE wynosi 49,6530 ha. Prowadzą tam działalność podmioty gospodarcze z branży kosmetycznej oraz elektro – energetycznej. W Ozorkowie powierzchnia podstrefy ŁSSE wynosi 22,6506 ha. Specjalna strefa ekonomiczna zagospodarowana w sposób wielobranżowy stworzyła nowe miejsca pracy (bezpośrednio na terenie strefy), jak również dała zatrudnienie z tytułu usług okołostrefowych. Działalność prowadzą tutaj podmioty gospodarcze z branży motoryzacyjnej, opakowań, przetwórstwa tworzyw sztucznych, budowlanej, farmaceutyczno – medycznej. W Strykowie podstrefa ŁSSE wynosi 31,8096 ha. Pierwszym podmiotem, który rozpoczął tu działalność jest inwestor z branży budowlanej.

Podstrefa ŁSSE w Zgierzu posiada powierzchnię 36,7653 ha i składa się z dwóch kompleksów: Boruty oraz Rudunek. Park przemysłowy w Zgierzu zlokalizowany na obszarze

byłych Zakładów Przemysłu Barwników BORUTA, jest jednym z najlepiej usytuowanych przemysłowych terenów inwestycyjnych w Polsce. Obecnie działa tam kilkadziesiąt firm. Proinwestycyjne działania władz spowodowały, że na terenie powiatu działają liczne przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego m.in. z Włoch, Belgii, Holandii, USA, Francji.

Łącznie powierzchnia podstref ŁSSE na terenie powiatu zgierskiego wynosi 140,8785 ha. - Źródło: Dane dotyczące wielkości powierzchni podstref ŁSSE zostały skonsultowane z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A., ul. Ks. Biskupa Wincentego Tymienieckiego 22 G, 90-349 Łódź, Wydział Pozyskiwania i Obsługi Inwestora, które zostały przesłane drogą elektroniczną.

FINANSE PUBLICZNE

Poniższe zestawienia prezentują obraz finansów publicznych budżetu powiatu zgierskiego z podziałem na określone klasyfikacje w 2017 roku.

Tabela nr 2. Dochody i wydatki budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w 2017 r. w mln zł.

	DOCHODY mln zł		WYDATKI mln zł
Część oświatowa subwencji ogólnej	37,3	wydatki ogółem	132,7
Subwencja ogólna	43,8	majątkowe	16,3
Dotacje	30,6	majątkowe inwestycyjne	16,3
Dochody własne	54,2	bieżące	116,4
Dochody ogółem	128,6	bieżące na wynagrodzenia	61,8

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

Środki w dochodach budżetu powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów unijnych w 2017 r. - 4,9 mln zł. W 2017 r. dochody gmin na 1 mieszkańca w powiecie zgierskim wyniosły 4 009 zł, przy średniej krajowej wynoszącej 4 307 zł.

Z analizy danych należy stwierdzić, iż w 2017 roku najwyższym uzyskanym dochodem powiatu był dochód własny 54,2 mln, najniższy z otrzymanych dotacji 30,6 mln. Najwyższe wydatki pochłaniały zaś działania bieżące i wyniosły 116,4 mln zł.

W 2017 r. dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu zgierskiego wzrosły o 2,2 % w porównaniu z rokiem poprzednim oraz odnotowano wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu o 11,9 %.

Rycina nr 4. Logo Unii Europejskiej.

UNIA EUROPEJSKA

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Unia_Europejska

Tabela nr 3. Wartość całkowita oraz dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach umowy partnerstwa 2014-2020 na terenie powiatu do końca 2017 r.

<i>Wartość całkowita oraz dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach umowy partnerstwa 2014-2020 na terenie powiatu do końca 2017 r. *</i>			
	ogółem	w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej	na 1 mieszkańca w zł
	w mln zł		
Programy operacyjne ogółem	370,8	234,7	2 243
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	41,4	21,0	250
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	18,8	7,9	114
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	22,5	11,0	136
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	18,3	16,8	111
Regionalne Programy Operacyjne	269,8	178,0	1 632

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

* Dane szacunkowe, miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie, dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie, bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

Z danych wskazanych powyżej wynika, iż największe środki finansowe Unii Europejskiej zostały udzielone na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych 269,8 mln zł oraz na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 41,4 mln zł. Niższe dofinansowanie otrzymały: Program Operacyjny Polska Cyfrowa 22,5 mln zł oraz Program Operacyjny Inteligentny Rozwój - 18,8 mln zł, zaś 18,3 mln zł przeznaczono na Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Na szczególną uwagę zasługuje analiza dochodów i wydatków budżetu podzielona według odpowiednich klasyfikacji.

Tabela nr 4. Dochody budżetu powiatu zgierskiego wg działów.

Struktura dochodów budżetu powiatu według działów w %			
	2015	2016	2017
Wydatki ogółem %	100,00	100,00	100,00
Rolnictwo i łowiectwo	-	-	-
Transport i łączność	0,9	2,0	1,7
Gospodarka mieszkaniowa	2,0	1,3	1,6
Administracja publiczna	3,9	3,9	3,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8,7	9,1	8,6
Różne rozliczenia	38,9	37,0	34,1
Oświata i wychowanie	2,0	2,0	2,8
Pomoc społeczna	8,4	9,4	8,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1,2	1,5	1,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,1	0,1	0,1
Rodzina	x	x	3,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,3	0,3	0,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-
Kultura fizyczna	-	-	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	26,9	27,4	29,4
Pozostałe	6,7	6,0	5,0

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

W 2017 r. dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu wzrosły o 2,2 % w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela nr 5. Wydatki budżetu powiatu zgierskiego wg działów.

Struktura wydatków budżetu powiatu według działów w %			
	2015	2016	2017
Wydatki ogółem %	100,00	100,00	100,00
Rolnictwo i łowiectwo	-	-	-
Transport i łączność	11,3	10,2	11,6
Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,3	0,4
Administracja publiczna	12,1	12,7	12,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8,9	9,6	8,3
Różne rozliczenia	-	-	0,1
Oświata i wychowanie	34,6	34,1	34,1
Pomoc społeczna	15,6	16,7	10,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4,4	4,3	4,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	6,2	6,2	6,1
Rodzina	x	x	8,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,2	-	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,1	0,1	0,2
Kultura fizyczna	0,1	0,1	0,1
Działalność usługowa	0,7	0,7	0,6
Ochrona zdrowia	4,7	4,0	2,6
Pozostałe	0,6	1,0	0,8

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

W 2017 r. odnotowano wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu o 11,9 % w porównaniu z 2016 r.

Według danych US w Łodzi wynika, iż 34,1 % budżetu powiatu przeznaczony został na oświatę i wychowanie, to tyle samo co w roku poprzednim. Wydatki na administrację publiczną w 2017 r. wyniosły 12,2 %. Ponadto znaczną część środków przeznaczono na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w sumie 14,3 %. natomiast znacząco zmalały wydatki na ochronę zdrowia, które sięgnęły wartości 2,6 % budżetu.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

OŚWIATA

Polska jest rzadkim przykładem kraju, który w ciągu 25 lat w sposób fundamentalny przebudował instytucjonalne podstawy swojego systemu edukacji. Zmiany te zostały zainicjowane po upadku systemu komunistycznego i były niewątpliwie elementem szerokiego procesu politycznego, polegającego na demokratyzacji i deregulacji państwa oraz, mówiąc obrazowo – przywracaniu go obywatelom. Stąd wiele reform edukacyjnych wprowadzanych w Polsce po 1989 roku miało za cel nadrzędny upodmiotowienie uczestników procesu kształcenia, zwiększenie ich autonomii i uwolnienie kreatywności.

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa, kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Do zadań własnych gmin, zgodnie z ustawą o systemie oświaty, należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów (*z dniem 31 sierpnia 2017 roku, w wyniku reformy systemu oświaty z 2017 roku, gimnazja zostały zlikwidowane, od dnia 1 września 2017 roku gimnazja przestały istnieć, a ostatnie roczniki klas były nazywane "oddziałami gimnazjalnymi"*). Poniżej przedstawiamy wykaz jednostek funkcjonujących w gminach powiatu zgierskiego.

Tabela nr 6. Szkolnictwo w roku szkolnym 2017/18.

L.p.	Szkolnictwo w roku szkolnym 2017/18	Wartość
1	Szkoły podstawowe w tym specjalne	51 5
2	Gimnazja w tym specjalne	7 4
3	Szkoły ponadgimnazjalne i policealne	34
4	Uczniowie w szkołach podstawowych w tym specjalnych	11 115 165
5	Uczniowie w szkołach gimnazjalnych w tym specjalnych	2 794 57
6	Uczniowie w szkołach branżowych I stopnia	332
7	Uczniowie w liceach ogólnokształcących	1 494
8	Uczniowie w technikach i ogólnokształcących szkołach artystycznych	1 315
9	Uczniowie w szkołach policealnych	240
10	Liczba ludności w 2017 r. w wieku 7-12 lat 13-15 lat 16-19 lat	10 339 4 517 6 125
11	Wydatki na oświatę i wychowanie	34.1 % wydatków budżetu powiatu w 2017 r.

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

Na terenie powiatu zgierskiego w roku szkolnym 2017/2018 działało 56 szkół podstawowych, w tym 5 specjalnych, 11 gimnazjów, w tym specjalnych 4 oraz 34 szkół ponadgimnazjalnych i policealnych.

Według danych GUS uczniów w szkołach podstawowych było 11 115, w tym specjalnych 165, w gimnazjach 2 794 - w tym specjalnych 57, w zasadniczych szkołach zawodowych 332, w liceach ogólnokształcących 1 494, w technikach i ogólnokształcących szkołach artystycznych 1 315 oraz szkołach policealnych 240 osoby.

Łączne wydatki na oświatę i wychowanie w 2017 roku stanowiły 34,1% budżetu powiatu.

Należy nadmienić, iż w szkołach działających na terenie powiatu w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży realizowane były projekty polegające na organizacji zajęć dodatkowych z matematyki, informatyki, przedsiębiorczości i języków obcych.

Wykaz szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie powiatu zgierskiego.

Aleksandrów Łódzki

- Szkoła Mistrzostwa Sportowego - Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika
- Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica
- Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego

Główno

- Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Licealno-Gimnazjalnych
- Zespół Szkół Nr 1 im. prof. Romualda Adama Cebertowicza

- Zespół Szkół Specjalnych

Ozorków

- Zespół Szkół Specjalnych
- Zespół Szkół Ogólnokształcących
- Zespół Szkół Zawodowych

Zgierz

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica
- Zgierski Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II
- Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego

- Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Warszawska 10/12, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Głownie, ul. Kopernika 24/26, 95-015 Głowno
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu, ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ozorkowie, ul. R. Traugutta 1, 95-035 Ozorków.

Placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego

- Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu, ul. Długa 42, 95-100 Zgierz
- Młodzieżowy Dom Kultury w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1-go Maja 17/19, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia w Ozorkowie, ul. Listopadowa 69 B, 95-035 Ozorków.

Szkoły Specjalne funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego

- Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Franciszkańska 14/16, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- Zespół Szkół Specjalnych w Głownie, ul. Kopernika 26a, 95-015 Głowno
- Zespół Szkół Specjalnych w Ozorkowie, ul. Kościuszki 27, 95-035 Ozorków
- Szkoła Podstawowa Specjalna przy Specjalistycznym ZOZ dla Dzieci w Sokolnikach, ul. Emilii Sczanieckiej 2/12, 95-039 Sokolniki
- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Zgierzu, ul. Parzęczewska 46, 95-100 Zgierz.

Zgodnie z Załącznikiem do Uchwały Nr XXVIII/330/17 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 27 stycznia 2017 r. - Projekt dostosowania sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i publicznych szkół specjalnych do nowego ustroju szkolnego oraz ustalenia sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i publicznych szkół specjalnych na terenie powiatu zgierskiego:

- **Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 13** z siedzibą przy ul. Parzęczewskiej 46, wchodząca w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, z **dniem 1 września 2017 r. została przekształcona w ośmioletnią szkołę podstawową specjalną** pod dotychczasową nazwą wchodzącą w skład tego ośrodka;
- **Szkoła Podstawowa Specjalna** przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym z siedzibą przy ul. Parzęczewskiej 35, z **dniem 1 września 2017 r. została przekształcona w ośmioletnią szkołę podstawową specjalną** pod dotychczasową nazwą;
- **Gimnazjum Specjalne Nr 4** z siedzibą przy ul. Parzęczewskiej 46, wchodzące w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, zostanie **zlikwidowane z dniem 31 sierpnia 2019 r.**;
- **Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 3** z siedzibą przy ul. Parzęczewskiej 46, wchodząca w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, z **dniem 1 września 2017 r. została przekształcona w Specjalną Szkołę Branżową I Stopnia Nr 3** wchodzącą w skład tego ośrodka, kształcącą w zawodach: ogrodnik oraz kucharz, a w szkole tej w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonować będą oddziały klasy II i III i w roku szkolnym 2018/2019 oddziały klasy III dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej;
- **Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy** z siedzibą przy ul. Parzęczewskiej 46, wchodząca w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, z **dniem 1 września 2017 r. została przekształcona w szkołę specjalną przysposabiającą do pracy** dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi na podbudowie szkoły podstawowej pod dotychczasową nazwą wchodzącą w skład tego ośrodka, a w szkole tej w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonować będą oddziały klasy II i III i w roku szkolnym 2018/2019 oddziały klasy III dotychczasowej szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.

W celu podnoszenia jakości szkolnictwa w powiecie zgierskim, na przestrzeni ostatnich lat podejmowanych było szereg inwestycji w zakresie infrastruktury oświatowej.

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej powiatu zgierskiego, to projekt współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, Priorytet IV Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków, Poddziałanie IV.2.1. Termomodernizacja budynków – ZIT. Celem bezpośrednim projektu jest poprawa jakości powietrza w powiecie zgierskim poprzez zmniejszeniu zapotrzebowania na paliwa nieodnawialne użytkowane na cele grzewcze w budynku użyteczności publicznej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez obniżenie zapotrzebowania na ciepło budynków: Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu, Zespołu Szkół Specjalnych w Ozorkowie, Zespołu Licealno - Sportowego w Aleksandrowie Łódzkim, Zespołu Szkół Specjalnych w Głownie, Starostwa Powiatowego w Zgierzu, Zgierskiego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Zgierzu, Zespołu Szkół nr 1 w Głownie, Zespołu Szkół Specjalnych w Aleksandrowie Łódzkim realizowane w wyniku ocieplenia ścian

zewnątrznych oraz stropów budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację systemów ogrzewania oraz wymianę oświetlenia na energooszczędne.

OPIEKA MEDYCZNA

Opiekę zdrowotną w powiecie zgierskim w 2017 r. zapewniało 107 przychodni. Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca plasowały się na poziomie 4,9, to tyle samo co w skali województwa łódzkiego. Liczba ludności w powiecie zgierskim na 1 aptekę ogólnodostępną wyniosła- 2 807.

W Ministerstwie Zdrowia opracowano rozporządzenia wykonawcze do ustawy z dnia 23 marca 2017 r. *o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. poz. 844) – ustawy wprowadzającej system podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (tzw. sieć szpitali).

Ustawa tworząca tzw. sieć szpitali wprowadza nowe rozwiązania, które usprawniają organizację udzielania świadczeń opieki zdrowotnej przez szpitale oraz przychodnie przyszpitalne i poprawiają dostęp pacjentów do leczenia specjalistycznego w szpitalach. Pozwolą one zoptymalizować liczbę oddziałów specjalistycznych i umożliwią lepszą koordynację świadczeń szpitalnych i ambulatoryjnych. Ułatwią także zarządzanie szpitalami.

Do sieci szpitali dołączyli:

- 1) Zgierz Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej - Curie w Zgierzu Parzęczewska 35 szpital II stopnia, tel. 42 714 45 00 .
- 2) Główno Centrum Zdrowia "ABiS" przy WSInf w Łodzi Wojska Polskiego 32/34 szpital I stopnia, tel. 42 719 64 60.

Przykładowe szpitale i opieka całodobowa świadczone w powiecie zgierskim wg danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

- 1) American Heart of Poland S.A. Oddział Kardiologii Interwencyjnej, ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 422 314 710, telefon: 422 314 710.
- 2) Niepubliczny Zakład Opieki Paliatywnej przy Stowarzyszeniu Hospicjum im. Jana Pawła II, HOSPICJA DOMOWE, PORADNIA MEDYCZYNY PALIATYWNEJ, ul. Andrzeja Struga 2 - 4, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 42 715 45 23, telefon: 42 715 45 23.
- 3) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CARE" ODDZIAŁ REHABILITACYJNY, ZAKŁAD/ODDZIAŁ OPIEKUŃCZO-LECZNICZY, ul. Dubois 17, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 42 714 10 30, telefon: 42 714 10 30.
- 4) SZPITAL GŁÓWNO GRUPA ZDROWIE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ ul. Wojska Polskiego 32/34, 95-015 Główno, telefon do rejestracji: 427 196 460, telefon: 427 196 460.
- 5) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej - Curie w Zgierzu ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz, telefon do rejestracji: 427 144 208, telefon: 427 144 544.

BUDOWA STACJONARNEGO HOSPICJUM W ZGIERZU

Stowarzyszenie HOSPICJUM im. Jana Pawła II przy Parafii N.M.P. Różańcowej od 2017 r. realizuje projekt dofinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 *Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych z zakresu świadczeń w ramach opieki paliatywnej i hospicyjnej poprzez budowę Ośrodka Hospicjum w Zgierzu.*

Celem projektu jest poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej na terenie powiatu zgierskiego, brzezińskiego i łęczyckiego oraz podniesienie standardu usług medycznych w zakresie opieki paliatywno - hospicyjnej. Planowanym efektem przedsięwzięcia będzie poprawa warunków udzielania świadczeń opieki zdrowotnej i jakości dostępu do nich.

Projekt polega na budowie ośrodka hospicjum stacjonarnego, z poradnią medycyny paliatywnej oraz infrastrukturą do obsługi pacjentów hospicjum domowego wraz z wyposażeniem w infrastrukturę niezbędną do realizacji świadczeń opieki paliatywno-hospicyjnej. Należy podkreślić, że w północnej części województwa łódzkiego nie funkcjonuje żaden obiekt realizujący świadczenia opieki paliatywno - hospicyjnej o charakterze stacjonarnym.

W projektowanym obiekcie znajdą się: 32 łóżka (tj. 30 łóżek w części hospicjum stacjonarnego plus dodatkowe 2 łóżka jako miejsca rezerwowe przejściowe) oraz jedno łóżko w izolatce. Zakończenie budowy obiektu Hospicjum planuje się na III kwartał 2021 r.

Ponadto 27 kwietnia 2017 r. w Starostwie Powiatowym w Zgierzu został podpisany Program współpracy pomiędzy Powiatem Zgierskim a Stowarzyszeniem Hospicjum w Zgierzu w zakresie informacji, promocji, marketingu wspierania budowy Hospicjum i później w realizacji świadczenia usług zdrowotnych i innych potrzeb społecznych dla obywateli powiatu zgierskiego. Program Współpracy jest wynikiem podpisanego przez Strony w dniu 27 lutego 2017 r. Listu Intencyjnego.

II.2. CHARAKTERYSTYKA GMIN POWIATU ZGIERSKIEGO

MIASTO ZGIERZ

Rycina nr 5. Herb miasta Zgierza.

Źródło: <http://www.powiat.zgierz.pl/>

Zgierz jako miasto został po raz pierwszy odnotowany w dokumencie z 1231 r. znanym z oryginału, jako Sguyr. Sama nazwa Zgierza oznacza miejsce zgorzałe, miejsce palenia ogni ofiarnych, miejsce po wypalonym lesie.

Zgierz leży w dolinie rzeki Bzury na krawędzi Wysoczyzny Łódzkiej, która tworzy lekko wyniesiony "półwysep" wcinający się w Niziny Środkowopolskie. Dzięki temu ukształtowanie terenu jest wyjątkowo urozmaicone, a deniwelacje dochodzą do 40 m wysokości. Powierzchnia miasta wynosi około 42 km². Pod miastem znajdują się trzecio- i czwartorzędowe oraz górnokredowe warstwy wodonośne, z których czerpana jest woda doskonałej jakości dla potrzeb mieszkańców. W okalającej miasto Gminie Zgierz rozpoczęto eksploatację złóż wód mineralnych, zawierających znaczne ilości fluoru. Wspomniana rzeka Bzura płynie przez Zgierz krytym kanałem tworząc w centrum miasta, w parku, malowniczy zalew. Jej koryto widoczne jest dopiero na zachodnich krańcach miasta, w pobliżu zakładów chemicznych "Boruta". W okolicy Zgierza biorą początek dopływy Bzury: Sokołówka, Linda, Malinka. W granicach miasta znajdują się pozostałości dawnej puszczy łódzkiej, tworzące dziś niewielkie zespoły leśne.

Miasto położone jest na wysokości 176 m n.p.m., w północnej części Wyżyny Łódzkiej. Rozciąga się ono na stokach płytkiej kotliny zbiegającej ku rzece Bzurze. Najwyższe wzniesienie tej kotliny sięga 211 m n.p.m. i znajduje się w Dąbrówce na skraju lasu, przy szosie prowadzącej ze Zgierza do Piątku.

Zgierz wchodzi w skład łódzkiej aglomeracji, w której żyje ponad milion mieszkańców. Bliskie sąsiedztwo aglomeracji Łodzi i Warszawy wzbogaca ofertę gospodarczą, naukową, kulturalną i usługową mieszkańcom Zgierza. Ma to istotne znaczenie

z punktu widzenia możliwości wszechstronnego rozwoju lokalnej społeczności oraz struktury samego miasta. Zgierz posiada połączenie tramwajowe z Łodzią i sąsiednimi gminami, należy także do łódzkiego węzła telekomunikacyjnego. Jednakże należy wyjaśnić, iż zlecona przez MPK-Łódź sp. z o. o. ekspertyza dotycząca sieci trakcyjnej na linii tramwajowej do Zgierza i Ozorkowa wykazała bardzo zły stan przewodu jezdni, który zagraża bezpiecznemu prowadzeniu przewozów. Zarówno przewoźnik, władze gmin, a także Zarząd Dróg i Transportu, aby zapewnić bezpieczeństwo pasażerów, stanęli przed koniecznością tymczasowego zawieszenia kursowania tramwajów na linii do Zgierza i Ozorkowa. Od 4 lutego 2018 r. połączenie tramwajowe zastąpiono autobusami.

Ponadto przez miasto przebiegają przelotowe trasy samochodowe wiodące w różne kierunki, w tym droga krajowa nr 1, łącząca porty Gdańska i Gdyni z południem Polski, a w skali Europy - Skandynawię i Bałkany. Tu znajduje się także rozwidlenie szlaków kolejowych biegnących z Łodzi na północ i na wschód. Dobry dojazd do lotniska Łódź-Lublinek (ok. 20 km) i bliskość portu lotniczego Warszawa - Okęcie (ok. 130 km) czyni Zgierz miastem atrakcyjnym dla rozwoju działalności gospodarczej. W samym mieście bardzo dobrze rozwinięty jest system lokalnego transportu zbiorowego, w pełni zaspakajający miejskie potrzeby przewozowe.

Zabytki Zgierza pochodzą m.in. z pierwszej połowy XIX w. i związane są z początkami przemysłu włókienniczego. Składają się na nie przede wszystkim parterowe domy pierwszych osadników, popularnie zwane domkami tkackimi. Bardzo charakterystyczny jest układ miasta, w którym po dziś wyodrębniają się wyraźnie dwie jego części: Stare Miasto lokowane w XIV w., położone na wzgórzu przy kościele, oraz osada rzemieślnicza, założona w 1821 r., leżąca na wschód od Starego Miasta.

MIASTO GŁÓWNO

Rycina nr 6. Herb miasta Główna.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Głowna

Główno zajmuje obszar około 20 km² i położone jest w północnej części woj. łódzkiego, na dogodnym szlaku komunikacyjnym biegnącym wzdłuż drogi krajowej nr 14 oraz linii kolejowej Łódź – Łowicz – Warszawa, w odległości zaledwie 30 km od Łodzi, 23 km od Łowicza i ok. 100 km od Warszawy. Od skrzyżowania autostrad A1-A2 w rejonie Strykowa dzieli je zaledwie 10 km, a od węzła autostradowego Łowicz w rejonie Łyszkowic – ok. 18 km. Położenie miasta w strefie Nizin Środkowopolskich, w granicach obszaru Równiny Łowicko - Błońskiej, nad trzema rzekami: Mrogą, Mrożycą i Brzuśnią, w sąsiedztwie pięknych lasów, a przede wszystkim w otoczeniu trzech zbiorników wodnych sprawia, że w Głównie wytworzył się specyficzny mikroklimat, który już przed wojną docenili mieszkańcy miasta Łodzi.

W leśnej części Główna najbardziej wysuniętej na północ leży rezerwat Zabrzeźnia, którego powierzchnia wynosi 27,6 ha. Teren rezerwatu porasta głównie las dębowo - grabowy. Znajdują się tu również chronione stanowiska jodły i buku.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze Główna docenili już przedwojenni mieszkańcy Łodzi, dla których miasto stanowiło chętnie odwiedzane lotnisko. Jego mikroklimat sprzyja leczeniu chorób układu oddechowego. W Głównie znajduje się najstarsza w Polsce prywatna stocznia jachtowa Janmor.

MIASTO OZORKÓW

Rycina nr 7. Herb miasta Ozorkowa.

Źródło: <https://www.umozorkow.pl/herb-i-symbole-miasta>

Miasto leży w granicach podziemnych wód o znacznym ciśnieniu hydrostatycznym. Wody te zalegające w utworach górnokredowych charakteryzują się dużą miękkością, miejscami są zmineralizowane, a temperatura niektórych odwiertów przekracza 200°C. Istnieją tutaj potencjalne możliwości do wykorzystywania bogactw naturalnych miasta w zakresie „produkcji wody”. W związku z tym, w mieście mogą być lokalizowane działalności „wodochłonne”.

Ozorków zajmuje powierzchnię około 15 km², położone jest na wysokości 122–156 m n.p.m. nad Bzurą, będącą lewobrzeżnym dopływem Wisły. Głównymi zaletami Gminy Miasta Ozorkowa jest położenie w centralnej Polsce, w województwie łódzkim. Miasto wchodzi w skład Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, odległość od Łodzi wynosi zaledwie ok. 25 km. Odległość pomiędzy Ozorkowem a stolicą Polski – Warszawą wynosi ok. 135 km. Gmina Miasta Ozorków jest jedną z dziewięciu gmin powiatu zgierskiego, który pod względem liczby ludności jest największym powiatem województwa łódzkiego. W południowo – wschodniej części miasta znajduje się sztuczny zbiornik wodny o powierzchni 12,2 ha lustra wody. Zbiornik retencyjny wykorzystywany jest w celach rekreacyjnych, w tym dla celów sportów wodnych i wędkarstwa. Na terenie miasta znajduje się duży obszar, stanowiący ok. 102 ha Lasu Komunalnego. Ponadto w odległości ok. 2 km od miasta znajdują się dwa duże kompleksy leśne w Grotnikach i Sokolnikach, pełniące również funkcję rekreacyjno – wypoczynkową dla mieszkańców naszego miasta.

Położenie Ozorkowa w bliskiej odległości z Łodzią daje możliwość wykorzystania potencjału gospodarczego, naukowego i oferty kulturalnej tego miasta. Łódź to przede wszystkim duży rynek zbytu towarów i usług. Miasto Ozorków położone jest przy Drodze Krajowej Nr 1 – głównej trasie komunikacyjnej łączącej południe Polski z wybrzeżem gdańskim (Cieszyn-Katowice-Łódź-Gdańsk) oraz w pobliżu nowobudowanej autostrady A2 (3km do węzła “Emila”) łączącej wschód i zachód Polski (Świecko-Poznań-Łódź-Warszawa-Kukuryki), co stwarza dobre powiązania komunikacyjne z obszarem Polski i Europy. Położenie to zwiększa szansę rozwoju miasta i daje możliwości rozwoju nowych rodzajów działalności gospodarczej (usługi gastronomiczne – hotelarskie) oraz usług związanych z obsługą ruchu tranzytowego (usługi logistyczne, usługi motoryzacyjne, punkty odpraw celnych itp.).

Intensywny rozwój społeczno – gospodarczy miasta to początek XIX wieku. W Ozorkowie stworzono pierwszą w okręgu łódzkim osadę włókienniczą i farbiarzy. Tutaj miał miejsce początek rozwoju przemysłu włókienniczego nad górną Bzurą, który rozszerzył się na pobliski Zgierz i Łódź oraz okoliczne miasta, tworząc w ten sposób największy w Polsce ośrodek tego przemysłu. Do początku lat 90-tych ubiegłego wieku głównym przemysłem miasta był przemysł włókienniczy i odzieżowy.

O atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz o panującej tutaj atmosferze proinwestycyjnej świadczy zagospodarowanie specjalnej strefy ekonomicznej – Podstrefa Ozorków jako tzw. rozproszonej strefy ekonomicznej zarządzanej przez Łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną S.A w Łodzi. Specjalna strefa ekonomiczna zagospodarowana w sposób wielobranżowy stworzyła miejsca pracy i stała się alternatywą gospodarczą dla upadłych zakładów “Morfeo”, “Latona” i Włókienniczej Spółdzielni Pracy. Dzięki niej powstały nowe miejsca pracy bezpośrednio na terenie strefy jak również powstały nowe miejsca pracy z tytułu usług okołostrefowych oraz nawiązana została współpraca zakładów z lokalnymi firmami.

W 1999 roku oddano do użytku pierwszą z najnowocześniejszych w województwie łódzkim krytą pływalnię, która ma charakter wielofunkcyjnego obiektu sportowo –

rekreacyjnego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych. Miejska Pływalnia znajduje się w strukturach Centrum Sportu i Rekreacji „Wodnik” w Ozorkowie.

MIEJSKO-WIEJSKA GMINA STRYKÓW

Rycina nr 8. Herb miejsko-wiejskiej gminy Stryków.

Źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Strykowa

Stryków położony jest na obszarze Wzniesień Łódzkich, nad rzeką Moszczenicą, na północny wschód od Łodzi. Obecnie przez Stryków przebiega droga krajowa nr 14 oraz autostrada A2. Dzięki powstającemu skrzyżowaniu autostrad A1 i A2 miasto stało się jednym z najważniejszych punktów komunikacyjnych tej części Europy. Wpływa to na duży przyływ inwestorów - szczególnie z branży logistycznej. Atrakcją turystyczno - rekreacyjną miasta jest (zwłaszcza w okresie letnim) zalew o pow. 9 ha wraz z plażą i strzeżonym kąpieliskiem oraz skateparkiem. Na uwagę również zasługuje czynny tor motocrossowy.

W 2009 roku Gmina Stryków była wśród 3 najlepiej rozwijających się pod względem inwestycyjnym gmin w Polsce i otrzymała certyfikat „Gmina Przyjazna Inwestorom”. W 2010 i 2012 roku została doceniona prestiżową nagrodą "Grunt na medal" za najlepszy teren inwestycyjny w województwie łódzkim. Na terenie Miasta i Gminy Stryków powstały 4 parki przemysłowe.

O atrakcyjności inwestycyjnej gminy decyduje również: linia kolejowa Łódź - Łowicz wraz z bocznicą do załadunku pociągów towarowych, w 99 % zwodociągowane tereny, w 100% skanalizowane tereny miasta i w 40% gminy, ponad 1000 ha wolnych terenów inwestycyjnych, ponad 400 ha już zajętych terenów inwestycyjnych przez firmy o światowym zasięgu, dogodny dojazd komunikacją miejską do centrum Łodzi.

Doskonałe warunki logistyczne spowodowały, że na terenie gminy Stryków, na ponad 400 ha, ulokowali się krajowi i światowi inwestorzy ze: Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Finlandii, Holandii, USA czy Francji. W Strykowie działają 4 parki przemysłowe: Segro Park Stryków, Diamond Business Park Stryków, Panattoni Park Stryków i Prologis Park Stryków oraz Podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Inwestor, który podejmie decyzję o lokalizacji biznesu w gminie Stryków może być pewien, że znajdzie tu proinwestycyjny klimat i przestrzeń do rozwoju.

MIEJSKO-WIEJSKA GMINA ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI

Rycina nr 9. Herb miejsko-wiejskiej gminy Aleksandrów Łódzki.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksandrów_Łódzki

Gmina miejsko - wiejska Aleksandrów Łódzki usytuowana jest w centralnej Polsce na skrzyżowaniu dwóch głównych szlaków komunikacyjnych. Gmina liczy obecnie 31 445 mieszkańców. Liczba ta dynamicznie rośnie z uwagi na migrację ludności z Łodzi i innych ościennych gmin.

Aleksandrów Łódzki to miasto satelickie Łodzi, które z uwagi na położenie oraz wysoki standard usług edukacyjnych, sportowo - rekreacyjnych, komunalnych, kulturalnych i socjalnych świadczonych społeczeństwu, jest jednym z najpopularniejszych ośrodków regionu łódzkiego. Miasto o wyraźnych tradycjach włókienniczych przekształciło się w prężny ośrodek, w którym dominują nowe technologie. Dzięki zagospodarowaniu terenu byłego lotniska powstała podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która błyskawicznie przyciągnęła wielkie międzynarodowe koncerny P&G oraz ABB. Rodzime firmy przekształciły się w średnie i duże przedsiębiorstwa i dziś marki, takie jak Lady Kama, Nowatex, Legs, Wamatex, Prometheon, Martin, Stan-Mal, Sopexim świadczą o dynamice rozwoju gospodarczego gminy. Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości oraz stopień wykorzystania nowoczesnych technologii sprawiły, że Aleksandrów Łódzki uzyskał jako jedno z 16 miast Polski, a jedyne w województwie łódzkim, tytuł E-miasta od jednej z największych firm świata – Google.

Władze Aleksandrowa Łódzkiego stawiają na dynamiczny rozwój infrastrukturalny. Całkowita zmiana wizerunku miasta dzięki wielu strategicznie ważnym inwestycjom przynosi pozytywne efekty w postaci przyrostu ludności. Znaczące nakłady na oświatę i sport przyczyniły się do rozwoju bazy edukacyjno - sportowej i osiągnięcia imponującego *skandynawskiego* wskaźnika ponad 50 % dzieci trenujących wybraną dyscyplinę sportu. Pięć hal sportowych z lekkoatletyczną halą i stadionem na czele, całkowicie zmodernizowany obiekt MOSiR imienia aleksandrowianina Włodzimierza Smolarka, 2 kompleksy sportowe Orlik, lodowisko Biały Orlik oraz nowoczesne boiska i hale na terenach wiejskich powodują, iż gmina rok rocznie uzyskuje tytuł Sportowej Gminy. Kompleksowość i wysoki standard we

wszystkich dziedzinach rozwoju gminy owocuje każdego roku wysoką notą w Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej – w tym czterokrotnie w „Złotej Dziesiątce”. Dbłość o innowacyjność proponowanych rozwiązań stała się w ostatnich latach powodem wyboru Aleksandrowa Łódzkiego najbardziej innowacyjną gminą w Polsce.

W Gminie Aleksandrów Łódzki znajduje się m.in. pierwsza w Polsce stacja szybkiego ładowania samochodów elektrycznych, na terenie zakładu koncernu ABB, który ma tu swoją siedzibę. Obecność firmy ABB, jak i innego lidera gospodarczego – Procter&Gamble w Aleksandrowie Łódzkim to nie przypadek. Wieloletnie starania władz gminy i skuteczna walka o inwestora dała efekt w postaci utworzenia jednej z Podstref Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w tym miejscu. Daje to miastu stabilizację ekonomiczną i możliwość rozwoju na wiele lat.

GMINA WIEJSKA GŁOWNO

Rycina nr 10. Herb gminy wiejskiej Głowno.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Głowno_gmina_wiejska

Gmina wiejska Głowno leży w północno-wschodniej części powiatu zgierskiego i podzielona jest administracyjnie na 31 sołectw. Jest gminą typowo rolniczą, w której przeważają gleby zaliczane do III, IV i V klasy bonitacyjnej. Aktualne kierunki rozwoju produkcji rolnej to hodowla bydła mlecznego oraz hodowla trzody chlewnej. W produkcji roślinnej dominuje uprawa buraków cukrowych oraz ziemniaków. We wsiach, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Głowna, nacisk położony został na uprawy sadownicze (jabłonie i krzewy jagodowe) oraz warzywnictwo.

Przez sąsiadującą z miastem gminę Głowno przebiega granica geobotaniczna pomiędzy Krainą Mazowiecką i Krainą Wielkopolsko – Kujawską należącymi do Pasa Wielkich Dolin. Na terenie gminy znajduje się kilka kompleksów leśnych. Największy z nich to „Karnków” o powierzchni 180 ha. Drzewostany liczące niemal 100 lat, zawierające jesiony, lipy, dęby, graby, buki oraz wiązy znajdują się w parkach dworskich w Domaradzynie i Lubiankowie. Na obszarze gminy można znaleźć także 23 pomniki przyrody.

GMINA PARZĘCZEW

Rycina nr 11. Herb gminy Parzęczew.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Parzęczewa

Gmina Parzęczew położona jest w północno - zachodniej części powiatu zgierskiego, w odległości 27 km od Łodzi. Posiada typowo rolniczy charakter i rozwinięte funkcje rekreacyjno - wypoczynkowe. Tutaj znajduje się siedziba władz gminy liczącej 44 wsie i 1 osiedle (Leźnica Wielka). Większość terenów gminy wyposażona jest w podstawową infrastrukturę techniczną (woda, prąd, telefon). Niewątpliwym atutem gminy jest czyste ekologiczne środowisko z dużą ilością lasów, porastających 14% ogólnej powierzchni (ok. 1,453 ha). Istotne znaczenie dla rozwoju gminy jest korzystny układ komunikacyjny.

Gmina jest atrakcyjna pod względem przyrodniczo - krajobrazowym, szczególnie w swojej południowo - wschodniej części przyległej do grotnickich lasów, gdzie znajduje się 630 ha chronionego krajobrazu. W Leźnicy Wielkiej znajduje się urządzone kąpielisko strzeżone z wypożyczalnią sprzętu pływającego i parkingiem.

GMINA WIEJSKA ZGIERZ

Rycina nr 12. Herb gminy wiejskiej Zgierz.

Źródło: [pl.wikipedia.org/wiki/Zgierz_\(gmina_wiejska\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Zgierz_(gmina_wiejska))

Gmina wiejska Zgierz jest pod względem powierzchni (ok. 20.000 ha) jedną z największych gmin polskich i największą w województwie łódzkim. Usytuowana jest w północnej części województwa łódzkiego. Jej północna granica w okolicach Gieczna przebiega w odległości 5 km od geograficznego środka Polski. Gminę Zgierz charakteryzuje duże zróżnicowanie terenu i piękne krajobrazy. Najciekawsze i najcenniejsze fragmenty przyrody objęte są ochroną. Rezerваты przyrody tj. Ciosny, Dąbrowa Grotnicka, Grądy nad Lindą i Grądy nad Moszczenicą to najmniej zmienione ludzką ręką uroczyska leśne.

Na uwagę zasługuje Rezerwat Ciosny położony w miejscowości Rosanów. W rezerwacie znajduje się unikatowe skupisko jałowców porastających śródładowe wydmy. Dąbrowa Grotnicka zajmuje powierzchnię ponad 100 ha. Rezerwat położony jest w północnej części Lasu Grotnicko - Lućmierskiego. Ponad połowę terenu gminy zajmują użytki rolne. Bogactwo lasów (największe w powiecie zgierskim), rzeczki, czyste środowisko przyrodnicze to czynniki, które sprawiły, że gmina Zgierz od wielu lat jest dużym zapleczem rekreacyjnym mieszkańców aglomeracji łódzkiej. Obecnie na terenie gminy jest ponad 15 tysięcy działek letniskowych, które tworzą skupiska w miejscowościach: Grotniki, Jedlicze, Zdzisławów, Kwilno, Rosanów, Smardzew. Wśród ośrodków wypoczynkowych na uwagę zasługuje Gminny Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy w Dzierżanej, gdzie znajdują się letnie domki kempingowe oraz dworek, będący obiektem całorocznym. Pełni on funkcję obiektu szkoleniowo - konferencyjnego, wyposażonego w sprzęt audiowizualny i komputery. Posiada także zaplecze hotelowe i obsługę gastronomiczną.

Do bogactw przyrody należy zaliczyć również znajdujące się w okolicach Rogóżna na głębokości ok. 300 m podziemne jezioro sprzed 130 tys. lat oraz tzw. „ciepłe morze” o temp.+ 80°C, znajdujące się na głębokości 600 m. Ocenia się, że pokłady te mogą być podstawą rozwoju uzdrowiska balneologicznego oraz stanowić alternatywne źródło ogrzewania. Na terenie Gminy występuje również sól kamienna, gips oraz węgiel brunatny. Pokłady tych minerałów nie są eksploatowane.

GMINA OZORKÓW

Rycina nr 13. Herb gminy Ozorków.

Źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Herb_gminy_Ozorków

Gmina Ozorków powstała w 1974 roku w wyniku połączenia trzech Gromadzkich Rad Narodowych. Składa się z 33 wsi zlokalizowanych w 27 sołectwach i jednego osiedla. Gmina Ozorków jest zapleczem olbrzymiej aglomeracji łódzkiej i leży w północno – zachodniej części województwa łódzkiego, w dolinie rzeki Bzury. Na terenie gminy znajdują się zabytki sakralne i zabytkowe obiekty związane z wydarzeniami ostatniej wojny światowej. Drewniany kościół w Modlnej został zbudowany w XVIII wieku i należy do najcenniejszych zabytków ziemi łódzkiej. Cmentarze wojenne w Modlnej i Solcy Wielkiej pochodzą z czasów Bitwy pod Kutnem. Gmina Ozorków jest atrakcyjnym terenem turystyczno-rekreacyjnym.

W części zachodniej znajduje się kompleks leśny Sokolniki - Las o wyjątkowym klimacie. Jest to gmina typowo rolnicza o przewadze upraw warzywnych. Ogółem Gmina Ozorków zajmuje 9 552 ha, w tym 7 255 ha użytków rolnych i pod względem powierzchni jest ona najmniejszą gminą w powiecie zgierskim. Warunki glebowe gminy należą do najlepszych w powiecie.

Przez teren gminy przebiegają ważne arterie komunikacyjne:

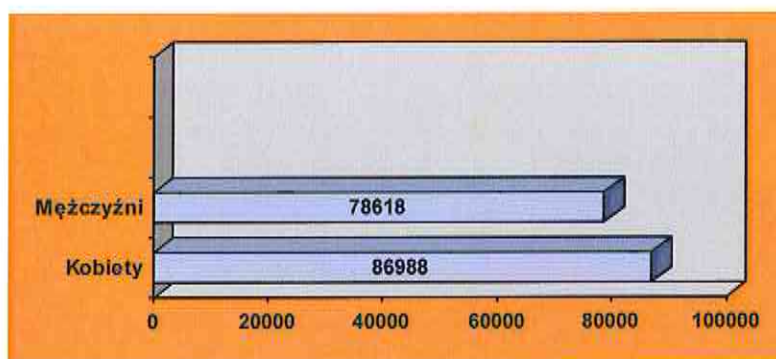
- z północy na południe - droga krajowa Nr 91 relacji Gdańsk - Cieszyn (na terenie gminy Ozorków jej długość wynosi 9,00 km);
- ze wschodu na zachód - drogi wojewódzkie: Nr 469 Wróblew - Uniejów oraz 708 Ozorków - Modlna - Warszycy – Stryków - Niesułków (na terenie gminy ich długość wynosi 15,20 km).

Bardzo ważną rolę odgrywa droga Nr 708, ponieważ pod Strykowem połączyła drogę krajową Nr 91 z węzłem autostradowym A-1 i A-2.

II.3. DEMOGRAFIA

Demografia do swych badań uzyskuje dane z publikacji statystycznych, reprezentatywnych prób statystycznych i ze spisów ludności. Do badań nad procesami demograficznymi używa się między innymi statystyk meldunkowych, z których uzyskuje się np. współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik dzietności, saldo migracji, oczekiwaną długość życia.

Wykres nr 1. Ludność powiatu zgierskiego według płci z końcem 2017 roku.

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

Według danych Urzędu Statystycznego w Łodzi na koniec 2017 roku, teren powiatu zgierskiego zamieszkiwało 165 606 osób, gdzie 52,53 % stanowiły kobiety, a 47,47 % mężczyźni. Współczynnik feminizacji - na każdych 100 mężczyzn przypada 111 kobiet, współczynnik maskulinizacji - na każde 100 kobiet przypada 90 mężczyzn.

W latach 2002-2017 liczba mieszkańców **wzrosła o 3,7%**. Średni wiek mieszkańców wynosi **42,4 lat** i jest **porównywalny do** średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz **porównywalny do** średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Prognozowana liczba mieszkańców powiatu zgierskiego w 2050 roku wynosi **156 725**, z czego **81 603** to kobiety, a **75 122** mężczyźni. Mieszkańcy powiatu zgierskiego zawarli w 2017 roku **720** małżeństw, co odpowiada **4,4** małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to **mniej od** wartości dla województwa łódzkiego oraz **znacznie mniej od** wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano **2,0** rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to **znacznie więcej od** wartości dla województwa łódzkiego oraz **znacznie więcej od** wartości dla kraju. **24,6%** mieszkańców powiatu zgierskiego jest stanu wolnego, **56,7%** żyje w małżeństwie, **6,1%** mieszkańców jest po rozwodzie, a **10,9%** to wdowy/wdowcy.

W 2016 roku **39,5%** zgonów w powiecie zgierskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną **26,6%** zgonów w powiecie zgierskim były nowotwory, a **6,4%**

zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu zgierskiego przypada **11.76** zgonów. Łącznie zgonów w 2016 r. było 1 948, w tym 904 kobiety, 1 038 mężczyzn oraz 6 niemowląt.

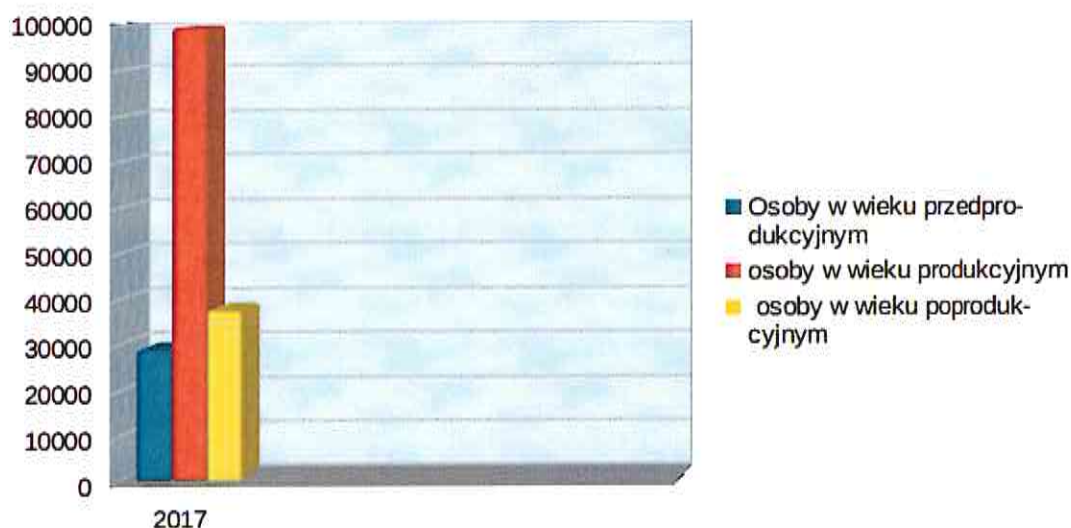
Dla polityki społecznej niemniej ważnym wskaźnikiem od ogółu populacji jest jej aktualna, jak i prognozowana struktura wiekowa. Określenie spodziewanych trendów demograficznych oparte zostało na analizie sytuacji ludnościowej powiatu w 2017 roku.

Tabela nr 7. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2017 roku zamieszkujących powiat zgierski.

Rok	2017
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	28 742
Osoby w wieku produkcyjnym	99 437
Osoby w wieku poprodukcyjnym	37 427

Dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie

Wykres nr 2. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2017 roku zamieszkujących powiat zgierski.

Na 165 606 mieszkańców powiatu zgierskiego, 60,0% stanowiło grupę w wieku produkcyjnym, 17,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym. Wyjaśnić należy, iż przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 - 64 lata, dla kobiet - 18-59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym tj. w wieku 18 - 44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45 - 64 lata, kobiety – 45 - 59 lat.

Tabela nr 8. Struktura wybranych danych statystycznych występujących w powiecie zgierskim.

Wybrane dane	2015	2016	2017	Województwo 2017
Ludność	165 130	165 206	165 606	2 476 315
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku poprodukcyjnym	62,5	64,3	66,5	66,6
Zgony na 1000 ludności	11,9	11,8	11,7	12,6
Liczba ludności na 1 przychodnię	1 588	1 516	1 548	1 528
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	41	43	44	30
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys. t (z wyłączeniem odpadów komunalnych)	61,6	69,9	72,8	7 006,2

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

Przedstawione dane wskazują, że struktura demograficzna ludności powiatu zgierskiego była bardzo podobna do struktury mieszkańców województwa łódzkiego i oddawała typowe trendy dla rozwoju ludnościowego całego kraju: bardzo mała liczebnie grupa ludności urodzonej w okresie II wojny światowej, liczne pokolenie wyżu kompensacyjnego z przełomu lat 40. i 50., na którego tle wyraźnie odzwierciedla się niż z lat 60. oraz wyże demograficzne z lat 70. i 80., a także mała liczebnie (szczególnie w mieście) grupa dzieci urodzonych w latach 90., co było efektem procesów transformacji systemowej skutkującej trudną sytuacją na rynku pracy, kryzysem mieszkaniowym oraz zmniejszaniem liczby zawieranych małżeństw.

Powiat zgierski ma **ujemny** przyrost naturalny wynoszący - 370. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 2,24 na 1000 mieszkańców powiatu zgierskiego. W 2017 roku urodziło się 1 565 dzieci, w tym 50,1% dziewczynek i 49,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 353 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,81 i jest **większy** od średniej dla województwa oraz **znacznie mniejszy** od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. (GUS, 31.12.2017 r.)

W 2017 roku zarejestrowano 2 283 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 506 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu zgierskiego 777. W tym samym roku 24 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 10 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 14.

Prognozując sytuację demograficzną powiatu na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na spadek liczby dzieci i młodzieży, co zwiastuje nieuchronnie starzenie się populacji w regionie. W obecnym stuleciu obserwuje się stały wzrost osób powyżej 60 roku życia, z jednoczesnym zaznaczeniem przewagi kobiet w tej grupie wiekowej. Sytuacja ta stanowi poważnie wyzwanie dla polityki socjalnej państwa, m.in. opracowanie strategicznych programów dla ludzi w starszym wieku w oparciu o realne rozpoznanie ich sytuacji zdrowotnej i społeczno - ekonomicznej oraz pomocy w organizacji życia i zaspokajaniu potrzeb nie tylko tych osób starszych, których samodzielność jest ograniczona, ale

i przeważającej większości starszej generacji, zachowującej przez długi okres życia sprawność i wykazujących wysoki poziom aktywności życiowej.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się także do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych, których liczba w Polsce, według wstępnych danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011 roku ogółem wynosiła około 4,7 mln (dokładnie 4 697,5 tys.). Tym samym liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju. Ponadto starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasu życia.

Tabela nr 9. Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu zgierskiego w 2017 roku.

Gmina	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców wg wieku			Przyrost naturalny	Zgony	Urodzenia żywe	Saldo migracji ogółem
		Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny				
Miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	31 445	6 056	19 069	6 320	5	307	312	488
Miejska Głowno	14 422	2 313	8 530	3 579	-66	196	130	-19
Wiejska Głowno	4 847	838	3 024	985	-9	62	53	-6
Wiejska Ozorków	6 944	1 192	4 259	1 493	-18	80	62	32
Miejska Ozorków	19 685	3 236	11 908	4 541	-100	265	165	-63
Wiejska Parzęczew	5 036	971	3 160	905	12	40	52	35
Miejsko-wiejska Stryków	12 565	2 305	7 599	2 661	-23	149	126	129
Miejska Zgierz	56 690	9 249	33 418	14 023	-193	705	512	-52
Wiejska Zgierz	13 972	2 582	8 470	2 920	22	131	153	247

Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

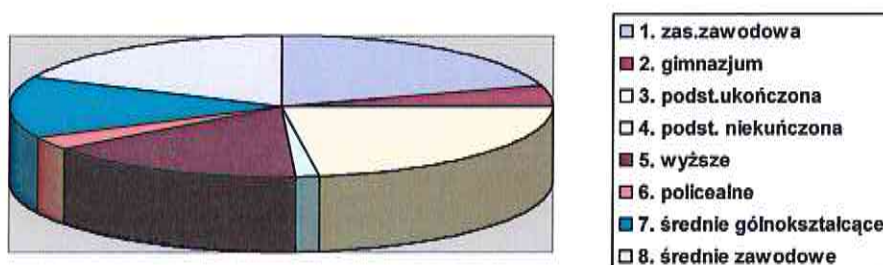
Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż proces starzenia się społeczności w największym stopniu dotyczył mieszkańców gminy miejskiej Zgierz oraz miejsko - wiejskiej Aleksandrów Łódzki (osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w tych gminach odpowiednio 24,74 %, i 20,10 % ogółu ludności), a w najmniejszym ludność gminy wiejskiej Parzęczew (17,97 % mieszkańców gminy osiągnęło wiek poprodukcyjny).

Niestety, dane wskazują, iż przyrost naturalny w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego jest ujemny. Wyjątek stanowi wyłącznie gmina wiejska Parzęczew oraz gmina miejsko - wiejska Aleksandrów Łódzki, gdzie urodzeń jest więcej niż zgonów.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest kolejną, istotną przesłanką w aspekcie zadań i oczekiwań wobec pomocy społecznej. W ciągu ostatnich 20 lat wykształcenie awansowało do rangi kapitału człowieka, w który warto inwestować, ponieważ decyduje, bardziej niż kiedyś, o jakości życia oraz pozycji społecznej. Dobre wykształcenie jest szansą na życie w głównym nurcie społecznym, natomiast niski poziom edukacji oraz kwalifikacje nieadekwatne wobec potrzeb rynku pracy mogą stać się przyczyną wykluczenia społecznego.

Wykształcenie jest istotnym składnikiem kapitału intelektualnego Polski. Zasoby zawarte w kapitale ludzkim, strukturalnym, społecznym i relacyjnym mogą być źródłem obecnego i przyszłego dobrostanu kraju.

Wykres nr 3. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu zgierskiego.

Narodowy Spis Powszechny 2011 r.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 15,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,0% wykształcenie policealne, 13,9% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 20,2% mieszkańców powiatu zgierskiego, gimnazjalnym 4,9%, natomiast 22,6% podstawowym ukończonym. 1,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Na dzień 31.12.2016 roku - 36 163 mieszkańców powiatu zgierskiego było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 17 506 kobiet oraz 18 657 mężczyzn).

W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu zgierskiego mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie zgierskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,9%) oraz wyższe (17,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,1%) oraz podstawowe ukończone (21,1%).

17,2% mieszkańców powiatu zgierskiego w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3 - 6 lat - wychowanie przedszkolne (17,1% wśród dziewczynek i 17,3% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 798 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,05 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 28,6% ludności (28,8% wśród dziewczynek i 28,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 19 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 95,25.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,5% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,5% wśród dziewczyn i 12,5% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 22 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 93,91.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16 - 18 lat) kształci się 12,5% mieszkańców (12,5% wśród dziewczyn i 12,6% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 20 uczniów. 22 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 29,2% mieszkańców powiatu zgierskiego w wieku potencjalnej nauki (29,1% kobiet i 29,3% mężczyzn), dane: http://www.polskawliczbach.pl/powiat_zgierski#edukacja-i-szkolnictwo.

II.4. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE W OŚRODKACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE POWIATU ZGIERSKIEGO

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ramy zadaniowe pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- 1) pracy socjalnej;
- 2) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- 1) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 2) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- 3) zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- 4) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- 5) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- 6) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu zgierskiego odpowiedzialnych jest 9 ośrodków pomocy społecznej, w tym 3 w gminach miejskich, 2 w gminach miejsko - wiejskich i 4 w gminach wiejskich.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryteria dochodowe od 1 października 2018 r. wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 701,00 zł;
- dla osoby w rodzinie - 528,00 zł.

Kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej :

- 1) kwotę stanowiącą podstawę ustalenia wysokości pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki i pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej – w wysokości 1 763 zł,
- 2) minimalną kwotę świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach – w wysokości 647 zł,
- 3) maksymalną kwotę świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach – w wysokości 1 376 zł,
- 4) maksymalną kwotę zasiłku stałego – w wysokości 645 zł;
- 5) kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego – w wysokości 308 zł.

Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Należy stwierdzić, iż obecnie ubóstwo nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność, a także fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym.

W grudniu 2010 roku Komisja Europejska ustaliła, iż walka z ubóstwem i wykluczeniem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu oraz na nowoczesnej i skutecznej ochronie socjalnej. Interwencja innowacyjnej ochrony socjalnej musi być połączona z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, pomocą społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych.

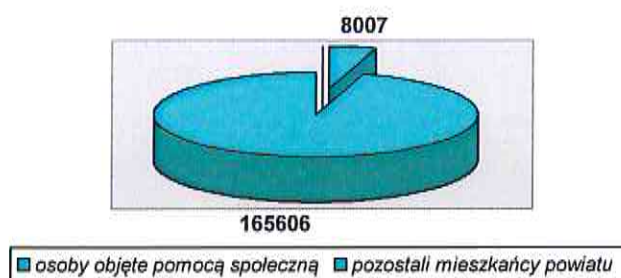
Główny Urząd Statystyczny przedstawił dane dotyczące różnych kryteriów ubóstwa w Polsce. W 2017 roku w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. poniżej poziomu minimum egzystencji) żyło 4,3% osób. W 2016 r. poniżej tej granicy żyło 4,9% osób, w 2015 r. 6,5%, a w 2014 r. 7,4%. Obecnie około 1,65 mln osób w Polsce żyje w skrajnej nędzy.

W 2017 r. poniżej minimum egzystencji żyło 6,5% w gospodarstwach małżeństw z co najmniej 3 dzieci (rok wcześniej 7,5%). W gospodarstwach domowych z 2 dzieci stopa ubóstwa wynosiła 2,2% (rok wcześniej 2,7%), z jednym dzieckiem 1,3% (w 2016 r. 1,7%), a bez dzieci na utrzymaniu 1,7% (rok wcześniej 1,8%). Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym dla matki lub ojca z dziećmi na utrzymaniu wyniósł 2,5% (rok wcześniej 5,6%). W gospodarstwach jednoosobowych stopa ubóstwa wzrosła z 2,0% do 2,1%. W gospodarstwach z co najmniej jednym dzieckiem w wieku 0 - 17 lat stopa ubóstwa spadła z 5,9% do 4,9%, wśród osób z dokładnie jednym dzieckiem w wieku 0 - 17 lat spadła z 4,3% do 3,8%, z dwójką dzieci w wieku 0 - 17 lat – z 5,3% do 4,5%, z co najmniej trójką dzieci w wieku 0 - 17 lat – z 9,9% do 7,6%, bez dzieci w wieku 0 - 17 lat – z 3,7% do 3,6%.

Jak wynika z opublikowanych w 2018 r. danych GUS, aż 13,2 proc. gospodarstw domowych w Polsce **żyło poniżej progu tzw. ubóstwa dochodowego** – granicą tą jest 1 280 zł miesięcznego dochodu dla gospodarstwa jednoosobowego, a dla rodziny – w modelu dwoje dorosłych plus dwoje dzieci (poniżej 14. roku życia) – 2 688 zł. W 2015 r. odsetek ten był wyższy – wyniósł 14,4 proc. W 2018 r. 28,4 proc. rodzin w Polsce nie było stać na przynajmniej jeden tydzień wakacji w roku, prawie 17 proc. brakowało pieniędzy na lekarza specjalistę lub dentystę, 22,7 proc. nie miało możliwości pokrycia niespodziewanego wydatku rzędu 400 - 500 zł, a co dwunaste gospodarstwo domowe nie mogło sobie pozwolić na zaproszenie znajomych choćby raz w miesiącu na poczęstunek. Dane GUS niestety relatywnie przekładają się również na sytuację gospodarstw domowych w powiecie zgierskim.

Na terenie powiatu zgierskiego obecnie funkcjonuje 9 Ośrodków Pomocy Społecznej. Wśród wydatków budżetu powiatu zgierskiego w 2017 roku przeznaczone zostało 14,4% środków na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Wykres nr 4. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2018 roku a ludność powiatu z 2017 r.

Badanie własne na podstawie danych GUS i OPS powiatu zgierskiego

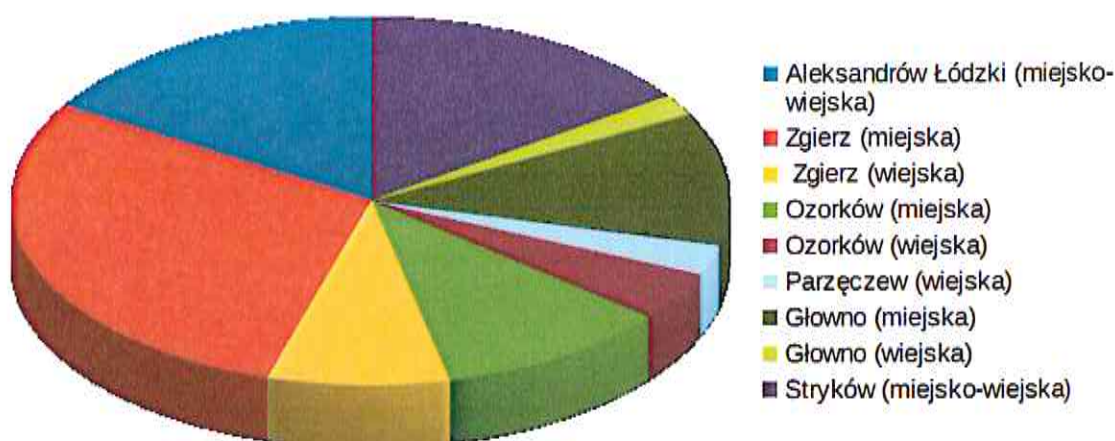
W 2018 r. z pomocy społecznej skorzystało 8 007 osób. Liczba objętych pomocą społeczną odnosi się do członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie. Poniżej przedstawiamy szczegółowy wykaz osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 r., 2017 r. i 2018 r. Przy porównaniu danych, optymizmem napawa fakt, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni 3 lat znacząco zmalała. W 2018 roku o 2 259 osób mniej skorzystało z pomocy społecznej niż w roku 2016.

Tabela nr 10. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w 2016-2018 r.

L.p.	Gmina	Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej		
		2016	2017	2018
1	Miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	1 742	1 371	1 304
2	Miejska Głowno	1 177	1 086	935
3	Wiejska Głowno	179	349	145
4	Wiejska Ozorków	440	556	350
5	Miejska Ozorków	926	1 060	844
6	Wiejska Parzęczew	257	240	210
7	Miejsko-wiejska Stryków	1 470	1 404	1 238
8	Miejska Zgierz	3 194	2 701	2 329
9	Wiejska Zgierz	881	751	652
10	RAZEM	10 266	9 518	8 007

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Wykres nr 5. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w 2018 r.

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Przedstawione powyżej dane świadczą, iż najwięcej z pomocy społecznej w 2018 roku skorzystało osób zamieszkujących gminę miejską Zgierz 2 329, najmniej klientów pomocy społecznej było w gminie wiejskiej Parzęczew 210 osób oraz w gminie wiejskiej Ozorków 350 osób.

Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych prezentujemy w tabelarycznym zestawieniu, które odzwierciedla najpoważniejsze determinanty istniejącej w 2018 r. sytuacji społecznej. Zestawienie sporządzono dla każdej z gmin powiatu zgierskiego na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej. Uwzględniono w nim liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także liczbę pracowników socjalnych.

Tabela nr 11. Najpoważniejsze determinanty sytuacji społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2018 roku.

Gmina	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	Liczba pracowników socjalnych	Liczba asystentów rodzin	Liczba pracowników OPS ogółem
Miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki	865	647	1 304	17	5	70
Miejska Głowno	659	442	935	8	2	25
Wiejska Głowno	141	91	264	2	0	2
Wiejska Ozorków	312	227	478	3	0	10
Miejska Ozorków	592	468	844	10	2	31

Wiejska Parzęczew	139	87	210	3	1	8
Miejsko-wiejska Stryków	501	522	1 238	7	3	35
Miejska Zgierz	2 329	1 478	2 433	30	4	95
Wiejska Zgierz	435	307	652	6	1	20

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Porównując dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej z ogólną liczbą mieszkańców poszczególnych gmin, uzyskać można syntetyczny wskaźnik przedstawiający dysproporcje w statusie społeczno - materialnym mieszkańców w 2018 roku.

Przyglądając się determinantom sytuacji społecznej w powiecie zgierskim w roku 2018 należy podkreślić, iż najwięcej osób, które były klientami pomocy społecznej zamieszkiwało gminę miejską Zgierz 2 329, znacząca liczba beneficjentów zamieszkiwała również gminę miejsko - wiejską Aleksandrów Łódzki 865. Liczba pracowników socjalnych pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej w 2018 roku wyniosła 84 etaty, natomiast wszystkich zatrudnionych osób w OPS było 296, to o 70 pracowników więcej niż w 2012 roku.

Dokonując analizy ilościowej beneficjentów pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego, należy zwrócić uwagę na znaczne różnice w odniesieniu do poszczególnych gmin. Wynika z tego, że charakter administracyjny gminy nie miał związku z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 12. Wysokość wydatków na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej powiatu zgierskiego w 2017 roku.

Gmina 2017	Wysokość wydatków na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (w zł)	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem %
Parzęczew (wiejska)	964,8 tys.	4,8
Ozorków (wiejska)	1 283,6 tys.	7,9
Główno(wiejska)	1 833,3 tys.	7,1
Zgierz (wiejska)	3 332,0 tys.	5,3
Stryków (miejsko-wiejska)	3 867,7 tys.	4,4
Aleksandrów Łódzki (miejsko-wiejska)	8 420,1 tys.	4,5
Główno (miejska)	5 591,3 tys.	7,4
Ozorków (miejska)	4 356,7 tys.	5,6
Zgierz (miejska)	15 534,3 tys.	4,6

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wysokość nakładów finansowych pozostających w dyspozycji gmin powiatu zgierskiego była zróżnicowana. Wielkość środków budżetowych przeznaczonych na system pomocy społecznej stanowi wypadkową różnych czynników. Częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z nim realnych potrzeb, a częściowo wynika z zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej pieniędzy na system pomocy. Najwięcej wydatków na pomoc

społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej przeznaczyła gmina miejska Zgierz.

Tabela nr 13. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2018 roku (liczba osób w rodzinach).

Gmina 2018	Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego								
	Ubóstwo	Bezdomność	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm
Parzęczew (wiejska)	154	1	126	52	36	24	0	0	1
Ozorków (wiejska)	97	4	111	45	76	64	21	0	16
Głowno (wiejska)	5	0	77	53	94	6	86	1	2
Zgierz (wiejska)	938	59	526	612	938	855	187	17	160
Stryków (miejsko-wiejska)	116	2	105	108	189	67	40	5	38
Aleksandrów Łódzki (miejsko-wiejska)	415	33	270	303	429	293	122	15	68
Głowno (miejska)	52	7	476	215	359	316	231	4	136
Ozorków (miejska)	315	42	214	198	245	93	36	4	35
Zgierz (miejska)	497	3	247	161	343	151	190	2	94
RAZEM	2 589	151	2 152	1 747	2 709	1 869	913	48	550

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszymi powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2018 roku były:

- 1) długotrwała lub ciężka choroba (2709);
- 2) ubóstwo (2589);
- 3) bezrobocie (2152);
- 4) bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (1869);
- 5) niepełnosprawność (1747);
- 6) potrzeba ochrony macierzyństwa (913);
- 7) alkoholizm (550);
- 8) bezdomność (151);

9) przemoc w rodzinie (48).

Analizując powyższe zestawienie należy mieć na uwadze, że obrazuje ono główne powody i tendencje korzystania z pomocy społecznej. Nie jest natomiast fotografią stanu faktycznego w tym zakresie. Wynika to z dowolności kwalifikowania świadczeniobiorców do określonych kategorii osób, na co wskazują znaczne rozpiętości w rozmiarach udzielanego wsparcia zarówno w kolejnych latach, jak i w poszczególnych gminach. Charakterystycznym przykładem jest tu gmina wiejska Głowno, w której problem ubóstwa w 2018 r. prawie w ogóle nie wystąpił, podczas gdy w sąsiedniej gminie Parzęczew ubóstwo było głównym powodem ubiegania się o wsparcie, podobnie było w gminach wiejskiej i miejskiej Zgierz.

Diagnoza problemów społecznych występujących w gminach powiatu zgierskiego wskazuje, że wśród trudności, z jakimi najczęściej borykają się mieszkańcy, dominują: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm i przemoc w rodzinie. Głównym powodem generującym ubóstwo jest bezrobocie. Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych, ekonomicznych i politycznych.

Do Ośrodków Pomocy Społecznej co roku zgłaszają się osoby opuszczające zakłady karne. Poniżej przedstawiamy obraz faktycznego stanu ilości osób – beneficjentów OPS.

Tabela nr 14. Osoby opuszczające zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w 2017/ 2018 roku.

Lp.	OPS	Liczba osób opuszczających zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w 2017 r.	Liczba wypłaconych świadczeń osobom opuszczającym zakład karny w 2017 r.	Liczba osób opuszczających zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w 2018 r.	Liczba wypłaconych świadczeń osobom opuszczającym zakład karny w 2018 r.
1	MOPS ZGIERZ	42	468	49	150
2	GOPS ZGIERZ	0	0	2	2
3	GOPS PARZĘCZEW	5	14	0	0
4	MOPS GŁOWNO	13	15	15	52
5	GOPS GŁOWNO	0	0	1	1
6	MOPS OZORKÓW	18	20	11	11
7	GOPS OZORKÓW	6	16	3	1
8	MGOPS STRYKÓW	4	8	5	14
9	OPS ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI	14	23	12	12

Dane ośrodków pomocy społecznej gmin powiatu zgierskiego

Przyglądając się powyższym danym, należy stwierdzić, iż ilość klientów zgłaszających się z powodu opuszczenia zakładów karnych do OPS w 2018 roku, nieznacznie się zmieniła w poszczególnych gminach: Parzęczew, wiejskiej Ozorków, wiejskiej Głowno oraz m-g Stryków. Pomoc udzielona w tych regionach wahała się od 0 do 11 osób. Znacznie większą ilość osób opuszczających zakłady karne objęły gmina miejska Zgierz 49 osób. Ponadto znacząco spadła liczba świadczeń wypłaconych przez MOPS Zgierz osobom opuszczającym zakłady karne, było ich o 318 mniej w porównaniu do roku 2017.

Osoby, których doświadczenia życiowe obejmują pobyt w zakładzie karnym, obciążone są bardzo silnym stygmatem społecznym, którego elementem składowym jest negatywny stereotyp człowieka „niebezpiecznego”, „podejrzanego”, „niegodnego zaufania”, od którego należy się zdystansować. Społeczne otoczenie byłego skazanego rzadko kiedy dostrzega podejmowane przez niego próby powrotu do normalnego życia, zaś nieudany próbom podejmowania ról konformistycznych towarzyszy zwykle dalsze napiętnowanie. Tym samym negatywny stosunek do osób powracających do społeczeństwa po odbyciu kary pozbawienia wolności niejednokrotnie uniemożliwia im włączanie się w „oficjalny nurt życia zbiorowego”. Konsekwencją takiego stanu rzeczy są znaczące trudności, na jakie napotykają byli więźniowie w procesie readaptacji społeczno - zawodowej, w tym zwłaszcza w zakresie znalezienia zatrudnienia. Istnienie takiego stereotypu, zwłaszcza wśród osób, które nie miały bezpośredniej styczności z byłymi więźniami, potwierdzają badania prowadzone w tym obszarze. (*G. Banerski (red.), Zmiana na lepsze. Raport z realizacji projektu „Proces aktywizacji zawodowej i społecznej byłych więźniów”, Wyd. SMG/KRC, Warszawa 2011*).

Skuteczny system readaptacji społeczno - zawodowej byłych skazanych jest warunkiem niezbędnym dla pełnej realizacji poprawczej (wychowawczej) funkcji kary pozbawienia wolności. Wskazuje na to m.in. interpretacja terminu „społeczna readaptacja” T. Szymanowskiego, akcentująca, że proces ten charakteryzuje się nie tylko powstrzymaniem się od popełniania przestępstw, ale także właściwym funkcjonowaniem w społeczności (w środowisku rodzinnym, pracy, sąsiedztwie czy też grupie rówieśniczej), czyli przestrzeganiem nie tylko norm prawnych, ale również społecznych i podstawowych norm etycznych.

Istotną rolę w zabezpieczeniu potrzeb socjalno - bytowych spełniają Ośrodki Pomocy Społecznej. Już podczas odbywania kary pozbawienia wolności pracownik socjalny na wniosek skazanego może objąć pracą socjalną jego rodzinę. W okresie przygotowania się do opuszczenia zakładu karnego, skazani najczęściej kontaktują się z pracownikiem socjalnym w sprawach porad rodzinnych. Bezpośrednio po zwolnieniu, przysługuje im natomiast prawo do innych świadczeń, które udzielane są po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, stosownie do zastanej sytuacji ekonomicznej i rodzinnej oraz możliwości ośrodka.

II.5. ZASOBY POWIATU ZGIERSKIEGO I ICH ROLA W REALIZOWANIU ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ, POMOCY SPOŁECZNEJ, REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Nadrzędnym celem działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z art. 19 - 20 ustawy o pomocy społecznej, jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, udzielania wsparcia osobom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych, usamodzielnianiu się osób oraz integracji ze środowiskiem, wykonywanie zadań z zakresu pieczy zastępczej.

Realizacja zadań PCPR odbywa się między innymi poprzez:

- opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka- po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze,

specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

- pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych;
- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób;
- dofinansowanie ze środków PFRON:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
 - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów;
 - likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

II.5.1. KWESTIA DZIECKA W POWIECIE ZGIERSKIM

Dziecko jest istotą delikatną, przez co wymaga wyjątkowej troski i opieki. Szczególne znaczenie ma ochrona ze strony państwa, gdyż to właśnie regulacje prawne wyznaczają standardy w tej materii, a postępowanie służb, wychowawców i – przede wszystkim – rodziców musi być do tych reguł dostosowane. Prawa dziecka nie są wyłącznie wartościami iluzorycznymi, ideałami, które trudno realizować w społeczeństwie. Należy traktować je jako prawa podmiotowe, wywodzące się z prawa naturalnego i przysługujące każdemu dziecku, wraz z możliwością ich poznania i ochrony.

W związku z tym dzieciom przysługuje prawo do dochodzenia roszczeń w przypadku ewentualnych naruszeń, czego dokonywać mogą samodzielnie lub poprzez przedstawiciela, według odpowiednich regulacji ustawodawstwa krajowego. Wiedza i świadomość w tej kwestii stanowią podstawę do urzeczywistniania idei i praktycznego zastosowania regulacji na kanwie prawa krajowego. W Polsce Konstytucja RP, Konwencja o Prawach Dziecka oraz Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka stanowią najważniejsze akty prawne odnoszące się do dziecka.

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku w cz. I art. 2 i 3 mówi m.in., iż państwa przyjmujące Konwencję będą respektowały i gwarantowały prawa zawarte w/w akcie, wobec każdego dziecka, bez jakiegokolwiek dyskryminacji (...). Państwa - Strony będą podejmowały właściwe kroki dla zapewnienia ochrony dziecka przed wszelkimi formami dyskryminacji lub karania, ze względu na pochodzenie, działalność, wyrażane poglądy lub przekonania religijne rodziców dziecka, opiekunów prawnych lub członków rodziny. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

Środowisko lokalne stanowi obok rodziny najważniejszy czynnik socjalizacji. Jego znaczenie i siła wynika m.in. stąd, że jest ono nieodłącznym elementem życia jednostki. Oprócz zbiorowości społecznej zamieszkującej niewielki, względnie zamknięty obszar, oznacza również cały system instytucji służących organizacji życia zbiorowego, takich jak: kościół, szkoła, instytucje usługowe, urządzenia socjalne lub rekreacyjne oraz mechanizmy regulujące zachowania jednostkowe i stosunki międzyludzkie, a więc obyczajowość, normy moralne, autorytety i wzory zachowań.

Jednym z ważniejszych czynników zapewniających odpowiedni rozwój i pozycję dziecka jest niewątpliwie możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym świadczących pomoc w zakresie poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego. Funkcję tę

spełniają w powiecie zgierskim **Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne w Zgierzu, Aleksandrowie Łódzkim, Głownie i Ozorkowie.**

Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne należą do specjalistycznych placówek resortu oświaty, prowadzących działalność diagnostyczną, terapeutyczną, profilaktyczną i doradczą w środowiskach wychowujących dzieci i młodzież. Celem pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest wielozakresowa współpraca z rodziną, szkołą i placówkami oświatowo-wychowawczymi.

Tabela nr 15. Liczba dzieci z powiatu zgierskiego objętych pomocą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w 2017 i 2018 roku.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP)	2017	2018
PPP w Zgierzu	897	1 052
PPP w Aleksandrowie Łódzkim	665	688
PPP w Głownie	491	304
PPP w Ozorkowie	996	1 004
RAZEM	3 049	3 048

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne działające na terenie powiatu zgierskiego w analizowanym okresie udzieliły pomocy i wsparcia łącznie 3 048 dzieci i młodzieży. Należy nadmienić, iż największa grupa dzieci i młodzieży otrzymała pomoc głównie za sprawą Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Zgierzu i Ozorkowie. W porównaniu z rokiem ubiegłym skala udzielonej dzieciom pomocy była prawie na tym samym poziomie.

Tabela nr 16. Wykaz dzieci i młodzieży, którym została udzielona specjalistyczna pomoc przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w 2018 roku.

Formy pomocy bezpośredniej	Liczba dzieci i młodzieży objęta bezpośrednią pomocą				
	PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głownie	PPP w Ozorkowie	Razem
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	22	77	14	79	192
Terapia logopedyczna	69	255	53	231	608
Terapia psychologiczna, w tym psychoterapia	50	263	33	47	393
Socjoterapia	-	243	3	5	251
Zajęcia z uczniami zdolnymi	-	348	-	18	366

Terapia dla zagrożonych uzależnieniem	-	29	-	18	47
Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	-	827	2	73	902
Zajęcia grupowe aktywizujące wybór kierunku kształcenia i zawodu	-	565	135	43	743
Grupy wsparcia	-	97	-	0	97
Interwencja kryzysowa	10	34	2	32	78
Inne formy pomocy indywidualnej	55	1 594	6	103	1 758
Inne formy pomocy grupowej	-	963	2	61	1 026
Indywidualne porady zawodowe na podstawie badań	13	281	-	148	442
Indywidualne porady zawodowe bez badań	11	68	11	132	222
Zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach oświatowych	896	1 720	867	251	3 734
Inne	-	0	-	0	0

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Zgierskiego

Analizując powyższe dane, należy stwierdzić, iż wszystkie Poradnie w szerokim zakresie udzielały bezpośredniej pomocy dzieciom i młodzieży. Najwięcej uczniów skorzystało z zajęć grupowych prowadzonych przez Poradnie w szkołach i placówkach oświatowych – 3734 uczniów, w tym najwięcej zajęć tego typu przeprowadziła Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim 1720. Na uwagę zasługują zajęcia grupowe aktywizujące wybór kierunku kształcenia i zawodu, w których uczestniczyło łącznie 743 uczniów. Ponadto w istotnym obszarze aktywności była terapia logopedyczna 608 oraz terapia psychologiczna, w tym psychoterapia 393, których najwięcej udzieliła PPP w Aleksandrowie Łódzkim. Najmniej dzieci uczestniczyło w terapii zagrożonych uzależnieniem 47.

Tabela nr 17. Wydane orzeczenia w 2018 roku przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie zgierskim.

Rodzaj wydanego orzeczenia - typ deficytu	Liczba dzieci i młodzieży				Razem
	PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głownie	PPP w Ozorkowie	
nielyszający i słabosłyszający	-	-	-	13	13
niewidomy i słabowidzący	-	-	-	12	12
upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	24	7	15	31	77
upośledzenie umysłowe w stopniu	9	3	7	4	23

umiarkowanym lub znacznym					
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	4	-	4	27	35
zagrożenie niedostosowaniem społecznym	4	-	-	3	7
niedostosowanie społecznie	-	5	5	-	10
upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze)	4	5	23	3	35
o potrzebie indywidualnego kształcenia	64	28	-	49	141
orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego	1	1	-	-	2
orzeczenie o braku kształcenia specjalnego	-	-	-	-	-
niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja	12	12	4	4	32
autyzm, w tym zespół Aspergera	-	-	-	96	96
Inne	-	-	2	-	2
RAZEM:	122	61	60	242	485

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Podsumowując powyższe dane, należy stwierdzić, iż Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP) najczęściej wydały orzeczeń o potrzebie indywidualnego kształcenia 141. 77 wydanych orzeczeń w 2018 roku dotyczyło upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, w tym najczęściej 31 wydała PPP w Ozorkowie. Nie wydano żadnych orzeczeń dotyczących braku potrzeby kształcenia specjalnego. Łącznie najwyższy wskaźnik wydanych orzeczeń dotyczył PPP w Ozorkowie 242, 122 to liczba orzeczeń wydanych przez PPP w Zgierzu. 61 orzeczeń wydała PPP w Aleksandrowie Łódzkim, a 60 PPP w Głownie.

Tabela nr 18. Wydane opinie w 2018 r. przez Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne w powiecie zgierskim.

Rodzaj wydanej opinii- przedmiot, którego dotyczy	Liczba dzieci i młodzieży				
	PPP w Zgierzu	PPP w Aleksandrowie Łódzkim	PPP w Głownie	PPP w Ozorkowie	Razem
Wczesnego wspomagania rozwoju	23	20	7	38	88
Przyspieszenia obowiązku szkolnego	6	1	-	3	10
Odroczenia obowiązku szkolnego	15	5	6	19	45
Zwolnienia z nauki drugiego języka obcego	-	-	-	5	5
Objęcia ucznia nauką w klasie	-	-	1	-	1

terapeutycznej					
Dostosowania wymagań edukacyjnych	71	57	65	23	216
Udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	-	-	2	-	2
Przyjęcia ucznia do oddziału przysposabiającego do pracy	6	3	2	-	11
Inne	171	-	97	10	278
RAZEM	292	86	180	98	656

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu zgierskiego

Opinie wydawane w 2018 roku przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną głównie dotyczyły dostosowania wymagań edukacyjnych 216 uczniów. 88 zostało wydanych opinii z powodu konieczności wczesnego wspomaganie rozwoju. Najwięcej opinii wydała PPP w Zgierzu 292, najmniej 86 PPP w Aleksandrowie Łódzkim. Łącznie wydanych opinii przez powiatowe poradnie - 656. Według danych wskazanych przez cztery Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne najczęstszymi przyczynami świadczonego wsparcia dzieciom i młodzieży w 2018 roku były: zaburzenia rozwojowe, sytuacje kryzysowe, zaburzenia zachowania i emocji, trudności szkolne, przemoc, trudności dydaktyczne i wychowawcze, brak komunikacji, trudne sytuacje rodzinne - nieprawidłowe relacje oraz zaburzenia psychiczne i rozwojowe.

Do instytucji wsparcia dziecka i rodziny należy również zaliczyć działający przy **PCPR Punkt Interwencji Kryzysowej** pełniący funkcje pomocnicze w realizacji zadań opiekuńczo - wychowawczych powiatu. W jego skład wchodzi pracownicy PCPR: prawnik, pracownik socjalny i psycholog. Interwencja kryzysowa jest działaniem, zmierzającym do odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności do jego samodzielnego pokonania. Ma charakter pomocy psychologicznej, socjalnej lub prawnej. Każdorazowo rodzaj pomocy, jej zakres i formy dostosowywane są do indywidualnych potrzeb klientów. W dziale prowadzona jest także praca z osobami, które doświadczyły przemocy w rodzinie.

Pracę z klientem podejmuje terapeuta (psycholog), bądź zespół złożony z prawnika i psychologa, co umożliwia interdyscyplinarne podejście do problemu klienta i ocenę możliwych form pomocy, opracowanie strategii wyjścia z kryzysu z wykorzystaniem dostępnych sił i środków. Klienci Punktu mają także możliwość skorzystania z pomocy pracownika socjalnego, który na co dzień pracuje z rodzinami zastępczymi oraz zajmuje się zjawiskiem przemocy. Pracownik socjalny, w przypadku gotowości klienta do udokumentowania zjawiska przemocy w rodzinie, zakłada Niebieską Kartę, która następnie przekazywana jest do zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w Punkcie Interwencji Kryzysowej odnotowano **211** zgłoszeń, z czego większość stanowiły problemy wymagające pomocy prawnej – **114**. Przy czym wielokrotnie osoby zgłaszające się w celu uzyskania wskazówek

prawnych wymagały wsparcia bądź porady psychologa. Udzielono 50 porad psychologicznych, 47 porady socjalne i 15 porad zawodowych. Wśród najczęściej zgłaszanych problemów zanotowano: rozwód bądź separacja (najczęściej na podłożu zjawiska przemocy i uzależnień), sprawy alimentacyjne, sprawy dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, problemy dotyczące władzy rodzicielskiej, postępowanie egzekucyjne bądź inne związane z zadłużeniem, konflikty rodzinne, małżeńskie, doznawanie przemocy, uzależnienia członka rodziny lub bliskiej osoby, trudności w sporządzaniu pism, odwołań itp., nieumiejętność kontaktowania się z sądem i innymi instytucjami, obawy przed udziałem w sprawach sądowych, nieznajomość instytucji świadczących pomoc w zakresie konkretnych potrzeb klienta, trudność wyboru drogi postępowania w sytuacjach problemowych.

W zgłaszanych sprawach pracownicy podejmowali kontakt z innymi instytucjami, organizacjami bądź kierowali do nich klientów w uzasadnionych przypadkach. Współpracowano najczęściej z ośrodkami pomocy społecznej, urzędami miast i gmin, stowarzyszeniami i klubami abstynentów, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Sądem Rejonowym w Zgierzu, Państwową Inspekcją Pracy, ZUS, hostelami bądź noclegowniami, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą Rejonową w Zgierzu, Rzecznikiem Praw Konsumenta.

II.5.2 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się i dorastania w rodzinie. W przypadku, gdy dziecko pozbawione jest naturalnej ochrony ze strony rodziców (z różnych powodów, m.in. braku danych o rodzicach lub rażących zaniedbań ze strony rodziców w stosunku do dziecka), państwo jest zobowiązane zapewnić dziecku opiekę. To prawo jest bardzo silnie podkreślane zarówno w konstytucji jak i ustawach szczególnych, a także w aktach międzynarodowych.

Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w pierwszej kolejności w rodzinie zastępczej. Jeśli nie ma takiej możliwości trafiają do innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których co do zasady oczekują na rodzinę zastępczą, poprawę sytuacji rodziców biologicznych lub na przysposobienie. Formą pośrednią pomiędzy domem dziecka a rodziną zastępczą jest placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, czyli tzw. Rodzinny Dom Dziecka.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Od wejścia w życie ww. ustawy etapowo wdrażany jest w Polsce proces przekształceń w obszarze pieczy zastępczej, zmierzający do oparcia systemu przede wszystkim na rodzinnych formach pieczy zastępczej i ograniczeniu roli placówek opiekuńczo - wychowawczych. Prymat ten jest zgodny z kierunkiem wyznaczanym przez Konwencję o Prawach Dziecka, jak i inne europejskie akty prawne, zalecenia i rekomendacje. W Polsce system przekształceń w obszarze pieczy zastępczej, mimo zadowalającego kierunku i tendencji, nie przebiega wystarczająco dynamicznie i tym

samym nie zapewnia spełnienia wskazanych w wymienionej na wstępie ustawie, terminów ich wejścia w życie. Odnosi się to przede wszystkim do poziomu deinstytucjonalizacji, co oznacza ciągle niewystarczającą liczbę podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej i występowanie przypadków umieszczania w pieczy zastępczej o charakterze instytucjonalnym wciąż jeszcze w wieku poniżej 7 roku życia. Ponadto rozwiązywanym problemem jest zagadnienie efektywnego wsparcia rodziny, tak aby do pieczy zastępczej trafiało dużo mniej dzieci niż to jest obecnie, a te które musiały zostać, z uwagi na problemy opiekuńczo - wychowawcze oddzielone od rodziny, mogły jak najszybciej do niej powrócić.

Zmiany w obszarze pieczy to również kwestie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, których proces usamodzielnienia winien przebiegać w sposób zapewniający samodzielny start w dorosłość. I wreszcie, kolejnym rozwiązywanym problemem jest poprawa organizacji procedur adopcyjnych, w tym adopcji zagranicznej, tak aby zapewnić dzieciom, których sytuacja prawna umożliwia adopcję, jak najwięcej rodzin adopcyjnych na terenie kraju. Zmiany te mają przyczynić się do wdrożenia przyjętej przez rząd w roku 2017 zmiany w obszarze adopcji, która ogranicza do minimum tzw. adopcję zagraniczną.

Kompetencje w zakresie organizacji pieczy zastępczej posiada samorząd powiatowy. W powiecie zgierskim zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, do którego należy m.in.: monitorowanie funkcjonowania i jakości sprawowanej opieki nad dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, wsparcie finansowe, poradnictwo specjalistyczne, organizacja szkoleń i warsztatów oraz kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze.

Na podstawie obowiązujących w roku 2018 r. przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego funkcjonowały następujące typy rodzin zastępczych:

- spokrewnione z dzieckiem,
 - niezawodowe,
 - zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- oraz rodzinne domy dziecka.

Świadczenia przyznawane są na wniosek rodziny w drodze decyzji administracyjnej. Rodzinie spokrewnionej z dzieckiem przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości 694,00 zł (do maja 2018 r. – 660,00 zł) miesięcznie, zaś w przypadku rodzin niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka w wysokości 1.052,00 zł miesięcznie na jedno dziecko (do maja 2018 r. – 1.000,00 zł).

Dodatkowo rodzinom przysługiwał dodatek w wysokości 211,00 zł miesięcznie (do maja 2018 r. – 200,00 zł), jeśli dziecko legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W myśl art. 83 ustawy o pieczy zastępczej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku do 18 roku życia – raz w roku;
- świadczenie na pokrycie:

- a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

Ponadto, rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanymi z kosztami eksploatacji. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.

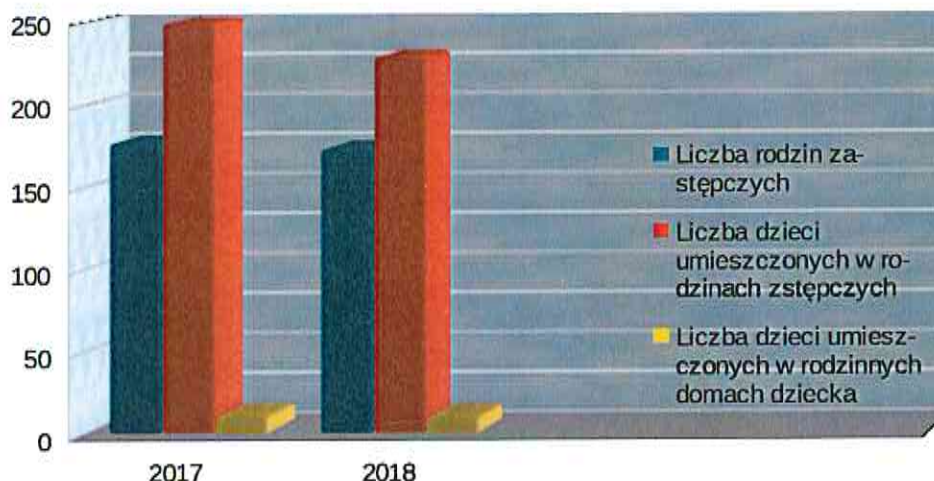
Przepisy prawne zmieniły także sytuację osób pełnoletnich, które po ukończeniu 18 roku życia chcą pozostać w pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dziecko po osiągnięciu pełnoletności może pozostać w rodzinie zastępczej bądź w placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu ukończenia przez nie 25 roku życia, poprzednio było to możliwe jedynie do ukończenia szkoły, w której osiągnęło 18 lat.

Tabela nr 19. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2017-2018 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach.

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka
2017	177	250	10
2018	173	229	9

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Wykres nr 6. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2017-2018 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach.

Opracowanie PCPR w Zgierzu

Tabela nr 20. Liczba rodzin zastępczych w powiecie zgierskim w latach 2016-2018.

L.p.	Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2016 r.		2017 r.		2018 r.	
		Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1	Rodziny spokrewnione	110	57,9	99	55,6	93	53,2
1	Rodziny niezawodowe	67	35,3	64	36	67	38,3
3	Rodziny zawodowe z tego:	11	5,8	13	7,3	13	7,4
4	Zwykłe rodziny zawodowe	6	3,16	8	4,5	10	5,7
5	pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	4	2,11	4	2,2	3	1,7
6	specjalistyczne	1	0,53	1	0,6	0	0
7	Rodzinny Dom Dziecka	2	1	2	1,1	2	1,1
8	Razem	190	100%	178	100%	175	100%

Dane: opracowanie własne PCPR

W latach 2016-2018 w strukturze rodzin zastępczych w powiecie zgierskim dominują rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem (prawie 56%). Następne są rodziny zastępcze niezawodowe (37%). Pozostałe formy rodzinnej pieczy zastępczej stanowią niecałe 7%. W latach 2016-2018 liczba rodzin zastępczych spadła o prawie 7,9%.

Zmiany w strukturze rodzinnej pieczy zastępczej powiatu zgierskiego są zgodne ze zmianami występującymi w całym województwie łódzkim, a także z tendencją ogólnopolską, zmierzającą do rozwoju rodzin zastępczych zawodowych.

Na terenie powiatu zgierskiego w 2018 roku w systemie rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało łącznie: 173 rodziny zastępcze, to o 4 mniej niż w roku 2017 - (177), obejmujących opieką 229 dzieci (w roku 2017 - 250) oraz 2 rodzinne domy dziecka (w roku 2017 - 2), obejmujących opieką 9 dzieci (w roku 2017 - 10).

Wg stanu na dzień 31.12.2018 r. w 93 rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, przebywało 120 dzieci i pełnoletnich wychowanków.

Na przestrzeni roku umieszczono w nich 13 dzieci.

W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło 8 małoletnich, z czego:

- 7 powróciło do rodziny naturalnej,
- 1 zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W 2018 r. 15 wychowanków, jako osoby pełnoletnie, opuściło tę formę rodzinnej pieczy.

W 67 rodzinach niezawodowych przebywało 77 dzieci i pełnoletnich wychowanków.

Na przestrzeni roku umieszczono w tych rodzinach **12 dzieci**.

W tym samym roku, z tego typu rodzin odeszło 7 dzieci, z czego:

- 1 powróciło do rodziny naturalnej,

- 5 zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej
- 1 zostało przekazane do adopcji.

W 2018 r. 4 wychowanków, jako osoby pełnoletnie, opuściło tę formę rodzinnej pieczy zastępczej.

W 10 rodzinach zawodowych przebywało 27 dzieci i pełnoletnich wychowanków.

Na przestrzeni roku umieszczono w tych rodzinach 8 dzieci.

W tym samym roku z tego typu rodzin odeszło 3 małoletnich, z czego:

- 2 zostało przekazanych do adopcji;
- 1 zostało umieszczone w innej rodzinie zastępczej

W 3 rodzinach zawodowych pełniących funkcję pogotowia, przebywało 5 dzieci - w rodzinach tych przebywały tylko osoby małoletnie.

Na przestrzeni 2018 roku umieszczono w tych rodzinach 7 dzieci.

W tym samym roku z tego typu rodzin odeszło 12 małoletnich, z czego:

- 7 powróciło do rodziny naturalnej,
- 2 zostało umieszczonych w innej formie pieczy zastępczej,
- 3 umieszczono w placówce opiekuńczo – wychowawczej;

2 rodzinne domy dziecka - typu rodzinnego, w których przebywało 9 dzieci –

Na przestrzeni 2018 r. nie umieszczono w tych rodzinach żadnego dziecka;

W 2018 r. 1 wychowanek, jako osoba pełnoletnia, opuścił tę formę rodzinnej pieczy zastępczej.

W rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu zgierskiego w roku 2018 umieszczono łącznie 40 dzieci.

II.5.3. Dodatek wychowawczy (500 +). Dodatek do zryczałtowanej kwoty (500+)

Dodatek wychowawczy (500 +)

Wejście w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zmieniło również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez przyznanie wszystkim dzieciom (od 0 do 18 lat) przebywającym w rodzinnych formach pieczy zastępczej świadczenia w wysokości 500,00 zł miesięcznie, popularnie zwanym „500+”, które dla rodzin zastępczych nosi nazwę **dodatku wychowawczego**. Świadczenie to jest przyznawane w drodze decyzji administracyjnej na wniosek rodziny. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wydano w tej sprawie 312 decyzji, wypłacono 2 469 świadczeń na łączną kwotę 1 203 568,74 zł.

Dodatek do zryczałtowanej kwoty (500+)

Podobnie jak w przypadku rodzinnej pieczy zastępczej, wejście w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zmieniło ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez przyznanie wszystkim dzieciom (od 0 do 18 lat)

przebywającym w placówkach opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego świadczenia w wysokości 500,00 zł miesięcznie, popularnie zwanym „500+”, które dla tych form pieczy zastępczej nosi nazwę **dodatku do zryczałtowanej kwoty**. Świadczenie jest wypłacane w drodze decyzji administracyjnej - na wniosek dyrektora rodzinnego domu dziecka.

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wydano 17 decyzji i wypłacono 108 świadczeń na łączną kwotę **62.787,84 zł**.

II.5.4. Program rządowy "Dobry Start" (300+)

Program rządowy "Dobry Start" (300+) realizowany był na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018, poz. 1061).

Świadczenie "Dobry Start" przysługuje w wysokości 300,00 zł:

- rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko;
- osobom uczącym się – raz w roku.

Świadczenie "Dobry Start" przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- przez dziecko lub osobę uczącą się 20 roku życia;
- przez dziecko lub osobę uczącą się 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności;

a także w przypadku:

- ukończenia 20 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20 rok życia;
- ukończenia 24 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24 rok życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Ustalenie prawa do świadczenia "Dobry Start" oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo osoby uczącej się.

Rodziny zastępcze, dyrektorzy oraz pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej zamieszkałe na terenie powiatu zgierskiego składali wnioski w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Wnioski przyjmowane były wyłącznie w formie papierowej - od dnia 1 sierpnia 2018 r. do dnia 30 listopada 2018 r. W wyżej wymienionym okresie złożono 158 wniosków dla 259 dzieci.

Tabela nr 21. Wydatki na świadczenie dobry start w roku 2018.

Wyszczególnienie	Wydatki poniesione w zł	Liczba świadczeń wypłaconych
Świadczenie dobry start, z tego na dziecko umieszczone:	76 500	255
W rodzinie zastępczej spokrewnionej	30 000	100
W rodzinie zastępczej niezawodowej	16 800	56
W rodzinie zastępczej zawodowej	6 000	20
W rodzinnym domu dziecka	2 400	8
W placówce opiekuńczo – wychowawczej	18 000	60
Osoby usamodzielniane	3 300	11

Opracowanie własne PCPR

II.5.5. Świadczenia i wynagrodzenia dla rodzin zastępczych

Świadczenia przyznawane są na wniosek rodziny w drodze decyzji administracyjnej. Rodzinie spokrewnionej z dzieckiem przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości 694,00 zł (do maja 2018 r. – 660,00 zł) miesięcznie, zaś w przypadku rodzin niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka w wysokości 1 052,00 zł miesięcznie na jedno dziecko (do maja 2018 r. – 1 000,00 zł).

Dodatkowo rodzinom przysługiwał dodatek w wysokości 211,00 zł miesięcznie (do maja 2018 r. – 200,00 zł), jeśli dziecko legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W myśl art. 83 ustawy o pieczy zastępczej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku do 18 roku życia – raz w roku;
- 2) świadczenie na pokrycie:
 - a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,

- b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

Ponadto, rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanymi z kosztami eksploatacji. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.

Przepisy prawne zmieniły także sytuację osób pełnoletnich, które po ukończeniu 18 roku życia chcą pozostać w pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dziecko po osiągnięciu pełnoletności może pozostać w rodzinie zastępczej bądź w placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu ukończenia przez nie 25 roku życia, poprzednio było to możliwe jedynie do ukończenia szkoły, w której osiągnęło 18 lat.

W roku 2018 na rodzinne formy pieczy zastępczej zostały wypłacone świadczenia w łącznej wysokości: **2 593 978,40 zł** (w 2017 r. - 2 629 696,46 zł).

Na koniec roku 2018 na terenie powiatu zgierskiego funkcjonowało łącznie 13 zawodowych rodzin zastępczych oraz 2 rodzinne domy dziecka.

W roku 2018 nie została podpisana żadna umowa na zawodową rodzinę zastępczą z uwagi na brak chętnych do pełnienia takiej funkcji, jak również żadna z istniejących rodzin zastępczych nie była zainteresowana przekształceniem się w taką rodzinę. Dwie istniejące zawodowe rodziny zastępcze przekształciły się z:

- zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej w zawodową rodzinę zastępczą,
- zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego w zawodową rodzinę zastępczą.

Zawodowe rodziny zastępcze oprócz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej otrzymują także wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki i wychowania. Z zawodowymi rodzinami zastępczymi zawarte zostały umowy – zlecenia. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, umowy te zawiera się na co najmniej 4 lata. Okres pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Wysokość wynagrodzenia tych rodzin została określona w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na kwoty nie niższe niż:

- 2.000,00 zł (brutto) dla rodziny zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka,
- 2.600,00 zł (brutto) dla rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

W roku 2018 uchwałą Rady Powiatu Zgierskiego Nr XLV/501/18 z dnia 27 kwietnia 2018r., została podniesiona wysokość wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych

oraz prowadzących rodzinny dom dziecka o 10% z kwoty 2.000,00 zł na kwotę 2.200,00 zł oraz z kwoty 2.600,00 zł na kwotę 2.860,00 zł miesięcznie.

W 2018 r. koszty wynagrodzeń z tytułu sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełnienia funkcji rodziny pomocowej wyniosły 455 394,70 zł w tym:

- 151 839,47 zł – dla rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego,
- 59 247,00 zł – dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka,
- 225 995,94 zł – dla rodzin zawodowych,
- 4 265,81 zł - dla rodzin pomocowych,
- 14 046,48 zł – dla osób do pomocy.

II.5.6. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE

Rodzina o niezaburzonej strukturze będąca podstawowym środowiskiem życia stwarza najkorzystniejsze warunki rozwoju. Istotna jest tu rola obojga rodziców, którzy podejmują trud wychowania i opieki nad dzieckiem oraz ich wzajemnych więzi. Gdy rodzice nie są w stanie prawidłowo i wystarczająco pełnić swoich obowiązków względem dzieci, a w szczególności, gdy dobro dziecka jest zagrożone, sąd rodzinny może wydać postanowienie o umieszczeniu dziecka w opiece zastępczej. Literatura przedmiotu wskazuje na dwa przypadki, w których sąd decyduje o umieszczeniu dziecka poza rodziną. W pierwszym decyzja sądu opiera się na ocenie środowiska rodzinnego, które wywiera negatywny wpływ na wychowanie dziecka, w drugim, gdy rodzice nie potrafią sprostać problemom wychowawczym. Odebranie dziecka rodzicom i umieszczenie w opiece zastępczej to najbardziej drastyczny skutek ingerencji sądu we władzę rodzicielską. Natomiast celem pieczy zastępczej jest kompensacja opiekuńczo - wychowawcza oraz stworzenie sytuacji umożliwiającej reintegrację rodziny, a w przypadku braku takiej możliwości podjęcie próby adopcji. (*M. Andrzejewski, Ewolucja pieczy zastępczej przez pryzmat nowych regulacji prawnych, 2012, Tom 11*).

Wysokie standardy funkcjonowania placówek opiekuńczo - wychowawczych to istotny element realizowania pieczy zastępczej. Założenia programowe, w tym obrana koncepcja wychowania, realizacja potrzeb wychowanków czy realizacja procesu opiekuńczego to czynniki, od których zależy wychowanie dziecka. To instytucje zwane potocznie domami dziecka zastępują funkcje rodzin wychowawczo niewydolnych, dlatego powinny spełniać swoje zadania na wysokim poziomie.

Przyczyny umieszczenia danego dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej są zawsze efektem złożenia wielu niepowtarzalnych przesłanek, okoliczności i problemów. Większość podopiecznych trafia do pieczy zastępczej w wyniku nawarstwienia bardzo poważnych problemów rodzinnych, w tym uzależnienia od alkoholu, bezradności, czy

przemocy, które ostatecznie, właśnie jako „złożony zespół przyczyn”, uniemożliwiają zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki rodzicielskiej.

Żadne dziecko nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej z powodu złej sytuacji materialnej lub ubóstwa rodziców. Nawet poważne braki materialne nie stanowią wystarczającej przesłanki dla oddzielenia dziecka od rodziny biologicznej. Należy podkreślić, że skrajne ubóstwo nie jest przyczyną, ale skutkiem o wiele poważniejszych problemów, które dotyczą rodzinę i powodują, że nie jest ona w stanie zapewnić dziecku należytej opieki.

Na terenie powiatu zgierskiego działają dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, tj. Dom Dziecka w Grotnikach oraz Dom Dziecka w Dąbrowce, które PCPR w Zgierzu nadzoruje pod względem merytorycznym oraz dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego prowadzone na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Fundację „Happy Kids”. Placówki te prowadziły swoją działalność zgodnie z celami wyznaczonymi przez regulaminy organizacyjne placówek oraz obowiązujące przepisy prawa, regulujące ich zadania. Placówki w szczególności zapewniały dziecku:

- całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajały jego niezbędne potrzeby;
- kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych;
- podejmowały działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny adopcyjnej lub zastępczej.

Dom Dziecka w Grotnikach, ul. Graniczna 1, przeznaczony jest dla 30 wychowanków
Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2018 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 19 lutego 2018 r. wynosił 4 807,50 zł (w 2017 r. – 4 435,98 zł).

Na dzień 31.12.2018 r. przebywało w niej 26 wychowanków, w tym troje dzieci cudzoziemskich, w przedziale wiekowym: 5 - 20 lat. Roczny koszt funkcjonowania placówki w 2018 r. wyniósł 1 797 080,24 zł, (w 2017 r. - 1 620 769,93 zł).

Dom Dziecka w Dąbrowce, ul. Cegielniana 1, przeznaczony jest dla 30 wychowanków.
Miesięczny koszt pobytu 1 dziecka w placówce w 2018 r. ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 19 lutego 2018 r. wynosił 4 806,32 zł (w 2017 r. - 4 383,81 zł).

Na dzień 31.12.2018 r. przebywało w niej 28 wychowanków w przedziale wiekowym: 9 - 19 lat. Roczny koszt funkcjonowania placówki w 2018 r. wyniósł: 1 639 291,88 zł i wzrósł do roku poprzedniego o 82 588,88 zł (w 2017 r. - 1 556 703,00 zł).

Tabela nr 22. Sytuacja Domów Dziecka działających na terenie powiatu zgierskiego.

Placówka/ rok	Koszt pobytu 1 dziecka w placówce (zł)	Liczba dzieci, które zostały umieszczone w danej placówce w ciągu danego roku	Liczba dzieci na dzień 31.12.	Liczba wychowanków, którzy opuścili placówkę w danym roku oraz powód opuszczenia
Dom Dziecka w Grotnikach				
2016	4 357,59	5	28	7 w tym: 4 - usamodzielnienie 3 - powrót do domu

2017	4 435,98	14	28	12 w tym: 4 - usamodzielnienie 6 - powrót do domu 2 - skreślenie z powodu ucieczki
2018	4 807,50	14	26	18 w tym: 4 - usamodzielnienie 8 - powrót do domu 3-adopcja zagraniczna 3-umieszczenia w RZ
Dom Dziecka w Dąbrowce				
2016	3 867,24	5	24	13 w tym: 4 - usamodzielnienie 4- powrót do domu 1-umiesz w DPS 1-umieszczenia w RZ 2-umieszczenie w RDFHK 1-umieszczenie w DD (połączenie matki z dzieckiem)
2017	4 383,81	9	24	9 w tym: 6 - usamodzielnienie 3 - powrót do domu
2018	4 806,32	10	28	6 w tym: 3 - usamodzielnienie 3 - powrót do domu

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Na przestrzeni omawianych lat nastąpiła tendencja wzrostowa dotycząca wysokości kosztu utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej. W Domu Dziecka w Grotnikach wzrosła ona o 10,2 %, zaś w Domu Dziecka w Dąbrowce, aż o 24,3%.

Realizacja zadań powiatu z zakresu pieczy zastępczej obejmuje zarówno prowadzenie kwalifikacji, szkolenie i tworzenie rodzin zastępczych, nadzór nad nimi, prowadzenie placówek opiekuńczych, pracę socjalną, współpracę z wieloma podmiotami, w tym gminami, organizacjami pozarządowymi, jak i zabezpieczenie finansowe wszelkich przedmiotowych działań. Jakkolwiek bezwzględnie priorytetowym zadaniem jest wykonywanie postanowień Sądu w przedmiocie zabezpieczenia dzieci, to należy zauważyć, iż jest ono zaledwie początkiem procesu związanego z pieczą zastępczą. Każdorazowe umieszczenie dziecka, w innej formie niż spokrewniona rodzina zastępcza napotyka na ogromne przeszkody wynikające z braku miejsc. Niedostateczna ich ilość w rodzinnych formach czy domach dziecka powoduje, iż znalezienie odpowiedniego domu, w jakimkolwiek zakątku kraju stanowi duże wyzwanie, zwłaszcza, iż w większości przypadków dzieci wymagają natychmiastowego zabezpieczenia. Niestety obserwuje się narastającą ilość umieszczeń prowadzonych w trybie interwencyjnym.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego - Rodzinne Domy Dziecka Fundacji „Happy Kids”.

W związku z kończącym się w dniu 31 grudnia 2017 r. pięcioletnim okresem, na jaki został ogłoszony konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu pieczy zastępczej, polegający na uruchomieniu i prowadzeniu dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego, na podstawie Uchwały Nr 61/201/17 Zarządu Powiatu Zgierskiego z dnia 13 listopada 2017 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pieczy zastępczej, polegający na uruchomieniu i prowadzeniu dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego. Do konkursu zgłosiła się tylko Fundacja „Happy Kids”.

W dniu 22 grudnia 2017 r. została podpisana umowa pomiędzy Powiatem Zgierskim a Fundacją "Happy Kids" o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu pieczy zastępczej pod tytułem „Uruchomienie i prowadzenie dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego”. Termin realizacji zadania ustalony został od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2022 r. Na podstawie powyższej umowy przedłużono funkcjonowanie:

- Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 6 – w Zgierzu, ul. Musierowicza 16,
- Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 7 – w Ozorkowie, ul. Kwiatowa 5.

Tabela nr 23. Sytuacja Rodzinnych Domów Dziecka prowadzonych przez Fundację Happy Kids.

Placówk a/rok	Koszt pobytu 1 dziecka w placówce (zł)	Liczba dzieci, które zostały umieszczone w danej placówce w ciągu danego roku	Liczba dzieci na dzień 31.12.	Nazwa powiatu, którego mieszkańcami są podopieczni placówki	Liczba wychowanków, którzy opuścili placówkę w danym roku oraz powód opuszczenia
Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids nr 6 w Zgierzu					
2016	2 500,00	3	8	7- pow. zgierski 1 - Łódź	3 w tym 2- powrót do domu 1 – umieszczenie w spokrewnionej RZ
2017	2 500,00	0	8	7- pow. zgierski 1 - Łódź	0
2018	2 500,00	0	8	7- pow. zgierski 1 - Łódź	0
Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids nr 7 w Ozorkowie					
2016	2 500,00	1	8	8 -pow. zgierski	1 – powrót do matki
2017	2 500,00	0	8	8 -pow. zgierski	0
2018	2 500,00	3	6	6 -pow. zgierski	5 w tym: 3-powrót do domu 1-adopcja 1- umieszczenie w niezawodowej RZ

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Zgodnie z art. 114 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Rady Powiatu Zgierskiego nr XXXVI/364/13 z dnia 26 kwietnia 2013 r. zryczałtowana kwota na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego została zwiększona z kwoty 660,00 zł na kwotę 1 000,00 zł miesięcznie.

Wysokość dotacji udzielonej przez powiat dla Fundacji „Happy Kids” na prowadzenie obu placówek w roku 2018 wyniosła 422 648,95 zł (w roku 2017 – 480 000,00 zł). Pozostała kwota niezbędna do prawidłowego funkcjonowania placówek została pokryta ze środków Fundacji.

II.5.7. SZKOLENIA I NABÓR KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE

W celu propagowania rodzinnych form opieki nad dzieckiem, PCPR w Zgierzu prowadziło działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego. Prowadzono nabór na kandydatów dopełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz podnoszono kwalifikacje istniejących już rodzin zastępczych.

W 2018 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, dokonywał oceny predyspozycji i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Łącznie zostało objętych procedurą kwalifikacyjną 25 osób, w tym kandydaci na rodzinę spokrewnioną i niezawodową. Z tego 16 osób otrzymało pozytywną opinię, 4 osoby zostały negatywnie zaopiniowane, 2 osoby wycofały swój wniosek dot. ustanowienia rodziny, natomiast 3 osoby trudno było jednoznacznie zaopiniować.

Szkolenie organizowane przez PCPR w Zgierzu na zlecenie projektu „Rodzina”, którego realizatorem był Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Łodzi, wzięło udział 10 osób.

W 2018 roku zorganizowano dwie grupy szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze. W ramach kosztów związanych ze szkoleniem kandydatów, w pierwszej turze szkolenia wydatkowano 14 000,00 zł, które pochodziły z budżetu projektu „Rodzina”. Natomiast koszty drugiej tury szkolenia w całości pochodziły z budżetu powiatu zgierskiego i łącznie wyniosły 9 621,31 zł. Szkolenie to objęło 13 osób i było zrealizowane przez uprawnionych pracowników PCPR-u. W 2018 r. łącznie szkolenie ukończyło 23 uczestników.

II.5.8. KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Działając zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wszystkie rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich

wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Występującym o tę formę wsparcia, przydzielono koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r., zatrudnionych było 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (w tym jeden do 30 czerwca 2018 r.), 2 koordynatorów w okresie 01.01.2018 r. – do 31.05.2018 r., zatrudnionych było w ramach programu „Rodzina” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020.

Łącznie wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej objęto 66 dzieci przebywających w 47 rodzinach zastępczych.

Tabela nr 24. *Klasyfikacja rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2018.*

L.p.	Typ rodziny	Liczba rodzin
1	Spokrewniona	31
2	Niezawodowa	14
3	Zawodowa	2
4	Rodzinny dom dziecka	0
5	Razem	47

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej realizując swoje zadania możliwie jak najczęściej spotykali się z rodzinami zastępczymi w ich środowisku, prowadząc rozmowy na temat występujących problemów opiekuńczo-wychowawczych, szkolnych czy zdrowotnych z podopiecznymi.

II.5.9. MIESZKANIA CHRONIONE

W roku 2018 z funkcjonującego na terenie powiatu zgierskiego mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków skorzystało 3 pełnoletnich wychowanków rodzinnego domu dziecka. Natomiast od listopada 2018 r. w mieszkaniu przebywało tylko 2 wychowanków. Jedna z podopiecznych wynajęła mieszkanie i wyprowadziła się. Wszyscy wychowankowie zamieszkujący w w/w mieszkaniu złożyli dokumenty o przydział lokalu mieszkalnego z gminnych zasobów lokalowych.

W mieszkaniu chronionym wychowankowie uczą się samodzielnie gospodarować posiadanymi środkami pieniężnymi (pomocą pieniężną na kontynuację nauki) i prowadzić

gospodarstwo domowe. Pomimo tego, iż są to osoby dorosłe, pozostają nadal pod kontrolą pracowników PCPR w Zgierzu. Wychowankowie ponoszą tylko minimalną opłatę lub są z niej zwalniani, gdy ich dochód nie przekracza kryteriów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej. Uzyskane środki przekazywane są na konto powiatu.

W skali roku 2018 koszt utrzymania mieszkania chronionego wyniósł 25 986,60 zł (w roku 2017 – 26 445,21 zł).

II.6. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POWIECIE ZGIERSKIM

Rycina nr 14. Logo symbolizujące niepełnosprawność.

Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Niepełnosprawność>

Dziś niepełnosprawność w krajach rozwiniętych traktowana jest jako jeden z problemów społecznych, wymagający systematycznego podejścia, naukowej wiedzy i skutecznych sposobów działania. Osoby niepełnosprawne objęte są pomocą państwa, które tworzy określone instytucje mające na celu przywrócenie sprawności i/lub poprawę jakości ich życia. W Polsce do instytucji publicznych zajmujących się problemem niepełnosprawności zalicza się Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, powiatowe centra pomocy rodzinie, powiatowe zespoły ds. orzekania niepełnosprawności, ośrodki pomocy społecznej.

Termin niepełnosprawność w Polsce zdefiniowany jest w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Taka definicja wynika z modelu medycznego niepełnosprawności i kładzie nacisk na braki bądź ułomności osoby niepełnosprawnej. Pierwszym dokumentem w Polsce odchodzącym od definicji medycznej na rzecz definicji społecznej niepełnosprawności jest ratyfikowana przez Prezydenta RP w dniu 6 września 2012 Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

W Polsce obowiązują trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Dodatkowo funkcjonują dwa rodzaje orzecznictwa: do celów rentowych i pozarentowych, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje. Taki stan znacznie utrudnia zbieranie danych o osobach niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza pojęcia niepełnosprawności prawnej i niepełnosprawności biologicznej. Poza spisami powszechnymi wszelkie gromadzone dane statystyczne dotyczą osób niepełnosprawnych prawnie.

Niepełnosprawność potwierdzona orzeczeniem to tzw. niepełnosprawność prawna. Orzeczenie ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do ubiegania się o pomoc przewidzianą w ustawie rehabilitacyjnej oraz do przyznania ulg i uprawnień na podstawie innych przepisów, np. zniżek komunikacyjnych, odliczeń podatkowych. Natomiast niepełnosprawność biologiczna to subiektywne odczuwanie przez konkretną osobę ograniczenia wykonywania podstawowych dla danego wieku czynności, przy braku orzeczenia.

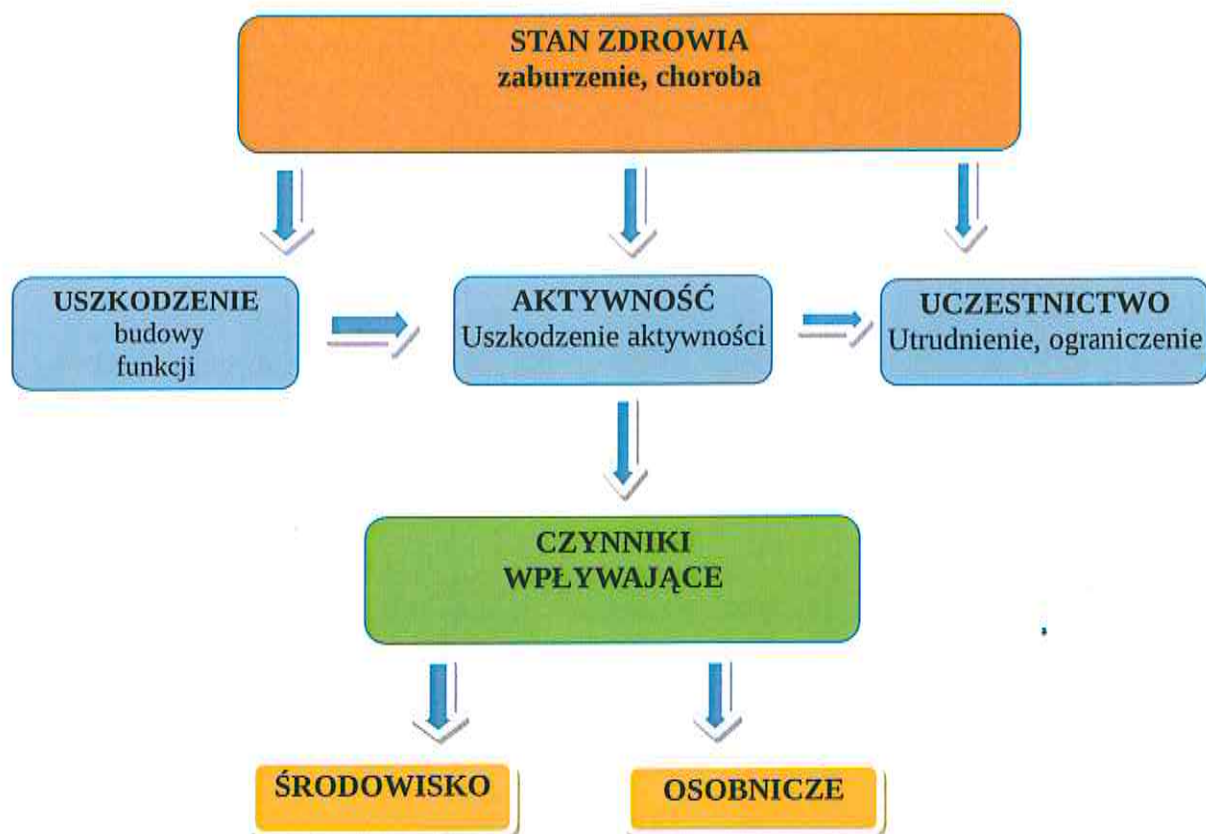
Osoby, które nie ukończyły 16 lat są zaliczane do niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy (z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu), powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych stwierdza, iż zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji, czyli:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej

- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Rycina nr 15. Model niepełnosprawności wg Międzynarodowej Klasyfikacji Niepełnosprawności.

LogoScript/Archiwum Ilustracji WN PWN SA © Wydawnictwo Naukowe PWN

Dokumentem, który jest częścią Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2021. Jest to dokument służący realizacji lokalnej polityki społecznej, nawiązujący w swych założeniach do Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ i Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych. Stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Główny Urząd Statystyczny nie dysponuje najnowszymi danymi na temat niepełnosprawności w powiecie zgierskim, ostatnia aktualizacja pochodzi z roku 2011.

W roku 2011 w powiecie zgierskim mieszkało 17 570 osób niepełnosprawnych (8 102 mężczyzn i 9 468 kobiet), co stanowiło 10,67% ogółu mieszkańców powiatu. W powiecie zgierskim spośród osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności

było 10 428 w wieku 16 lat i więcej (5 078 kobiet i 5 350 mężczyzn) oraz 412 dzieci do 15. roku życia. Natomiast grupę niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiło 7 142 dorosłych (4 390 kobiet i 2 752 mężczyzn).

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Zadania powiatu zgierskiego w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności realizowane są na podstawie zawartego Porozumienia między Powiatem Zgierskim a Powiatem Łódzkim Wschodnim.

Tabela nr 25. Liczba wydanych orzeczeń w 2018 r. wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku, osoby powyżej 16 roku życia.

L.p.	Symbole	Stopień niepełnosprawności				Wiek			
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	01-U	23	16	5	44	25	7	9	3
2	02-P	73	118	29	220	16	45	85	74
3	03-L	9	85	44	138	6	5	22	105
4	04-O	26	26	31	83	11	8	30	34
5	05-R	136	438	238	812	27	56	347	382
6	06-E	4	8	13	25	4	5	11	5
7	07-S	65	138	60	263	1	11	104	147
8	08-T	23	33	10	66	4	6	31	25
9	09-M	13	22	5	40	2	0	18	20
10	10-N	63	49	22	134	3	21	47	63
11	11-I	10	31	27	68	15	7	37	9
12	12-C	6	3	0	9	9	0	0	0
	Razem	451	967	484	1 902	123	171	741	867

Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim – powiat zgierski

Objaśnienia:

- 01-U** – upośledzenie umysłowe,
- 02-P** – choroby psychiczne,
- 03-L** – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O** – choroby narządu wzroku,
- 05-R** – upośledzenia narządu ruchu,
- 06-E** – epilepsja,
- 07-S** – choroby układów oddechowego i krążenia,
- 08-T** – choroby układu pokarmowego,
- 09-M** – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N** – choroby neurologiczne,
- 11-I** – Inne, w tym: schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C** – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Mieszkańców powiatu zgierskiego w zakresie orzecznictwa do celów pozarentowych obsługuje **Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim**. Z danych przedstawionych przez ww. organ wynika, iż najwięcej wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu zgierskiego dla osób powyżej 16 roku życia w roku 2018, nastąpiło z powodu upośledzenia narządu ruchu 812, natomiast z powodu chorób psychicznych orzeczenie uzyskało 220 osoby, z powodu upośledzenia umysłowego 44 osoby, łącznie wydanych wszystkich orzeczeń 1 902, to o 124 więcej niż w 2017 roku. Łącznie wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia było 1902, w tym dla kobiet - 938.

Stopień umiarkowany był najczęściej w 2018 roku przyznawanym stopniem niepełnosprawności - 967. Najwięcej orzeczeń uzyskały osoby w wieku 60 lat i więcej oraz w przedziale wiekowym 41-60 lat.

Wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia w 2018 roku było łącznie 271, to 37 więcej niż w roku poprzednim. Orzeczenia otrzymało najwięcej dzieci w wieku od 8 - 16 lat - 119, nieco mniej dzieci w wieku 4 -7 lat - 73 oraz 79 dla stron w wieku od 0 - 3 lat. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności były całościowe zaburzenia rozwojowe C 67, ponadto 39 orzeczeń wydano ze względu na upośledzenia umysłowe, a 9 z powodu wykrytych chorób psychicznych.

Niewątpliwie, osoby niepełnosprawne należą do grupy społecznej zagrożonej marginalizacją z powodu ograniczonego dostępu do życia zawodowego i społecznego, a najczęstszą przyczyną niepełnosprawności w powiecie zgierskim stanowią schorzenia narządów ruchu, układu krążenia i oddychania, choroby neurologiczne oraz zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, a także choroby psychiczne.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu, na koniec 2018 roku liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgierzu wynosiła 339 osób. Zdecydowaną większość stanowiły osoby bezrobotne – 296 osób, tj. 87,3% wszystkich zarejestrowanych, odnotowano również 43 osoby niepełnosprawne

mające status poszukujących pracy, co stanowiło 12,7% ogółu niepełnosprawnych. Odnosząc się do liczby wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie zgierskim (tj. 4 292 osób bezrobotnych i 81 osób poszukujących pracy – razem 4 373 osoby), osoby niepełnosprawne to 7,7% ogółu zarejestrowanych, o 1,1 punktu procentowego więcej niż w 2017 roku.

Wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych **dominowali mężczyźni**, a udział ich w liczbie ogółem, w omawianym okresie zwiększył się, gdyż w roku 2017 stanowili 59,4%, zaś w roku 2018 już 60,5%. Zdecydowana **większość** z ogółu niepełnosprawnych to **mieszkańcy miast** – powyżej 80%.

Zarejestrowani niepełnosprawni najczęściej posiadali lekki stopień niepełnosprawności – około 65% ogółu, w następnej kolejności stopień umiarkowany, najrzadziej zaś stopień znaczny. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności w omawianych latach było upośledzenie narządu ruchu – powyżej 30%, następnie choroby psychiczne i umysłowe oraz choroby neurologiczne. W wielu przypadkach rodzaj niepełnosprawności nie został określony.

Tabela nr 26. Osoby niepełnosprawne z podziałem na poszczególne lata.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 r.	Stan na 31.12.2018 r.	W %
Niepełnosprawni ogółem	325	339	100,0
	Wg statusu	Wg statusu	
Bezrobotni	286	296	87,3
Poszukujący pracy	39	43	12,7
	Wg płci	Wg płci	
Kobiety	132	134	39,5
Mężczyźni	193	205	60,5
	Wg miejsca zamieszkania	Wg miejsca zamieszkania	
Miasto	264	272	80,2
Wieś	61	67	19,8
	Wg stopnia niepełnosprawności	Wg stopnia niepełnosprawności	
Znaczny	7	4	1,2
Umiarkowany	107	114	33,6
Lekki	211	221	65,2
	Rodzaje niepełnosprawności	Rodzaje niepełnosprawności	
Choroby psychiczne i umysłowe	43	51	15,0
Zaburzenia głosu, mowy i słuchu	23	33	9,7
Choroby narządu wzroku	22	26	7,7
Upośledzenie narządu ruchu	103	106	31,3
Epilepsja	18	16	4,7
Choroby układu pokarmowego, moczowo-płciowego, oddechowego i krążenia	28	25	7,4
Choroby neurologiczne	33	35	10,3
Inne i nieustalone	55	47	13,9

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu

Z analizy struktury wieku zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wynika, iż **większość** z nich to osoby w wieku **powyżej 50 roku życia**. Jednak w roku 2018 odsetek ten był **niższy o 5,2 punktu procentowego** i wynosił **56%** ogółu niepełnosprawnych, podczas gdy w roku 2017 – **61,2%**. Osoby niepełnosprawne w tym wieku mają statystycznie niższe wykształcenie, gorzej orientują się w technologiach informatycznych, rzadziej znają języki obce co czyni je dużo mniej konkurencyjnymi na rynku pracy. Znacznie lepiej wygląda sytuacja młodych niepełnosprawnych do 30 roku życia, gdyż częściej posiadają oni wykształcenie powyżej średniego, co niewątpliwie ułatwia znalezienie pracy, ponadto korzystają także z programów z zakresu aktywizacji zawodowej dedykowanych ludziom młodym, co zapewne miało wpływ na tak niski odsetek w stosunku do ogółu (około 7%).

Tabela nr 27. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych: napływ, odpływ, podjęcia pracy oraz aktywizacja zawodowa, a także zgłoszone wolne miejsca pracy na przestrzeni roku.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018
Napływ – włączeni do ewidencji	523	524
Odpływ – wyłączeni z ewidencji	591	515
Podjęcia pracy, w tym pracy subsydiowanej	224 54	206 48
Aktywizacja zawodowa /staż, szkolenia i prace społecznie użyteczne/	55	37
Zgłoszone wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	1 143	652

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Zgierzu, zarówno bezrobotne jak i poszukujące pracy, podejmowały zatrudnienie we własnym zakresie, kierowane były również do pracy na stanowiska subsydiowane (48 osób), a także na różne formy aktywizacji zawodowej takie jak szkolenia (7 osób), staż (11 osób) czy prace społecznie użyteczne (19 osób). W roku 2018 wzrósł udział w odpływie osób podejmujących pracę i stanowił **40%**, podczas gdy w roku 2017 – **37,9%**. Natomiast nieco zmniejszył się udział niepełnosprawnych w działaniach aktywizacyjnych.

Jednak ilość zgłoszonych wolnych miejsc pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej w 2018 roku również była **niższa** niż w roku 2017 – o **491 miejsc**.

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, powiat – za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje następujące zadania:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- 2) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
- 3) udzielanie dofinansowania do:

➤ uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;

- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Główne środki na tworzenie warunków ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki Funduszu przekazywane są między innymi na pomoc indywidualną osobom niepełnosprawnym, wsparcie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz finansowanie specjalistycznych placówek, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej lub przedsięwzięć z zakresu ekonomii społecznej na przykład Zakładów Aktywności Zawodowej. Część środków finansowych - wspierających przede wszystkim indywidualne osoby niepełnosprawne - dystrybuowana jest przez jednostki samorządu powiatowego. Jednostki te poprzez podległe struktury przyjmują wnioski o dofinansowanie a następnie rozpatrują i przekazują środki finansowe.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe dane na temat zadań podejmowanych przez PCPR w Zgierzu w zakresie rehabilitacji społecznej w latach 2016-2018.

Tabela nr 28. Wielkość wydatków przeznaczonych na realizację zadań Powiatu Zgierskiego pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie planu w 2016 (w zł)	Wykonanie planu w 2017 (w zł)	Wykonanie planu w 2018 (w zł)
I	Warsztaty Terapii Zajęciowej	1 887 522,00	1 873 646,00	1 951 930,00
II	Zadania zlecane	0,00	18 072,00	0,00
III	Rehabilitacja zawodowa	280 000,00	399 999,99	367 999,55
IV	Rehabilitacja społeczna	1 008 012,00	837 923,00	897 434,00
1.	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	110 000,00	121 928,00	219 047,00
2.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	89 882,00	129 999,00	98 830,00
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	808 130,00	585 996,00	579 557,00
v.	Ogółem	3 175 534,00	3 129 640,99	3 217 363,55

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż wielkość środków przyznawanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań powiatu zgierskiego w latach 2016 - 2018 ulegał dość znaczącym wahaniom. W 2016 ze środków PFRON Powiat zrealizował zadania rehabilitacji społecznej i zawodowej na łączną kwotę 3 175 534,00 zł, porównywalnie, lecz nieco mniej niż w 2017 roku Powiat wykorzystał na ten cel 3 129 640,99 zł. Najwięcej 3 217 363,55 zł środków zostało przeznaczonych i wykorzystanych w roku 2018. W latach 2016 i 2018 nie udzielono dofinansowania do zadań zleconych, ponadto zmieniły się znacznie proporcje między rokiem 2016 a 2018 dotyczące zadania *Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze* i wyniosły odpowiednio 808 130,00 zł w 2016 roku i 579 557,00 zł w 2018 roku, czyli o 228 573,00 zł mniej było do dyspozycji środków w powiecie zgierskim na ww. wskazany cel.

Od 2012 r. powiat zgierski uczestniczy w realizacji programu, finansowanego ze środków PFRON, pn. „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w wieku aktywności zawodowej w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach realizacji tego programu osoby niepełnosprawne miały możliwość skorzystania z dofinansowania kosztów: zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, uzyskania prawa jazdy kategorii B i sprzętu elektronicznego, zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym i utrzymania jego sprawności technicznej, zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, a także opieki nad dzieckiem, a w późniejszych latach uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

W latach 2016 - 2018 wsparcie w ramach programu „Aktywny Samorząd” otrzymały w powiecie zgierskim 264 osoby niepełnosprawne na łączną kwotę 756 965,21 zł.

Liczba osób niepełnosprawnych z roku na rok wzrasta, wzrasta jednak także ich świadomość własnych potrzeb i praw, które przysługują im jako członkom społeczeństwa. O swoje prawa walczą nie tylko sami niepełnosprawni, ale także członkowie ich rodzin oraz osoby zawodowo czy społecznie zaangażowane w pomoc ludziom potrzebującym. Niestety z powodu często niewystarczających środków, Powiat zmuszony jest do dokonywania wyborów i ustalenia kluczowych priorytetów dotyczących pomocy drugiemu człowiekowi.

Ponadto Zastępca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w piśmie z dnia 13 lutego 2018 roku wystosowanym do Starostów i Prezydentów Miast na prawach powiatu, zwrócił szczególną uwagę na aspekt dofinansowania i podziału środków PFRON. Podniósł następującą kwestię: *powiat ma prawo do realizacji tylko wybranych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i/lub społecznej dokonując wyboru zadań na podstawie najpilniejszych potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja zadań własnych samorządu terytorialnego wynikających z art. 35 a ustawy o rehabilitacji jest dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób*

Niepełnosprawnych. Oznacza to, że środki PFRON powinny stanowić wspierające, a nie jedyne źródło dofinansowania ważnych społecznie zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

BARIERY ARCHITEKTONICZNE, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNE

Osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności mogą w znacznym stopniu ułatwić sobie wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem poprzez likwidację niżej wymienionych barier:

- 1) architektonicznych - są to wszystkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne utrudniają swobodę ruchu osobie niepełnosprawnej;
- 2) technicznych - są to bariery utrudniające / uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w społeczeństwie;
- 3) komunikacyjnych - są to ograniczenia utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodę porozumiewania się lub przekazywanie informacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dofinansowanie do likwidacji barier nie może obejmować kosztów zakupu sprzętu lub wykonania usług związanych z likwidacją barier, poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy między Powiatem a Wnioskodawcą o dofinansowanie ze środków PFRON. Równocześnie dofinansowanie to nie przysługiwało osobom, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały na ten cel dofinansowanie ze środków PFRON. Wysokość dofinansowania może wynosić do 95 % kosztów zakupu sprzętu lub wykonania usługi.

Wnioski składane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu dotyczą najczęściej dostosowania pomieszczenia sanitarnego do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykonania podjazdów, a także zakupu m.in.: podnośników, krzeseł toaletowych oraz usunięcia barier w komunikowaniu się takich jak: dofinansowanie do zakupu zestawu komputerowego, lupy, powiększalnika itp.

Efektem realizacji zadania było przede wszystkim pomoc osobom niepełnosprawnym z dysfunkcją narządu ruchu, głównie w postaci dostosowania pomieszczeń higieniczno – sanitarnych, zakupu schodolazów, podnośników oraz zestawów komputerowych.

W roku 2016 przyjęto 125 wniosków na łączną kwotę 779 690,00 zł. Dofinansowania przyznano dla 42 osób (tj. 33,6 % zrealizowanych wniosków) na łączną kwotę 89 882,00 zł. W roku 2017 przyjęto 95 wniosków na łączną kwotę 798 705,00 zł. Dofinansowania przyznano dla 28 osób (tj. 29,47 % zrealizowanych wniosków) na łączną kwotę 129 999,00 zł z tego na likwidację barier architektonicznych rozdysponowano kwotę 64 796,00 zł dla 13 osób oraz na likwidację barier technicznych – kwotę 65 203,00 zł dla 15 osób.

W roku 2018 przyjęto 79 wniosków na łączną kwotę 460 519,00 zł.

Dofinansowanie przyznano dla 53 osób na łączną kwotę 98 830,00 zł, z tego;

- na likwidację barier architektonicznych rozdysponowano kwotę 73 750,00 zł dla 24 osób,
- na likwidację barier w komunikowaniu się – kwotę 12 000,00 zł dla 24 osób,
- na likwidację barier technicznych – kwotę 13 080,00 zł dla 5 osób.

Omawiając powyższe dane należy zauważyć, iż ilość składanych wniosków na dofinansowanie sukcesywnie się zmniejszała w porównaniu z 2016 rokiem.

Program celowy PFRON - „Program wyrównywania różnic między regionami”

Program jest fakultatywnym projektem, do którego mogą przystępować powiaty, których wskaźniki, m.in. dotyczące ilości niepełnosprawnych mieszkańców, zamożności, poziomu zatrudnienia, plasują się w grupie wymagającej wsparcia. Powiat zgierski od wielu lat przystępuje do programu, którego merytoryczną obsługą zajmuje się PCPR.

Tabela nr 29. Program wyrównywania różnic między regionami.

PROGRAM WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI- EDYCJA II i III					
ROK 2014					
Projekt zakończony w 2015 r. *					
L.p.	Nazwa projektu	Nazwa beneficjenta	Kwota przyznana ze środków PFRON (zł)	Kwota wydatkowania ze środków PFRON (zł)	Koszt całkowity projektu (zł)
1.*	Zakup samochodu osobowego, zwanego dalej mikrobusem, z dziewięcioma miejscami, w tym dwoma specjalnie przystosowanymi do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Gmina Miasta Głowno (na rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy w Głownie)	79 810,00	79 810,00	105 500,00
2.*	Zakup samochodu 9-cio osobowego dla Warsztatu Terapii Zajęciowej, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych.	Fundacja Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. w Aleksandrowie Łódzkim (na rzecz WTZ Rąbień)	79 992,00	79 992,00	105 300,00
3.	Budowa szybu windowego zewnętrznego przy budynku Przychodni „Remedium” w Głownie .	Gmina Miasta Głowno	96 529,04	96 529,04	236 483,24
4.*	Wymiana i modernizacja dźwigu szpitalnego przy Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	108 486,44	105 799,63	188 271,52
5.	Zakup samochodu osobowego, zwanego mikrobusem, 9-cio miejscowego, specjalnie przystosowanego do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Zespół Szkół Specjalnych w Głownie	79 992,00	79 992,00	105 390,00
6.	Samochód osobowy, zwany dalej mikrobusem, 9-cio miejscowy.	Dom Dziecka w Grotnikach	69 520,00	69 520,00	86 900,00

7.	Zakup samochodu osobowego, zwanego mikrobusiem, 9-cio miejscowego, wyposażonego w najazd, z możliwością przewozu dwóch osób na wózku.	Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Zgierzu	80 000,00	80 000,00	106 030,00
		Razem	594 329,48	591 642,67	933 874,76
ROK 2016					
Projekty zakończone w 2017 r.					
1.	Zakup samochodu osobowego zwanego mikrobusiem, 9-cio miejscowego, specjalnie przystosowanego do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Dom Pomocy Społecznej w Głownie	80 000,00	79 000,00	119 000,00
2.	Samochód osobowy specjalnie przystosowany do przewozu osoby na wózku inwalidzkim dla DPS w Ozorkowie.	Dom Pomocy Społecznej w Ozorkowie	80 000,00	80 000,00	117 500,00
3.	Dostawa, zakup i montaż windy przysięciennej w Zespole Szkół Specjalnych w Głownie (+ przebudowa budynku szkoły).	Zespół Szkół Specjalnych w Głownie	75 650,06	75 650,06	194 823,78
4.	Zakup pojazdu 18 osobowego (17 miejsc+kierowca) + dwa miejsca do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich, przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne w ŚDS w Woli Zbrożkowej.	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Inicjatyw w Olszowcu (na rzecz ŚDS Wola Zbrożkowa)	150 000,00	145 778,50	208 255,00
5.	Samochód osobowy, zwany mikrobusiem, który w wersji standardowej jest samochodem 9-cio miejscowym, specjalnie przystosowanym do przewozu osób na wózku inwalidzkim.	Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi (na rzecz ośrodka „Zacisze” w Jedliczach i DPS w Zgierzu)	77 000,00	77 000,00	123 200,00
6.	Zakup pojazdu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością intelektualną - uczestników WTZ w Zgierzu.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zgierzu (na rzecz WTZ Zgierz)	136 000,00	136 000,00	185 000,00
7.	Likwidacja barier architektonicznych poprzez montaż platformy schodowej dla osób niepełnosprawnych w budynku Szkoły Podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Cegielnianej 25 w Ozorkowie.	Gmina Miasto Ozorków (na rzecz Szkoły Podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Ozorkowie)	50 568,37	31 842,85	63 685,71
		RAZEM	649 218,43	625 271,41	1 011 464,49
ROK 2017					
Projekty zakończone w 2018 r.*					
1.	Zakup pojazdu samochodowego napędzanego silnikiem spalinowym, dostosowanego do przewozu 19 osób z niepełnosprawnościami (osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami) z możliwością przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim (na rzecz WTZ	160 000,00	160 000,00	241 977,90

		Aleksandrów Łódzki)			
2.*	Zakup samochodu osobowego, 9-cio miejscowego, do przewozu osób niepełnosprawnych, zwanego mikrobusem, specjalnie przystosowanego do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę w Ozorkowie (na rzecz WTZ Ozorków)	80 000,00	80 000,00	119 445,00
3.*	Kompleksowa usługa dostawy, montażu i rozruchu platformy schodowej do transportu osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu	34 993,50	34 993,50	69 987,00
4.*	Samochód osobowy – mikrobus, 9-cio miejscowy, specjalnie przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych oraz na wózek inwalidzki.	Zespół Szkół Specjalnych w Aleksandrowie Łódzkim	80 000,00	79 998,80	120 000,00
		RAZEM	354 993,50	354 992,30	551 409,90
ROK 2018					
Zakończenie projektów planowane w 2019 r.					
1.	Zakup pojazdu 9 osobowego z windą (7 miejsc+kierowca + jedno miejsce do przewozu osoby na wózek inwalidzki), przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne w ŚDS w Woli Zbrożkowej.	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Inicjatyw w Olszowcu (na rzecz ŚDS Wola Zbrożkowa)	80 000,00	x	152 740,00
2.	Zakup pojazdu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych - uczestników ŚDS w Zgierzu.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w Zgierzu (na rzecz ŚDS Zgierz)	80 000,00	x	118 000,00
		RAZEM	160 000,00	x	270 740,00

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu

ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym, 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób

niepełnosprawnych i kwoty przeznaczone na udzielanie dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2016-2018.

Tabela nr 30. Dane dotyczące wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych w latach 2016-2018.

Rok	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Dorośli	Dzieci	Kwota (zł)	Liczba osób, które nie otrzymały dofinansowania
2016	752	687	65	780 978,00	623
2017	1041	917	124	559 196,00	26
2018	1040	879	161	539 233,00	53

Opracowanie własne PCPR

W latach 2017 - 2018 liczba osób, które uzyskały dofinansowanie plasuje się prawie na tym samym poziomie w 2017 r. - 1041, w 2018 r. - 1040. W 2016 r. takie dofinansowanie otrzymały 752 osoby. Tabela powyżej prezentuje również obraz malejącej w wymownym stopniu osób, które takiego wsparcia nie otrzymały. Powodem takiej tendencji było przyjęcie zasad, które obniżyły kwotę dofinansowania, co w efekcie przyczyniło się do udzielenia znacznie większej liczbie osób przedmiotowego wsparcia.

Do najczęściej dofinansowanych bądź refundowanych przedmiotów należały: pieluchomajtki, pionizatory, protezy kończyn, wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne oraz aparaty słuchowe, cewniki, balkoniki.

Rehabilitacja jest procesem, mającym na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia i utrzymywania jak najlepszego poziomu zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Realizuje te zadania m.in. poprzez dofinansowanie do sprzętów/ urządzeń umożliwiających niepełnosprawnym większą niezależność. Rehabilitacja może obejmować działania zmierzające do odtworzenia i/lub przywrócenia funkcji, kompensacji utraty lub braku funkcji, jak też kompensacji ograniczenia funkcjonalnego.

Tabela nr 31. Dane dotyczące wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2016-2018.

Rok	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Kwota zł	Liczba osób, które nie otrzymały dofinansowania
2016	29	27 152,00	9
2017	22	26 799,00	7
2018	31	40 324,00	3

Opracowanie własne PCPR

Najczęściej dofinansowanym sprzętem rehabilitacyjnym były: łóżka rehabilitacyjne, rowery stacjonarne, bieżnia itp.

Poza wymienionymi formami pomocy osobom niepełnosprawnym, PCPR prowadzi działalność informacyjną o procedurach ubiegania się dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z NFZ, o możliwościach ubiegania się o wydanie orzeczeń stwierdzających niepełnosprawność i o instytucjach udzielających pomocy osobom niepełnosprawnym.

TURNUSY REHABILITACYJNE

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. W odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej osób indywidualnych, na turnusach znaczącą wagę przykładają do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

Kto może ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON:

1. osoba posiadająca orzeczenie:

- a) zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub
- b) całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub niepełnosprawności, wydane przez ukończeniem 16 roku życia.

2. osoba spełniająca kryterium dochodowe:

przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- a) 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- b) 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

w przypadku przekroczenia tych kwot, dofinansowanie pomniejsza się o kwotę, o którą dochód został przekroczony.

Pierwszeństwo dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mają osoby, które posiadają orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, a także osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące, bez względu na stopień niepełnosprawności.

Tabela nr 32. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2016-2018.

Rok	Dzieci	Opiekunowie	Dorośli	Opiekunowie	Razem	Liczba osób wraz z opiekunami, które nie otrzymały dofinansowania
2016	39	28	36	29	132	285
2017	27	18	67	28	140	237
2018	50	41	112 (w tym 2 osoby z ZPCh)	50	253	177
Suma	116	87	215	107	525	699

Opracowanie własne PCPR

Dane obrazują, że turnusy cieszą się ogromnym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach ww. zadania utrzymuje się na podobnym poziomie, a ograniczone środki z PFRON nie pozwalają zabezpieczyć wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających ze złożonych wniosków. Jak wynika z przedstawionej tabeli na przestrzeni trzech lat z tej formy pomocy skorzystało łącznie 525 osób dorosłych, dzieci oraz ich opiekunów. Najwięcej osób skorzystało w 2018 r. i było ich 253.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę jej indywidualnych możliwości.

Realizacja powyższych celów odbywa się poprzez:

- 1) ogólne usprawnianie;
- 2) rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- 3) przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej;
- 4) rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej;
- 5) rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy;

- 6) rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

Tabela nr 33. Wykaz Warsztatów Terapii Zajęciowej współfinansowanych ze środków Powiatu Zgierskiego.

L.p.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Organizacja prowadząca WTZ
1	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Aleksandrowie Łódzkim	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligektualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim
2	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ozorkowie	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę- Oddział Łódzki
3	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rąbieniu	Fundacja Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A.
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zgierzu	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligektualną Koło w Zgierzu

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Tabela nr 34. Wysokość środków przekazanych według algorytmu przez PFRON w latach 2016-2018 i Powiatu Zgierskiego na dofinansowanie kosztów działalności WTZ.

Rok	Środki PFRON (zł)	Środki Powiatu Zgierskiego (zł)	Liczba uczestników WTZ
2016	1 887 522,00	209 725,00	118
2017	1 873 646,00	209 725,00	118
2018	1 951 930,00	217 592,00	118

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W roku 2018 na podstawie zawartych umów, Warsztatom Terapii Zajęciowej w Zgierzu, Rąbieniu, Aleksandrowie Łódzkim i Ozorkowie, z których w trybie ciągłym korzysta 118 niepełnosprawnych osób, przekazano ze środków PFRON łączną kwotę 1 951 930,00 zł, co średnio stanowiło 90 % ogólnych kosztów bieżącej działalności. Pozostałe 10 % zostało przekazane przez Powiat Zgierski na podstawie odrębnych umów dla poszczególnych podmiotów prowadzących WTZ, co łącznie stanowiło kwotę 217 592,00 zł.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla:

- 1) Osób w podeszłym wieku.
- 2) Osób przewlekle somatycznie chorych.
- 3) Osób przewlekle psychicznie chorych.
- 4) Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- 5) Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.
- 6) Osób niepełnosprawnych fizycznie.
- 7) Osób uzależnionych od alkoholu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu prowadzi merytoryczny nadzór nad czterema domami pomocy społecznej.

Tabela nr 35. Wykaz domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego z podziałem na typ domu, ilość miejsc statutowych oraz nr zezwolenia.

L.p.	Dom Pomocy Społecznej (DPS)	Typ DPS	Ilość miejsc statutowych	Nr zezwolenia
1.	DPS w Rąbieniu prowadzony na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Fundację Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A. z siedzibą w Aleksandrowie Łódzkim	Dom Pomocy Społecznej dla 130 dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn	130	Nr PS-III.9423.13/2012 z dnia 28.11.2012 r.
2.	DPS w Ozorkowie	Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych	80	Nr 54/1/08 z dnia 14.11.2008 r. na czas nieokreślony
3.	DPS w Głownie	Dom dla osób w podeszłym wieku	62	Nr 52/1 z dnia 28.01.2008 r.
4.	DPS w Zgierzu prowadzony na zlecenie Powiatu Zgierskiego przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych z siedzibą w Łodzi	Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych	99	Nr PS-III.9423.3.2012 z dnia 27.04.2012 r.

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

W czterech domach pomocy społecznej w powiecie zgierskim obowiązuje 371 miejsc statutowych.

Obecnie wszystkie domy prowadzone przez Powiat Zgierski oraz prowadzone przez podmioty niepubliczne posiadają obowiązujący standard i realizują zadania polegające na świadczeniu mieszkańcom pełnego zakresu usług dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

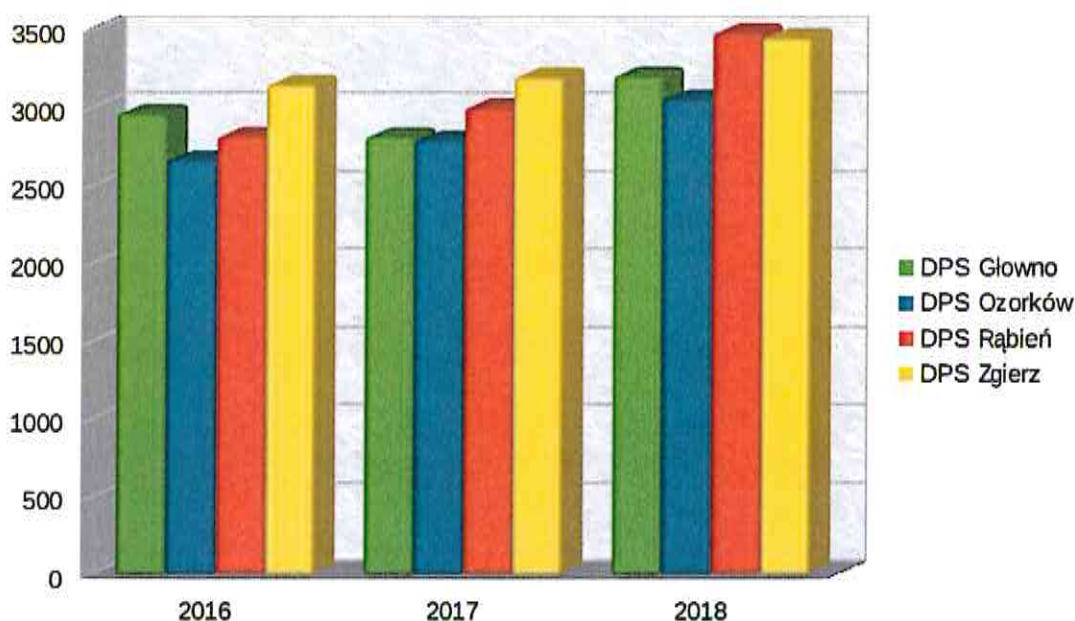
Każdego roku do 31 marca, zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej, Starosta zobowiązany jest do ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie powiatu, który jest ogłaszany w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym. Ustalone miesięczne koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej na terenie powiatu zgierskiego w latach 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 36. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (tabela porównawcza).

L.p.	Dom Pomocy Społecznej	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (zł)		
		2016	2017	2018
1.	DPS Rąbień	2 815,66	2 999,58	3 483,16
2.	DPS Ozorków	2 662,47	2 791,43	3 056,53
3.	DPS Głowno	2 960,65	2 813,25	3 203,80
4.	DPS Zgierz	3 150,00	3 197,00	3 450,00

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Wykres nr 7. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca.

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Ustalone koszty kształtują się na różnym poziomie, ich wysokość uzależniona jest od wielu czynników np.: wielkości placówki, typu, położenia domu itp. Koszty utrzymania w każdym Domu wskazują tendencję wzrostową. Na utrzymanie Domów Pomocy Społecznej wydatkowane są znaczne środki przekazywane w formie dotacji z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego, środki Powiatu oraz wpłaty przekazywane z budżetu gmin za pobyt mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej. (Zgodnie z art. 61. 1. ustawy o pomocy społecznej *Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność*).

Rycina nr 16. Rozmieszczenie Domów Pomocy Społecznej w powiecie zgierskim.

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu sprawuje nadzór merytoryczny nad ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi o zasięgu ponadgminnym, w formie środowiskowych domów samopomocy.

Prowadzenie tego typu ośrodków jest zadaniem administracji rządowej, zleconym jednostce samorządu terytorialnego, przy czym istotną trudnością jest pozyskanie środków na uruchomienie nowych placówek.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku na terenie powiatu zgierskiego funkcjonowały dwa ośrodki wsparcia w formie Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim, przeznaczonego dla 30 osób oraz w Zgierzu – dla 27 osób. Wyżej wymienione ŚDS-y prowadzone są na zlecenie powiatu przez organizacje pozarządowe, wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert.

W roku 2018 kontynuowana była współpraca w tym zakresie z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim. Realizacja zadania w formie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy typu AB dotyczyła świadczenia usług terapeutyczno – wspierających, obejmujących prowadzenie zajęć w trybie dziennym i zapewnienia miejsc pobytu całodobowego, docelowo dla 30 dorosłych osób z upośledzeniem umysłowym, służących zaspakajaniu niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych. Osoby niepełnosprawne, uczestniczące w zajęciach w prowadzonym przez PSONI Koło w Aleksandrowie Łódzkim, miały możliwość uczestnictwa w terapii i rehabilitacji prowadzonej z zastosowaniem różnorodnych technik, tj.: socjoterapia, arteterapia, fizjoterapia, hydroterapia, logopedia, biblioterapia, trening umiejętności społecznych, terapia psychologiczna itp.

Na funkcjonowanie ośrodka wsparcia w Aleksandrowie Łódzkim zlecniodawca udzielił dotacji w wysokości 519.556,20 zł, ze środków pochodzących z budżetu Wojewody Łódzkiego.

Natomiast realizacja programu działania ŚDS w Zgierzu obejmowała w szczególności trening funkcjonowania w życiu codziennym, terapię zajęciową i arteterapię, trening spędzania czasu wolnego, terapię ruchową oraz trening umiejętności interpersonalnych, społecznych i poradnictwo psychologiczne.

Na funkcjonowanie ośrodka wsparcia w Zgierzu, zlecniodawca udzielił w 2018 roku dotacji w wysokości 461 607,70 zł ze środków pochodzących z budżetu Wojewody Łódzkiego.

Ponadto, z budżetu Wojewody Łódzkiego w 2018 roku pozyskano dodatkowe środki z przeznaczeniem:

- 1) dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Zgierzu:
 - a) program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”: kwota wykorzystana 17 100,00 zł,
 - b) szkolenia tematyczne dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy wchodzących w skład zespołu wspierająco - aktywizującego: kwota wykorzystana 3 500,00 zł.
- 2) dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim:
 - a) program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”: kwota wykorzystana 38 760,00 zł,
 - b) szkolenia tematyczne dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy wchodzących w skład zespołu wspierająco- aktywizującego: kwota wykorzystana 2 100,00 zł.

II.7. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

„Człowiek jest biedny nie dlatego, że nie ma pieniędzy, ale dlatego, że nie pracuje.”
Monteskiusz

Praca stanowi podstawowy element życia każdego człowieka, w decydujący sposób oddziałuje nie tylko na jego osobowość, postawy, aspiracje czy system wartości, ale także na całokształt życia społecznego. Potrzeby stanowią siłę napędową wszelkich działań człowieka. Są one celem, do którego osiągnięcia zmierza on ze wszystkich sił. Są także wartościami, osiągnięcie których daje poczucie zadowolenia i satysfakcji. Ich zaspokojenie sprawia, że człowiek jest zadowolony z życia, spełnionego obowiązku wobec rodziny, grupy i społeczeństwa.

Źródłem zaspokojenia potrzeb jest praca. Człowiek zatrudniony w różnego rodzaju instytucjach, przedsiębiorstwach czy organizacjach, poprzez pracę oraz jej wymierny efekt w postaci płacy, bezpośrednio zaspokaja swoje potrzeby.

Bezrobocie zaś jest jednym z najtrudniejszych problemów społeczno- gospodarczych, ponieważ przyczynia się do powstawania wielu negatywnych zjawisk. Brak pracy powoduje, że człowiek czuje się izolowany przez otoczenie, ma obniżone poczucie własnej wartości w rodzinie i środowisku. Bez względu na to, jak wysokie są ekonomiczne skutki bezrobocia, rachunek strat nie odzwierciedla właściwie i w pełni szkód ludzkich, społecznych i psychicznych, jakie niosą za sobą okresy trwale utrzymującego się bezrobocia przymusowego.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest efekt długotrwałego bezrobocia. Jego psychologiczne skutki mają bardzo negatywny oddźwięk na psychice człowieka. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 2 ust.1 pkt 5) obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy, w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Poniżej przedstawia się obraz skali problemu bezrobocia w powiecie zgierskim.

Na koniec grudnia 2018 roku **ogólna liczba bezrobotnych** wynosiła **4 292** osoby (w tym **2 204** kobiety i **2 088** mężczyzn). W latach poprzednich stan bezrobocia był znacznie wyższy, jednak stopniowo obniżał się: na koniec 2014 roku zarejestrowane były 8 624 osoby, w roku 2015 – 7 705 osób, w roku 2016 – 6 342 osoby, w roku 2017 – 4 848 osób i na koniec

2018 roku w rejestrze pozostawały **4 292** osoby bezrobotne. W stosunku do roku 2014 **poziom bezrobocia** w grudniu 2018 **obniżył się o 4 332** osoby.

Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z powiatu zgierskiego, bezrobotne **kobiety** pozostawały w mniejszości w omawianych latach aż do roku 2017.

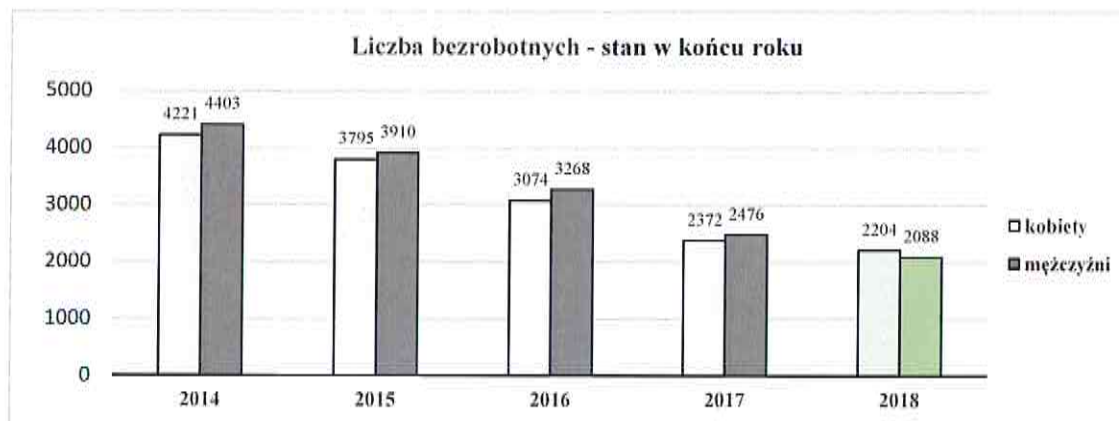
Natomiast w roku 2018 **kobiety** stanowiły **51,4%**, zaś mężczyźni **48,6%** ogółu, a więc w rejestrze urzędu znajdowało się **więcej kobiet** niż mężczyzn (o 116 osób). Sytuacja odwrotna do poprzednich lat, gdy wśród zarejestrowanych bezrobotnych było **mniej kobiet** niż mężczyzn.

Tabela nr 37. Bezrobotni w powiecie zgierskim na koniec roku 2014-2018.

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie zgierskim				
	kobiety	udział %	mężczyźni	udział %	razem
2014	4 221	48,9	4 403	51,1	8 624
2015	3 795	49,3	3 910	50,7	7 705
2016	3 074	48,5	3 268	51,5	6 342
2017	2 372	48,9	2 476	51,1	4 848
2018	2 204	51,4	2 088	48,6	4 292

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 8. Bezrobotni w powiecie zgierskim na koniec roku 2014-2018.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Bezrobotnych z powiatu zgierskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgierzu w większości charakteryzował **wiek mobilny** (18-44 lata) – wg stanu w końcu 2014 roku było to **59,5%**, w końcu 2015 roku **58,6%**, w końcu 2016 roku **57,7%**, w końcu 2017 roku **57,9%** i na koniec 2018 roku 59,2% ogółu bezrobotnych, tj. ww. cechę posiadały **2 543** osoby.

Kolejną liczną grupę przedstawiali bezrobotni w wieku 45-54 lata – od roku 2014 odpowiednio **21,6%, 20,9%, 21,1%, 21,3%** i **20,9%** w końcu 2018 roku.

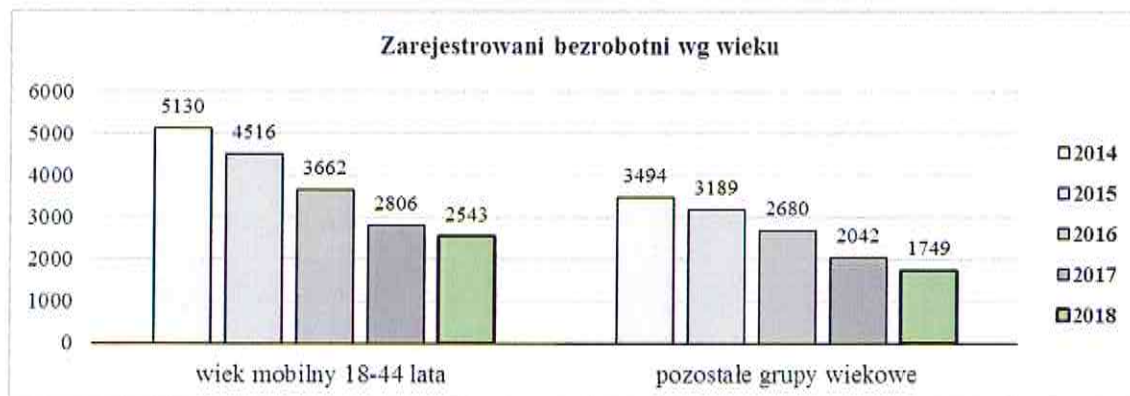
Najmniejszą zaś zbiorowość tworzyli bezrobotni powyżej 60 roku życia – od roku 2014 odpowiednio **5,6%, 7,4%, 8,3%, 7,9%** i **8,0%** ogółu bezrobotnych w końcu 2018 roku.

Tabela nr 38. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wieku w końcu roku 2014-2018.

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie zgierskim wg wieku					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 lat i więcej
2014	1 070	2 011	2 049	1 866	1 141	487
2015	910	1 766	1 840	1 612	1 007	570
2016	632	1 489	1 541	1 335	816	529
2017	485	1 132	1 189	1 034	625	383
2018	399	1 019	1 125	896	511	342

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 9. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wieku w końcu roku 2014-2018.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Bezrobotni posiadający wykształcenie gimnazjalne i poniżej tworzą najliczniejszą grupę na zgierskim rynku pracy we wszystkich omawianych latach: w końcu roku 2014 stanowili **33,9%**, w grudniu 2015 – **34,3%**, w grudniu 2016 – **34,7%**, w grudniu 2017 – **34,2%**, zaś w końcu roku 2018 – **33,0%** ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Drugą liczną grupę przedstawiali bezrobotni z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** – odpowiednio **25,0%, 24,8%, 23,9%, 23,3%** i **22,9%** w końcu 2018 roku.

Zbiorowość osób z wykształceniem **policealnym i średnim zawodowym** jest trzecią z kolei pod względem wielkości, stanowiącą średnio **20%** ogółu, natomiast bezrobotni z wykształceniem **średnim ogólnokształcącym** to około **12%** ogółu zarejestrowanych.

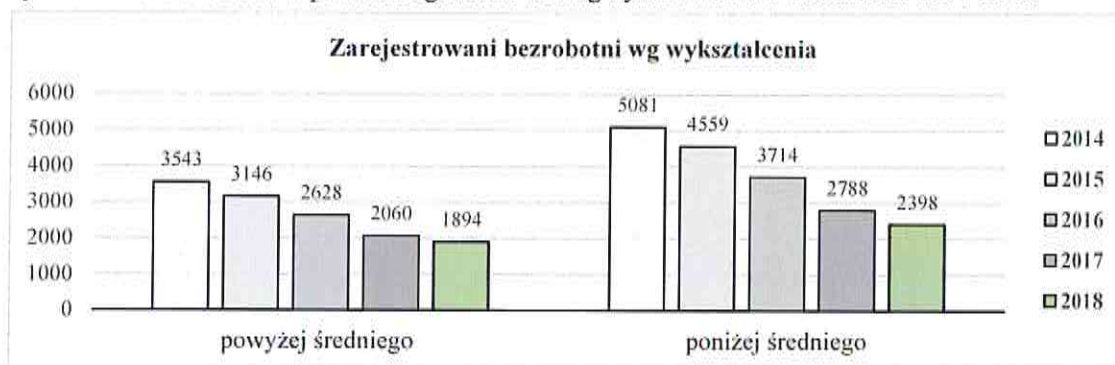
Najmniejszy, aczkolwiek niemały i rosnący odsetek (rok 2014 – 9,9%, rok 2015 – 9,9% rok 2016 – 10,4%, rok 2017 – 11,1% i rok 2018 – 12,4%) pozostających bez pracy, wg stanu w końcu grudnia, stanowili bezrobotni z **wykształceniem wyższym**.

Tabela nr 39. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2014-2018.

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie zgierskim wg wykształcenia				
	wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2014	850	1 727	966	2 160	2 921
2015	762	1 467	917	1 914	2 645
2016	661	1 216	751	1 515	2 199
2017	540	948	572	1 129	1 659
2018	531	826	537	981	1 417

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 10. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2014-2018.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Zarejestrowanych bezrobotnych klasyfikuje się **wg czasu pozostawania bez pracy**. Bezrobotni czekający na zatrudnienie nie dłużej niż miesiąc, to osoby zarejestrowane w ostatnim miesiącu omawianych lat.

We wszystkich analizowanych latach najbardziej wyróżniał się przedział czasowy, w którym bezrobotni oczekują na pracę od 1 do 6 miesięcy, gdzie liczba zarejestrowanych w latach 2014-2016 przekraczała 2 000 osób, w roku 2017 i w roku 2018 była już niższa, jednak mimo to znaczna.

Druga co do wielkości grupa oczekujących na pracę to bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy. W roku 2018 udział tak długo oczekujących na pracę wynosił 18,2%, podczas gdy w roku 2017 – 20,2%, w roku 2016 – 22,4%, w roku 2015 – 22,5%, zaś w roku 2014 – 26,9%. Grupa ta z roku na rok maleje, jednak ciągle pozostaje na poziomie około 20% ogółu zarejestrowanych.

Tabela nr 40. Bezrobotni w powiecie zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2014-2018.

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie zgierskim wg czasu pozostawania bez pracy				
	Do 1 miesiąca	Od 1 do 6 miesięcy	Od 6 do 12 miesięcy	Od 12 do 24 miesięcy	Powyżej 24 miesięcy
2014	853	2 656	1 291	1 505	2 319
2015	785	2 741	1 366	1 080	1 733
2016	599	2 173	1 046	1 101	1 423
2017	528	1 850	767	724	979
2018	490	1 700	725	594	783

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 11. Bezrobotni w powiecie zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2014-2018

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

We wszystkich omawianych latach najliczniejszą zbiorowość, wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu roku, tworzyły osoby ze **stażem pracy** od 1-5 lat, w roku 2018 – 22,8% ogółu bezrobotnych, w roku 2017 – 21%, w roku 2016 – 20,4%, w roku 2015 – 19,3% i na koniec roku 2014 – 19,7%.

Drugą grupą, pod względem wielkości, byli bezrobotni ze **stażem pracy** 10-20 lat, których udział w liczbie zarejestrowanych we wszystkich okresach wynosił około 19%.

Bezrobotni **dotychczas nie pracujący, bez stażu pracy**, stanowili grupę systematycznie malejącą: grudzień 2018 – 9,0%, grudzień 2017 – 11,2%, grudzień 2016 – 11,5%, grudzień 2015 – 12,6%, grudzień 2014 – 12,9% ogółu zarejestrowanych.

Najmniej liczną była grupa bezrobotnych ze **stażem pracy** 30 lat i więcej – stanowili oni średnio około 4% ogółu.

Tabela nr 41. Bezrobotni w powiecie zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2014-2018.

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie zgierskim wg stażu pracy						
	bez stażu	do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	20-30 lat	30 lat i więcej
2014	1 114	1 121	1 702	1 404	1 637	1 246	400
2015	970	1 092	1 487	1 265	1 444	1 091	356

2016	707	932	1 296	1 074	1 190	855	288
2017	543	771	1 020	774	942	603	195
2018	388	717	979	718	822	503	165

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 12. Bezrobotni w powiecie zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2014-2018.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

W okresie od stycznia do końca grudnia 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu pracodawcy zgłosili **12 830 wolnych miejsc pracy** (w tym **628 miejsc aktywizacji zawodowej bezrobotnych**). W poprzednich latach zgłaszano mniejsze ilości wolnych miejsc pracy: w roku 2016 zgłoszono **10 554** miejsca, w 2015 roku **7 750** miejsc i w roku 2014 – **5 161** miejsc pracy. Jednakże w roku 2017 ilość zgłoszonych miejsc pracy była jeszcze wyższa niż w roku ubiegłym – o **334** miejsca.

Na przestrzeni 2018 roku najwięcej zgłoszeń było w gminie **miejskiej Zgierz** – **44,9%** oraz w gminie miejsko-wiejskiej **Stryków** – **17,4%**. W **Aleksandrowie Łódzkim** udział w ogólnej ilości pozyskanych miejsc pracy wynosił **13,4%**, zaś niewiele niższy odsetek zanotowano w gminie **miejskiej Głowno**, gdzie wolne miejsca stanowiły **11,7%** ogółu. W pozostałych gminach zgłoszono znacznie mniej wolnych miejsc pracy, a najniższy odsetek dotyczył gminy **wiejskiej Głowno** – **0,5%** ogółu.

Tabela nr 42. Zgłoszone wolne miejsca pracy wg gmin powiatu zgierskiego.

Wyszczególnienie	Oferty pracy – miejsca pracy zgłoszone w 2018 roku	
	ogółem	udział % ogółem
Zgierz – gmina miejska	5 764	44,9
Zgierz – gmina wiejska	739	5,8
Aleksandrów Łódzki gmina miejsko-	1 722	13,4
Głowno gmina miejska	1 501	11,7
Głowno gmina wiejska	58	0,5
Ozorków – gmina miejska	581	4,5
Ozorków – gmina wiejska	128	1,0
Parzęczew – gmina wiejska	104	0,8
Stryków – gmina miejsko-wiejska	2 233	17,4
Ogółem:	12 830	100

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 13. Bezrobocie w powiecie zgierskim wg stanu na koniec grudnia 2018 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Jak wynika z przedstawionych danych w Tabeli, w grudniu roku 2018 w odniesieniu do stanu z grudnia 2014 r., **we wszystkich gminach odnotowano spadek liczby bezrobotnych**, największy zaś wśród zarejestrowanych mieszkańców gminy **miejskiej Zgierz** – o **1 475** osób. Znaczny spadek odnotowano również w gminie **Aleksandrów Łódzki** – o **824** osoby i w gminie **miejskiej Ozorków** – o **603** osoby. Ponadto w gminie miejskiej **Głowno** wystąpił spadek o **458** osób, w pozostałych gminach spadek nie był już tak znaczny.

Tabela nr 43. Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego w 2014-2018.

Według jednostek samorządu terytorialnego	Liczba osób bezrobotnych		
	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2018	Spadek w grudniu 2018 do grudnia 2014
Zgierz – gmina miejska	2843	1 368	-1 475
Zgierz – gmina wiejska	589	259	-330
Aleksandrów Ł. – gmina miejsko-wiejska	1567	743	-824
Głowno – gmina miejska	992	534	-458
Głowno – gmina wiejska	226	109	-117
Ozorków – gmina miejska	1282	679	-603
Ozorków – gmina wiejska	364	205	-159
Parzęczew – gmina wiejska	292	159	-133
Stryków – gmina miejsko-wiejska	469	236	-233
Ogółem:	8624	4 292	-4 332

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Stan bezrobocia w omawianym latach stopniowo obniżał się, odnotowany w końcu roku 2018 był znacznie niższy od poziomu zanotowanego w poprzednich latach, w odniesieniu do roku 2014 – **niższy o 4 332 osoby**, w odniesieniu do roku 2015 – **niższy o 3 413 osób**, w odniesieniu do roku 2016 – o **2 050 osób** i w odniesieniu do roku 2017 **niższy o 556 osób**.

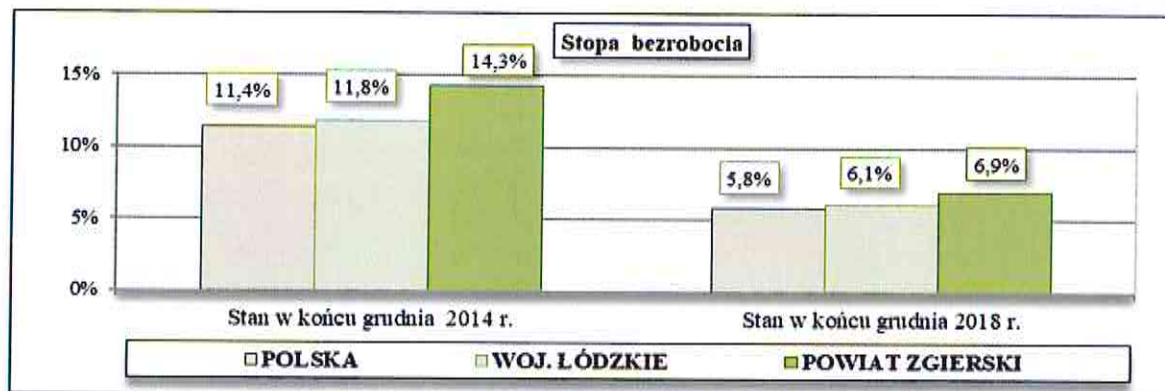
Stopa bezrobocia dla całego powiatu zgierskiego – wg danych GUS – w **końcu grudnia 2018 roku** kształtowała się na poziomie **6,9%**. W odniesieniu do grudnia 2014 wskaźnik ten **był niższy o 7,4 punktu procentowego**, do grudnia 2015 roku niższy o **5,7 p. p.**, do grudnia 2016 – o **3,6 p. p.** i do grudnia 2017 **niższy o 1 punkt procentowy**.

Tabela nr 44. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2014 r.	Stan na 31.12.2015 r.	Stan na 31.12.2016 r.	Stan na 31.12.2017 r.	Stan na 31.12.2018 r.
kraj	11,4	9,7	8,3	6,6	5,8
województwo łódzkie	11,8	10,3	8,6	6,8	6,1
powiat zgierski	14,3	12,6	10,5	7,9	6,9

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wykres nr 14. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Aby walka z bezrobociem była skuteczna, muszą powstać dobre rozwiązania systemowe, ukierunkowane na przeciwdziałanie, a nie na łagodzenie skutków. Wielką wartością i nadzieją są realizowane w Polsce projekty aktywizacji zawodowej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, nie tylko dlatego, że wspierają ograniczony budżet państwa, ale głównie dlatego, że zatrudniają wielu dobrych specjalistów i umożliwiają im gromadzenie cennych doświadczeń. Te doświadczenia to ogromny kapitał, który powinien być wykorzystany do stworzenia w Polsce lepszych i skuteczniejszych rozwiązań w walce z bezrobociem i jego najgorszym ze skutków - wykluczeniem społecznym.

Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu realizuje następujące projekty:

Nazwa projektu: Aktywizacja osób po 29. roku życia pozostających bez pracy w powiecie zgierskim - RPO WŁ 2014 - 2020

Wnioskodawca: Powiat Zgierski/Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Cel główny: Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie zgierskim.

Cel szczegółowy:

Grupa objęta działaniem: osoby w wieku 30 lat i więcej pozostające bez pracy, zarejestrowane w PUP w Zgierzu jako bezrobotne, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, m.in.: osoby po 50. roku życia, osoby z niepełnosprawnościami.

Nazwa projektu: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie zgierskim – PO WER 2014 - 2020

Wnioskodawca: Powiat Zgierski/Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Cel główny: Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (młodzież NEET) w powiecie zgierskim.

Cel szczegółowy:

Grupa objęta działaniem: osoby młode w wieku 18-29 lat bez pracy, w tym osoby z niepełnosprawnościami, zarejestrowane w PUP w Zgierzu jako bezrobotne, w tym osoby które nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (tzw. młodzież NEET).

Ponadto należy nadmienić, iż niebagatelną rolę w aktywizowaniu osób bezrobotnych pełnią Ośrodki Pomocy Społecznej w terenie powiatu zgierskiego, poprzez realizację projektów aktywizujących, w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi.

II.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI, PRZEMOCY

Przestępstwo jest to czyn zawiniony przez człowieka, szkodliwy społecznie w stopniu na tyle znaczącym, iż jest on zabroniony przez obowiązujące prawo pod groźbą kary. Granica między czynami karalnymi i niekaralnymi jest względna i wynika m.in. z tradycji, wzorców kulturowych, obyczajowych. We współczesnym świecie możemy zaobserwować indywidualizm, preferowanie interesu własnego kosztem pomniejszania dobra wspólnego. Stanowi to dogodną podstawę do podejmowania działań naruszających interes innych ludzi lub społeczeństwa, w tym również działań zabronionych przez prawo, to znaczy działań przestępczych. Spadek wzajemnego zaufania ludzi, strach, a nawet milczące przyzwolenie na działania kryminalne, to podstawowe symptomy świadczące o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą przestępczość. Przestępczość, przemoc i zbrodnie obniżają jakość życia, odbierają poczucie bezpieczeństwa, stają się głównymi ograniczeniami aktywności społecznej i ekonomicznej.

Na terenie powiatu zgierskiego funkcjonuje 5 Jednostek Policji:

- Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu;
- Komisariat Policji w Aleksandrowie;
- Komisariat Policji w Głownie;
- Komisariat Policji w Ozorkowie;
- Komisariat Policji w Strykowie.

Według danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu w 2018 r. zostało wszczętych **2 959** postępowań przygotowawczych, a stwierdzonych zostało **2 519** przestępstw. Dla porównania w 2017 r. wszczęto **2 687** postępowań, stwierdzając **2 286** przestępstw. W 2018 r. policjanci wykryli **1 961** przestępstw, a w 2017 r. – **1 645**.

PRZESTĘPCZOŚĆ OGÓLNA (dane za 2017 r. i 2018 r.)

Tabela nr 45. Przestępczość w latach 2017-2018.

JEDNOSTKA	Postępowania wszczęte		Przestępstwa stwierdzone		Przestępstwa wykryte	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
KP Aleksandrów Łódzki	421	524	293	273	130	161
KP Głowno	239	287	194	230	154	194
KP Ozorków	378	550	295	376	225	194
KP Stryków	257	226	281	234	236	197
KPP Zgierz	1 392	1 372	1 221	1 406	900	1 118
POWIAT	2 687	2 959	2 286	2 519	1 645	1 961

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Wykrywalność w 2017 r. wyniosła 69,09 %, natomiast w 2018 r. wyniosła 77,08 %. Stanowi to wzrost wykrycia w 2018 r. o prawie 8 %, przy jednoczesnym wzroście liczby przestępstw stwierdzonych.

PRZESTĘPSTWA KRYMINALNE – dane ogólne

Tabela nr 46. Przestępczość kryminalna w latach 2017-2018.

JEDNOSTKA	Postępowania wszczęte		Przestępstwa stwierdzone		Przestępstwa wykryte	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
KP Aleksandrów Łódzki	324	420	220	195	78	89
KP Główno	163	218	137	188	105	156
KP Ozorków	268	431	228	299	165	225
KP Stryków	162	143	192	157	150	120
KPP Zgierz	808	783	789	802	555	562
POWIAT	1 725	1 995	1 566	1 651	1 053	1 162

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Wykrywalność w 2017 r. wyniosła 63,43 %, natomiast w 2018 r. wyniosła 69,50%. Stanowi to wzrost wykrycia w 2018 r. w stosunku do 2017 r., przy jednoczesnym wzroście liczby przestępstw stwierdzonych.

PRZESTĘPSTWA KRYMINALNE – STWIERDZONE

Tabela nr 47. Przestępczość kryminalna stwierdzona w latach 2017-2018.

JEDNOSTKA	kradzież		Kradzież samochodu i kradzież poprzez włamanie do pojazdu		Kradzież z włamaniem		Rozbój, wymuszenie rozb., kradzież rozbójnicza		Bójka lub pobicie	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
KP Aleksandrów	71	48	20	12	28	28	1	2	4	1
KP Główno	19	23	0	3	19	13	1	3	5	1
KP Ozorków	55	44	8	4	31	22	3	1	1	2
KP Stryków	59	50	3	0	11	9	1	4	9	2
KPP ZGIERZ	185	155	23	27	119	105	11	11	4	6
POWIAT	389	320	54	46	208	177	17	21	23	12
Wykrycie w %	43,21	38,79	11,11	15,22	35,10	36,56	83,35	85,71	86,96	58,33

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Tabela nr 48. Rodzaj przestępczości w latach 2017-2018.

JEDNOSTKA A	Uszkodzenie mienia		Uszczerbek na zdrowiu		Przestępstwa narkotykowe		Przestępstwa drogowe		W tym prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
KP Aleksandrów	13	16	6	6	1	15	35	44	34	43
KP Głowno	12	14	3	5	3	11	31	22	31	21
KP Ozorków	28	21	7	2	9	7	30	36	30	36
KP Stryków	13	5	6	13	17	9	49	47	49	44
KPP ZGIERZ	61	65	24	16	140	101	173	171	100	92
POWIAT	127	121	46	42	170	143	318	320	244	236
Wykrycie w %	40,63	34,71	84,78	93,02	95,29	93,71	97,80	98,75	99,68	100

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Analizując powyższe dane wartym podkreślenia jest fakt, że w 2018r. stwierdzono mniej kradzieży, kradzieży z włamaniem oraz kradzieży samochodów, a także mniej przestępstw w kategorii bójka i pobicie, uszczerbek na zdrowiu oraz uszkodzenie mienia.

Ponadto zanotowano wzrost wykrycia w przestępczości rozbójniczej, kradzieżach z włamaniem (również samochodów) oraz w uszczerbkach na zdrowiu. W przestępczości drogowej liczba przestępstw oraz poziom wykrycia utrzymują się na zbliżonym poziomie. Zanotowano większą liczbę przestępstw dotyczących nietrzeźwych kierujących – w tej kategorii osiągnięto wykrycie 100%.

BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCACH PUBLICZNYCH I MIEJSCU ZAMIESZKANIA

W 2018 r. policjanci powiatu zgierskiego:

- przeprowadzili:
 - 14 863 interwencji na terenie całego powiatu (w 2017 r. – 16 303), w tym m.in.:
 - 12 627 interwencji w miejscach publicznych (13 988 w 2017 r.)
 - 2 113 interwencje domowe (2 232 w 2017 r.)
- zatrzymali na „gorącym uczynku” 479 osób (587 w 2017 r.)
- zrealizowali 1 703 doprowadzeń (2 105 w 2017 r.)

BEZPIECZEŃSTWO MAŁOLETNICH*Tabela nr 49. Czyny karalne małoletnich w latach 2017-2018.*

Czyny karalne małoletnich	
2017 r.	2018 r.
79	59

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Jak wskazują powyższe dane czyny karalne w 2018 r. dokonywane przez małoletnich miały tendencję spadkową i zmniejszyły się o 25,32 %.

Tabela nr 50. Zakres rozpoznania i pracy profilaktycznej Policji na rzecz małoletnich.

Wyszczególnienie			2017 r.	2018 r.
Wnioski, zawiadomienia, interwencje skierowane do instytucji i organizacji	z tego do:	sądów rodzinnych	152	190
		szkół i innych placówek oświaty i wychowania	2	7
		śłużby zdrowia i opieki społecznej	1	6
		poradni wszelkich typów	0	0
		innych instytucji i organizacji	12	5
Ujawnieni nieletni:	pod wpływem narkotyków		0	0
	pod wpływem alkoholu		30	41
	członkowie subkultur młodzieżowych		4	0
	uciekierzy z:	domów rodzinnych	10	13
		placówek opiek .- wychow., MOW, MOS	16	14
		schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych	0	0
	prostytuujący się:	dziewczeta	0	0
chłopcy		0	0	
Spotkania z młodzieżą			380	453
Spotkania z pedagogami			288	284

Dane Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu

Według danych przedstawionych przez Policję w Zgierzu w 2018 r. w całym powiecie odnotowano wzrost liczby spraw wobec małoletnich skierowanych do sądów rodzinnych. Wzrosła też liczba małoletnich ujawnionych pod wpływem alkoholu. Tendencja ta jest

niepokojąca, gdyż cały czas znaczącym problemem w naszym społeczeństwie jest zjawisko sprzedaży alkoholu małoletnim. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi czyn taki stanowi przestępstwo i jest jednocześnie przesłanką do cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Funkcjonariusze zgierskiej Komendy w każdym takim przypadku występują do właściwych urzędów o rozważenie możliwości cofnięcia koncesji na sprzedaż alkoholu w sklepie, w którym doszło do sprzedaży alkoholu małoletniemu.

Warto jednocześnie zauważyć, że funkcjonariusze całego powiatu systematycznie zwiększają liczbę spotkań przeprowadzonych z młodzieżą. Dodatkowo na terenie całego powiatu w zakresie przeciwdziałania zjawisku spożywania alkoholu przez małoletnich prowadzonych jest wiele programów prewencyjnych. Odbywają się cykliczne akcje pod hasłem „NIELAT”. Dodatkowo w I kwartale 2018 r. policjanci przeprowadzili akcję „**Czy sprzedałbyś alkohol swojemu dziecku?**”, która była skierowana do ekspedientów sklepów z alkoholem na terenie powiatu. Program miał na celu przede wszystkim egzekwowanie od ekspedientów przestrzegania przepisów zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości; sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 oraz sprzedaży alkoholu na kredyt i pod zastaw.

Ponadto w ramach działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie zjawisku narkomanii wśród młodzieży funkcjonariusze oprócz rutynowych działań takich jak patrole, kontrole i obserwacje miejsc, gdzie grupują się nieletni, prowadzili spotkania profilaktyczne z młodzieżą szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu całego powiatu zgierskiego. Podobne spotkania prowadzone są również z pedagogami, nauczycielami i rodzicami, podczas których wykorzystywana jest tzw. walizka edukacyjna.

PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Działania z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy są podejmowane m. in. w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245) jednostką odpowiedzialną za obsługę organizacyjno - techniczną są ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu zgierskiego.

„Niebieska Karta” może zostać założona przez przedstawicieli Policji, Ośrodków Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty i Służby Zdrowia. Wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty” nie jest jednak równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. Jednak w przypadku złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. Dokumentacja „Niebieskiej Karty” jest dla policji informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Dzielnicowy ma obowiązek nie później niż w ciągu 7 dni skontaktować się z daną rodziną. Jest zobligowany do rozpoznania sytuacji i jej systematycznego monitorowania, a także do udzielania pomocy w trakcie comiesięcznych wizyt. Również dla komisji rozwiązywania

problemów alkoholowych Karta jest zapisem informacji powziętych przez przedstawicieli tych służb podczas wykonywania swoich obowiązków.

W 2018 roku przez ośrodki pomocy społecznej zostało sporządzonych 310 formularzy „Niebieskiej Karty”, w tym 117 dotyczyły rodzin z małoletnimi dziećmi- *dane uzyskane z informacji przesłanych przez OPS do PCPR w Zgierzu*. Natomiast, według informacji udzielonych przez Policję o stanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli **na terenie powiatu zgierskiego za 2018 r.**, funkcjonariusze policji sporządzili 252 formularze „Niebieskiej Karty – A”,

w tym:

- liczba formularzy wszczynających procedurę – **218**
- liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury – **34**.

Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” według miejsca zamieszkania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą (ogółem) – **252**

- miasto – **197**
- wieś – **55**.

Według Najwyższej Izby Kontroli nowa procedura „Niebieskie Karty” jest nadmiernie zbiurokratyzowana i czasochłonna. *(Nowelizacja została dokonana ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).*

"Zgodnie ze zmienionymi przepisami poszkodowane osoby wzywane są na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, gdzie przed szerokim audytorium muszą opowiedzieć o tym, co je spotkało.

Wezwania kierowane przez zespoły interdyscyplinarne są często ignorowane przez sprawców, zespoły nie mają bowiem żadnych narzędzi, aby wyegzekwować od nich przybycie. W konsekwencji zmniejsza się odsetek ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie. Tymczasem skala zjawiska nie maleje, bowiem liczba interwencji domowych pozostaje praktycznie niezmieniona. Wcześniej działania podejmowała samodzielnie policja do siedmiu dni od zgłoszenia. Obecnie przepisy nie precyzują, w jakim terminie ma się odbyć spotkanie zespołu interdyscyplinarnego i wizytacja w rodzinie. Zdarza się, że dzielnicowy odwiedza daną rodzinę dopiero po 2 - 3 miesiącach od zgłoszenia przypadku przemocy, a w skrajnych przypadkach nawet po pół roku od pierwszej interwencji policji. Oznacza to, że do tego czasu rodzina pozostaje bez pomocy." –podaje raport NIK.

Alarmujący raport Najwyższej Izby Kontroli zmusza do ostrożnej interpretacji danych dotyczących liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie powiatu zgierskiego.

W 2018 roku został zorganizowany przez PCPR w Zgierzu program korekcyjno – edukacyjny dla 10 osób stosujących przemoc w rodzinie, z czego 8 mężczyzn ukończyło zajęcia. W trakcie prowadzenia programu dwie osoby zostały usunięte z grupy w związku z nieprzystąpieniem do zajęć grupowych. Zajęcia te prowadzone były na podstawie opracowanego autorskiego programu, odbywały się zgodnie z założeniami zapisanymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II.9. IDENTYFIKACJA WYBRANYCH CZYNNIKÓW W SFERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. Narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, organizacje pozarządowe. Ponadto dla mieszkańców powiatu, ankieta zamieszczona została na stronie internetowej www.pcpr.powiat.zgierz.pl, oraz przekazywana była bezpośrednio mieszkańcom.

Kwestionariusz ankiety wypełniło 82 respondentów (udział w badaniu był anonimowy oraz dobrowolny). Wypełnione ankiety można było składać osobiście w PCPR w Zgierzu, pocztą tradycyjną oraz pocztą elektroniczną.

Z otrzymanych odpowiedzi (82 ankiety) wyłonił się obraz niezwykle ważnych problemów dotyczących społeczność powiatu. Uwagi dotyczące analizy mocnych i słabych stron powiatu, jak i szanse i zagrożenia zostały zamieszczone odpowiednio w tabeli dotyczącej analizy SWOT.

Problemy społeczne wskazane przez mieszkańców występujące na terenie powiatu zgierskiego	
I. Główne problemy społeczne mieszkańców powiatu zgierskiego (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Problemy ludzi starszych – 39,03 % 2) Niepełnosprawność - 35,37 % 3) Długotrwała choroba - 32,93 % 4) Alkoholizm- 30,49 % 5) Problemy opiekuńczo-wychowawcze – 19,52 % 6) Problemy związane z wiekiem i niepełnosprawnością – 18,30 % 7) Ubóstwo – 15,86 % 8) Przemoc w rodzinie – 12,20 % 9) Bezrobocie – 12,20 % 10) Przestępczość – 6,10 % 11) odejście od tradycyjnego modelu rodziny – 6,10 % 12) Eurosieroctwo -3,66 % 13) Narkomania – 0 % 14) INNE – 0 %
II. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców powiatu są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym	
Wskazane odpowiedzi	1) Osoby starsze – 50 % 2) Osoby niepełnosprawne – 41,47 % 3) Bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością – 18,30 % 4) Osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy

	w rodzinie – 15,86 % 5) Osoby i rodziny dotknięte ubóstwem - 13,42 % 6) Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem – 6,10 % 7) Rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - 2,44 % 8) Byli wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych – 2,44 % 9) Byli więźniowie powracający z zakładów karnych – 2,44 % 10) Mniejszości etniczne i narodowe – 1,22 % 11) Samotne kobiety w ciąży -1,22 % 12) Samotne matki- 1,22 % 13) Inne - 0 %
III. Świadomość mieszkańców na temat zamieszkiwania na terenie powiatu zgierskiego rodzin ubogich	
Wskazane odpowiedzi	1) Znam nieliczne takie rodziny -35,37 % 2) Znam wiele takich rodzin – 32,93 % 3) Tylko słyszałem/am o takich rodzinach -25,61 % 4) Nie słyszałem/am o takich rodzinach - 4,88 %
IV. Przyczyny popadania w ubóstwo (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Niechęć do pracy - 43,91 % 2) Dziedziczenie ubóstwa – 43,91 % 3) Uzależnienia – 40,25 % 4) Niepełnosprawność – 37,81 % 5) Brak wykształcenia – 8,54 % 6) Brak wsparcia ze strony najbliższych -8,54 % 7) Brak pracy - 4,88 % 8) Wielodzietność -2,44 % 9) Inne - 1,22 %
V. Najczęstsze problemy doświadczane przez osoby niepełnosprawne (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Problemy finansowe - 48,78 % 2) Bariery architektoniczne - 42,69 % 3) Brak akceptacji w środowisku -35,37 % 4) Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych -25,61 % 5) Problemy natury psychologicznej -24,39 % 6) Brak ofert pracy -17,08 % 7) Inne - 0 %
VI. Działania ułatwiające osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu zgierskiego (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Likwidacja barier architektonicznych - 53,66 % 2) Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej – 39,03 % 3) Większa liczba ofert pracy- 24,39 % 4) Zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych -24,39 % 5) Zapewnienie równych szans w dostępie do edukacji, kultury i sportu – 15,86 % 6) Utworzenie bezpłatnego punktu wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego – 36,59 % 7) Inne - 0 %
VII. Problemy najczęściej doświadczane przez osoby starsze (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	

Wskazane odpowiedzi	1) Samotność – 75,61 % 2) Brak opieki ze strony rodziny -39,03 % 3) Problemy finansowe – 36,59 % 4) Brak odpowiedniej opieki medycznej – 29,27 % 5) Brak ofert spędzania czasu wolnego – 4,88 % 6) Inne - 0 %
VIII. Działania umożliwiające osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu zgierskiego <i>(można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)</i>	
Wskazane odpowiedzi	1) Zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej - 52,44 % 2) Profilaktyka zdrowotna dla osób starszych - 45,13 % 3) Uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych – 31,71 % 4) Organizowanie imprez dla seniorów -19,52 % 5) Rozszerzenie wolontariatu wobec osób starszych – 15,86 % 6) Inne - 1,22 %
IX. Główne powody bezrobocia w powiecie zgierskim <i>(można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)</i>	
Wskazane odpowiedzi	1) Uzależnienia- 50,00 % 2) Niechęć do podjęcia pracy – 46,35 % 3) Brak odpowiednich kwalifikacji- 28,05 % 4) Trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy – 14,64 % 5) Brak opieki nad dziećmi – 9,76 % 6) Inne - 0 %
X. Kroki jakie należy podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych na terenie powiatu zgierskiego <i>(można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)</i>	
Wskazane odpowiedzi	1) Organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych -51,22 % 2) Zwiększanie aktywności w poszukiwaniu pracy – 32,93 % 3) Szkolenia dotyczące możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych -23,17 % 4) Korzystniejsze warunki do założenia własnej działalności – 17,08 % 5) Współpraca z PUP – 10,98 % 6) Inne - 2,44 %
XI. Zjawisko przemocy w rodzinie- znajomość problemu	
Wskazane odpowiedzi	1) Znam nieliczne takie rodziny -28,05 % 2) Tylko słyszałem/am o takich rodzinach – 28,05 % 3) Znam wiele takich rodzin -26,83 % 4) Nie słyszałem/am o takich rodzinach – 12,20 %
XII. Przyczyny przemocy domowej <i>(można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)</i>	
Wskazane odpowiedzi	1) Uzależnienia – 58,54 % 2) Nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi – 31,71 % 3) Wzorce pokoleniowe przemocy – 30,49 % 4) Zazdrość- 26,83 % 5) Choroba psychiczna – 12,20 % 6) Brak pracy -9,76 %

	7)
XIII. Podejmowane najskuteczniejsze działania wobec ofiar przemocy domowej (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Leczenie uzależnień - 47,56 % 2) Zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego i psychologicznego – 40,25 % 3) Uczestnictwo w grupach wsparcia – 30,49 % 4) Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych – 21,96 % 5) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy - 20,74 % 6) Inne – 0 %
XIV. Skala problemu uzależnień na terenie powiatu zgierskiego	
Wskazane odpowiedzi	1) Wysoka – 39,03 % 2) Trudno powiedzieć – 31,71 % 3) Średnia – 28,05 % 4) Niska – 2,44 %
XV. Problemy społeczne dzieci i młodzieży na terenie powiatu zgierskiego (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów - 43,91 % 2) Przemoc szkolna – 26,83 % 3) Brak wsparcia i kontroli rodziców – 26,83 % 4) Demoralizacja- 24,39 % 5) Przemoc domowa – 20,74 % 6) Alkoholizm – 21,96 % 7) Narkomania – 13,42 % 8) Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego -8,54 % 9) Niewystarczające działania świetlic szkolnych w zakresie zapewnienia opieki dzieciom i młodzieży w godzinach pozalekcyjnych – 2,44 % 10) Inne – 0 %
XVI. Działania jakie można wprowadzić w rodzinach zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (można było udzielić maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin – 50,00 % 2) Szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin – 43,91 % 3) Pomoc asystenta rodziny – 37,81 % 4) System ulg dla rodzin wielodzietnych – 7,32 % 5) Inne – 1,22 %
XVII. Najważniejsze obszary jakie Powiat Zgierski powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązania problemów społecznych (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi)	
Wskazane odpowiedzi	1) Dostęp do opieki medycznej- 60,98 % 2) Aktywizacja społeczna ludzi starszych - 40,25 % 3) Poprawa jakości życia osobom niepełnosprawnym – 35,37 % 4) Zwiększenie dostępu do placówek leczenia uzależnień – 28,05 % 5) Przeciwdziałanie bezdomności -14,64 % 6) Inwestycje w infrastrukturę – 13,42 % 7) Wsparcie osób poszukujących pracy wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości – 13,42 % 8) Poprawę bezpieczeństwa i ładu publicznego -12,20 % 9) Rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej – 8,54 %

	10) Rozwój oferty kulturalnej i rozrywkowej -7,32 % 11) Ograniczenie bezrobocia – 4,88 % 12) Wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji czy stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową) – 10,98 % 13) Prowadzenie polityki proinwestycyjnej – 2,44 % 14) Inne – 1, 22 %
UWAGI	-

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszarów problemów społecznych, które wymagają pilnego podjęcia działania. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

najglówniejsze problemy społeczne wskazane przez mieszkańców występujące na terenie powiatu zgierskiego, to przede wszystkim problemy **ludzi starszych**, na ten problem wskazało 39,03 % respondentów, ponadto problem niepełnosprawności (35,37 %), długotrwała choroba - 32,93 % oraz 30,49 % respondentów wskazało na problem alkoholizmu. Respondenci natomiast uznali, że na terenie powiatu zgierskiego raczej nie występuje problemem narkomanii, ani też eurosierostwa.

Osoby, rodziny, grupy mieszkańców powiatu, najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym, to kolejne zagadnienie, poruszone w badaniu. Respondenci wskazali ponownie na **osoby starsze (50 %)** i **osoby niepełnosprawne (41,47 %)**. Badani wskazali również na osoby bezdomne i osoby zagrożone bezdomnością (18,30), a także osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – (15,86 %) oraz osoby i rodziny dotknięte ubóstwem - (13,42 %).

Następnie zagadnienie dotyczyło **przyczyn popadania w ubóstwo i ogólnej świadomości mieszkańców na temat rodziny borykających się z tym problemem**. Według respondentów głównymi przyczynami ubóstwa jest **niechęć do pracy oraz dziedziczenie ubóstwa**, na te odpowiedzi wskazało po 43,91 %, ponadto niewiele mniej osób uznało, że również alkoholizm (40,25 %) oraz niepełnosprawność (37,81 %) mogą być głównymi przyczynami popadania w ubóstwo. 35,37 % respondentów wskazało, że zna nieliczne rodziny ubogie, a 32,93 % zwróciło uwagę, że zna wiele takich rodzin.

Problem niepełnosprawności, to kolejna kwestia poruszona w ankiecie. Ankietowani odpowiedzieli, iż najczęstszymi problemami doświadczanymi przez osoby niepełnosprawne to **problemy finansowe (48,78%)**, **bariery architektoniczne (42,69%)**, a także **bark akceptacji (35,37%)** oraz **utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (25,61 %)**.

W nawiązaniu do poprzedniego pytania, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie działań ułatwiających osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym. Najwięcej odpowiedzi ponad połowa -53,66 % ankietowanych wskazała na likwidację barier architektonicznych, 39,03 % - na zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej, a 24,39 % na zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych oraz zwiększenie liczby ofert pracy.

Na pytanie jakich **problemów najczęściej doświadczają osoby starsze**, respondenci odpowiedzieli prawie jednoznacznie, że **samotność (75,61%)**, pozostałe problemy, to również

brak opieki ze strony rodziny (39,03%), problemy finansowe (36,59%) oraz brak odpowiedniej opieki medycznej (29,27%). Natomiast, zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej (52,44%), profilaktyka zdrowotna dla osób starszych (45,13%), a także uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych – (31,71%), to priorytetowe działania jakie powiat powinien podjąć na rzecz osób starszych.

Głównym powodem bezrobocia w powiecie zgierskim, zdaniem połowy ankietowanych to alkoholizm, ponadto niechęć do pracy (46,35%) oraz brak odpowiednich kwalifikacji- (25,05%). W związku z powyższym kroki jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych, to organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych (51,22%), zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy (32,93%) oraz dodatkowe szkolenia dotyczące możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych (23,17%).

Przemoc to kolejny aspekt badany w ankiecie. Najwięcej respondentów wskazało, że główną przyczyną przemocy domowej, to uzależnienia (58,54%), nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi (31,71%), wzorce pokoleniowe przemocy (30,49%) oraz zazdrość (26,83%). Ponadto 26,83 % respondentów udzieliło odpowiedzi, że zna rodziny, w których istnieje zjawisko przemocy domowej. Wobec powyższego najskuteczniejszym działaniem podejmowanym wobec ofiar, zdaniem ankietowanych, powinno być leczenie uzależnień (47,56%), zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego i psychologicznego (40,25%) oraz uczestnictwo w grupach wsparcia (30,49%).

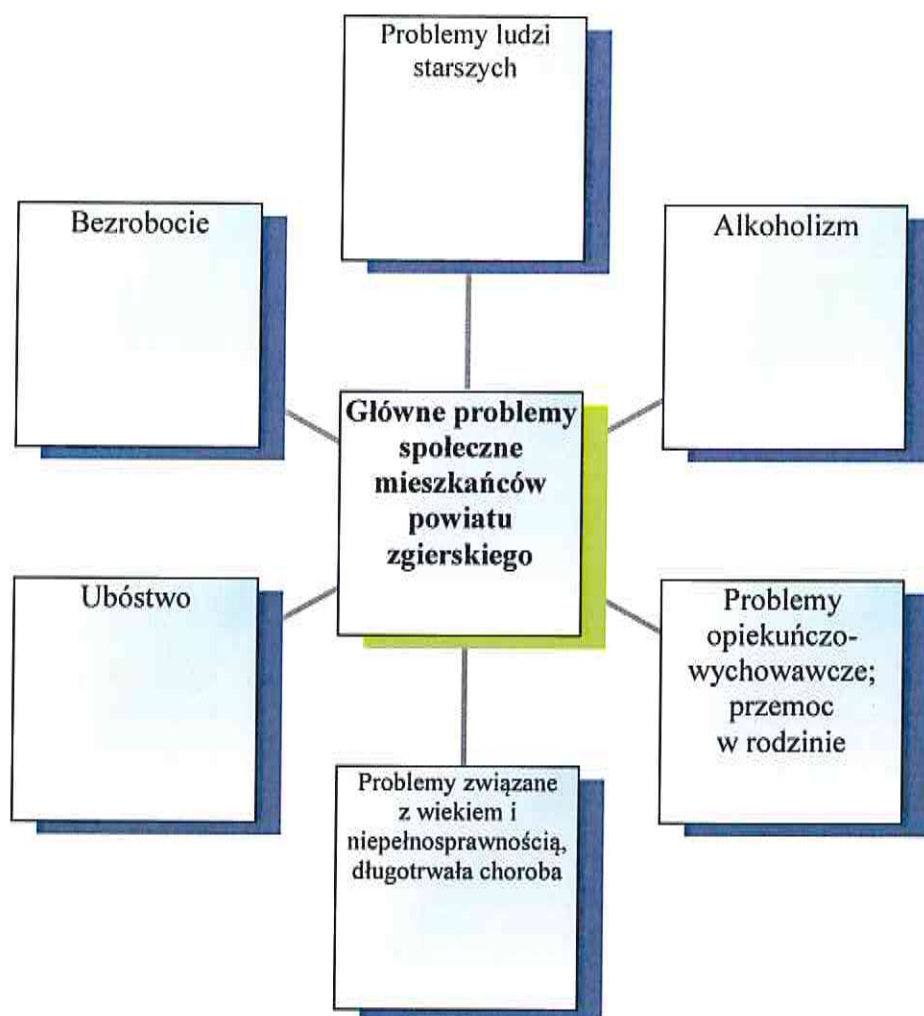
Skala problemu uzależnień na terenie powiatu zgierskiego według 39,03% respondentów jest na wysokim poziomie, 31,71 % nie miało na ten temat zdania, zaś 28,05 % uznało, że jest na średnim poziomie.

Problemy społeczne dzieci i młodzieży na terenie powiatu zgierskiego, zdaniem ankietowanych, spowodowane są głównie przez brak pozytywnych wzorców i autorytetów - 43,91 %, przemoc szkolną – 26,83 %, brak wsparcia i kontroli rodziców – 26,83 %, oraz przez demoralizację- 24,39 %. Wobec powyższego respondenci zauważyli, że jako najlepszą formą pomocy dla rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest rozwój **poradnictwa specjalistycznego dla rodzin – 50%, poszerzenie ofert spędzania czasu wolnego dla rodzin – 43,91 % oraz pomoc asystenta rodziny – 37,81 %.**

Podsumowując ankietę poprosiliśmy o **wskazanie obszarów**, w których powiat zgierski winien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych. W wyniku analizy uzyskanych odpowiedzi wyłania się następujący zestaw obszarów:

1. Dostęp do opieki medycznej- 60,98 %
2. Aktywizacja społeczna ludzi starszych - 40,25 %
3. Poprawa jakości życia osobom niepełnosprawnym – 35,37 %
4. Zwiększenie dostępu do placówek leczenia uzależnień – 28,05 %.

Schemat nr 2. Główne problemy społeczne instytucje/mieszkańców powiatu zgierskiego wskazane przez respondentów.

Dane uzyskane z badań ankietowych

Analiza danych zasadnie wskazuje, iż dostrzeżone problemy społeczne wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Z uzyskanych odpowiedzi respondentów rodzi się niezwykle ważne zjawisko, być może wcześniej nieco bagatelizowane, a mianowicie kwestia samotności u osób starszych. Kiedyś uważana za niedogodność, stała się obrazem rozwijającego się i starzejącego społeczeństwa. Samotność życiowa, bo o niej mowa, jest zjawiskiem, którego nasilenie i charakter, uzależnione są od etapu społecznego rozwoju, jak i od kultury społeczeństwa, którego dotyczy.

Wyniki Prognozy ludności na lata 2014 - 2050 wskazują na pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa. Mimo przewidywanego spadku liczby ludności o 4,5 mln do 2050 r., spodziewany jest systematyczny wzrost liczby ludności w wieku 60 lat i więcej. Populacja osób w tym wieku wzrośnie w końcu horyzontu prognozy do 13,7 miliona i będzie stanowiła ponad 40% ogółu ludności. W Polsce jest 5 mln jednoosobowych gospodarstw domowych, zaś w roku 2035 prognozuje się, że będzie to już co trzecie gospodarstwo domowe.

Ponadto, badania wskazują, że osoby żyjące samotnie są bardziej narażone na przedwczesną śmierć. Samotność często wiąże się z zaniedbywaniem właściwej diety, ograniczeniem aktywności fizycznej a także dodatkowym stresem, a ten z kolei może doprowadzić do kłopotów z sercem.

Samotność nie jest tylko problem naszych polskich realiów. „*Samotność to smutna rzeczywistość współczesnego życia*” - powiedziała brytyjska premier Teresa May, mianując Tracey Crouch na stanowisko pierwszej na świecie minister ds. samotności.

Mając na uwadze powyższe, rodzi się konkluzja, że na poziomie rządowym, prawdopodobnie niezbędne będzie wykonanie poważnego kroku, do przygotowania w przyszłości strategii radzenia sobie z samotnością i stworzeniu funduszu, który zapewni środki na radzenie sobie z izolacją w społeczeństwie.

II.10. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod analizy strategicznej organizacji. Jest ona metodą zintegrowaną, która łączy otoczenie organizacji z jej wnętrzem. W trakcie analizy wychodzi się od mocnych i słabych stron badanej organizacji i konfrontuje je z otoczeniem. Można się spotkać z określeniem, że jest to podejście „od wewnątrz do zewnątrz”.

Metodę stworzono na podstawie koncepcji analizy pola sił opracowanej przez K. Lewina w latach 50-tych. Koncepcja ta była jednak zbyt rygorystyczna i złożona, aby znaleźć dla niej szerokie zastosowanie w praktyce. Właśnie z tego powodu zaczęły powstawać prostsze rozwiązania, do których jest zaliczana m.in. metoda SWOT.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse w otoczeniu), *Threats* (zagrożenia w otoczeniu). Można się spotkać również z modyfikacją w postaci analizy SWOT/TOWS, która jest nieco bardziej skomplikowana.

Tabela nr 51. Analiza SWOT – ujęcie wielowymiarowe.

Aspekty pozytywne	Wewnętrzne aspekty rozwoju		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony)	W – weaknesses (słabe strony)	
	O – opportunities (szanse)	T – threats (zagrożenia)	
	Zewnętrzne aspekty rozwoju		

Źródło: <http://samorząd.nid.pl/narzedzia/analiza-swot-opis-metody>

Istotą analizy przygotowanej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu była identyfikacja czynników, które mogą wpływać na obecną i przyszłą sytuację społeczną. Ponadto analiza pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analiza SWOT obejmuje następujące obszary:

- **mocne strony - S (Strengths)** - mocna strona to czynnik wewnętrzny (cecha), czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu;
- **słabe strony - W (Weaknesses)** - słaba strona to czynnik wewnętrzny, czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę obiektu;
- **szanse - O (Opportunities)** - szansa to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany;
- **zagrożenia - T (Threats)** - zagrożenie to czynnik zewnętrzny (cecha otoczenia), czyli to co stwarza dla obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

ANALIZA SWOT

DETERMINANTY WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM	
MOCNE STRONY	SLABE STRONY
➤ Rozbudowana sieć placówek działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami: - warsztaty terapii zajęciowej zaspokajające istniejące potrzeby, - środowiskowe domy samopomocy, - ośrodek wczesnej interwencji,	➤ Niewystarczająca wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, powodująca konieczność wprowadzania ograniczeń w udzielaniu dofinansowań.

- specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy. ➤ Cztery funkcjonujące domy pomocy społecznej – zapewniające mieszkańcom dostępność do całodobowej opieki- różne profile. ➤ Działalność hospicjum domowego. ➤ Szeroki wachlarz instytucji działających w obszarze polityki społecznej: - Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS), - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu (PCPR) - Powiatowy Urząd Pracy (PUP), - Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP) - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. ➤ Rozbudowana sieć placówek oświatowych. ➤ Wysoki potencjał kapitału ludzkiego i społecznego. ➤ Realizacja projektów ze środków Unii Europejskiej skierowanych do grup wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym. ➤ Wykwalifikowana kadra instytucji funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej powiatu. ➤ Bezpłatna pomoc prawna. ➤ Profesjonalnie zorganizowane organizacje społeczne i ich aktywna działalność. ➤ Dobrze zorganizowana sieć placówek kultury oraz obiektów sportowych. ➤ Standaryzacja instytucji pomocowych. ➤ Urozmaicona oferta skierowana do dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie spędzania wolnego czasu. ➤ Wysoka jakość usług świadczonych w ramach pieczy zastępczej i instytucjonalnej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze. ➤ Różnorodność form rodzinnej pieczy zastępczej. ➤ Funkcjonowanie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. ➤ Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku. ➤ Interdyscyplinarność w rozwiązywaniu problemów, dobra współpraca między sektorami. ➤ Rozwinięcie zaplecza zdrowotnego poprzez budowę stacjonarnego	➤ Słabo rozbudowana sieć podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne). ➤ Bariery architektoniczne w zakresie istniejącej infrastruktury utrudniające osobom z niepełnosprawnością swobodą komunikację (budynki użyteczności publicznej, drogi, chodniki). ➤ Zwiększający się udział osób z niepełnosprawnością i starszych w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. ➤ Niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych. ➤ Niski poziom wykorzystywania przez pracodawców elastycznych form zatrudnienia (samotni rodzice itp.). ➤ Ograniczenia wynikające z przepisów prawa dot. doboru uczestników programów rynku pracy. ➤ Deficyt miejsc pobytu dla ofiar przemocy. ➤ Niski poziom życia osób starszych. ➤ Zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej. ➤ Deficyt miejsc schronienia dla samotnych matek z dziećmi. ➤ Ograniczony zakres działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny. ➤ Niska dostępność usług społecznych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. ➤ Zbyt mała kadra merytoryczna zatrudniona w systemie pomocy społecznej. ➤ Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie. ➤ Niskie dochody ludności – zwiększenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. ➤ Trudności osób zależnych w dostępie do niektórych specjalistycznych usług medycznych (np. stomatologicznych, psychiatrycznych) związane z deficytem lekarzy tych specjalności. ➤ Zbyt mała dostępność do poradnictwa rodzinnego obejmującego problemy opieki nad osobą z niepełnosprawnością. ➤ Ograniczony dostęp do terapii rodzinnej oraz mediacji rodzinnych. ➤ Usytuowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności poza terenem powiatu zgierskiego. ➤ Niedostateczne zasoby mieszkań socjalnych i komunalnych. ➤ Niewystarczający zakres usług asystenckich oraz usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych.
--	--

hospicjum. ➤ Zrównoważone nasycenie wydarzeniami kulturalnymi w skali roku. ➤ Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie. ➤ Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. ➤ Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. ➤ Podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale. ➤ Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi pomagającymi bezrobotnym. ➤ Możliwość indywidualizacji form wsparcia osób bezrobotnych. ➤ Wdrażanie programów dla osób bezrobotnych ukierunkowanych na rozwój. ➤ Możliwość koordynacji działań na terenie całego powiatu. ➤ Tereny inwestycyjne.	➤ Niewystarczający zakres współpracy międzysektorowej (instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, sektora komercyjnego). ➤ Niekorzystne tendencje demograficzne (wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, niski wskaźnik dzietności, migracje). ➤ Brak schronisk dla ofiar przemocy. ➤ Brak ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy. ➤ Niewystarczająca liczba placówek typu: DPS, ŚDS, jadłodajni. ➤ Zły stan dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ Wdrażanie nowatorskich rozwiązań i inwestowanie środków finansowych na realizację działań programowych na rzecz osób niepełnosprawnych i rodzin borykających się z różnorodnymi problemami życiowymi (inwestycja w potencjał ludzki). ➤ Zmniejszenie skali bezrobocia, w tym także dla osób niepełnosprawnych, przesłanką do zmniejszenia liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. ➤ Sukcesywne modyfikowanie pomocy społecznej, w zależności od zmieniającej się polityki społecznej państwa. ➤ Możliwość pozyskiwania przez różne podmioty zewnętrznych środków finansowych na dofinansowanie realizacji różnorodnych zadań z zakresu polityki społecznej. ➤ Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (w tym szczególnie: rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka). ➤ Rozwój partnerstwa międzysektorowego (publicznego, pozarządowego i komercyjnego) i międzyinstytucjonalnego, w tym między	➤ Brak wystarczających środków finansowych na pokrycie wzrastających potrzeb społecznych osób starszych i osób niepełnosprawnych. ➤ Biurokracja utrudniająca dostęp do usług społecznych osób starszych i osób niepełnosprawnych. ➤ Pogłębianie się niekorzystnych zjawisk demograficznych. ➤ Częste zmiany przepisów prawa w zakresie polityki społecznej, niespójność przepisów, trudność w interpretacji przepisów prawnych, rozbieżność interpretacji, oderwanie prawa od „realiów życia”. ➤ Niewystarczająca liczba kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. ➤ Pogłębiające się wykluczenie osób starszych i niepełnosprawnych. ➤ Zaniedbywanie dzieci – postępujące rozluźnienie więzi rodzinnych oraz lansowanie konsumpcyjnego stylu życia. ➤ Brak aktywności samorządu terytorialnego w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury społecznej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ograniczenie działań samorządu na rzecz

samorządami (gminnym, powiatowym, wojewódzkim). ➤ Rozwój usług opiekuńczych w formach dziennych domów pobytu oraz opieki w ramach hospicjów domowych, ośrodki wsparcia. ➤ Rozwój i promocja działalności sektora ekonomii społecznej. ➤ Istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych. ➤ Współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych. ➤ Wzrost mobilności zawodowej i geograficznej. ➤ Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. ➤ Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych. ➤ Wpływ postępu medycy na długość życia oraz stanu zdrowia ➤ Ratyfikacja przez Polskę Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych. ➤ Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. ➤ Stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej. ➤ Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. ➤ Rozwój ekonomii społecznej. ➤ Duży wybór propozycji na rynku szkoleniowym. ➤ Postęp w zakresie przekształceń gospodarczych. ➤ Powstawanie nowych inwestycji na terenie powiatu. ➤ Rozwój usług społecznych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie. ➤ Rozwój współpracy instytucjonalnej i NGO, integracja i wypracowanie wspólnych działań. ➤ Intensywny rozwój technologii komunikacji i informacji, możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii w leczeniu oraz usługach społecznych. ➤ Podnoszenie skuteczności działań służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, eliminowanie przyczyn i źródeł zagrożenia. ➤ Promowanie zdrowego stylu życia,	integracji społecznej mieszkańców powiatu. ➤ Brak środków finansowych na rozwój infrastruktury społecznej i realizowanych form pomocy, w tym innowacyjnych. ➤ Rozpad rodziny – zanik wartości rodzinnych. ➤ Przepisy nakładające na instytucje polityki społecznej sformalizowany sposób działania (biurokratyzacja). ➤ Wymagany wkład własny w realizację projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych. ➤ Wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze. ➤ Kryzys finansów publicznych. ➤ Ograniczenia wynikające ze skomplikowanych procedur realizacji i rozliczania projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. ➤ Możliwość pozbawienia mieszkańców szans rozwoju w wyniku narastania trudności w znalezieniu pracy. ➤ Utrzymujący się dość wysoki, (przy tendencji spadkowej), poziom bezrobocia powodujący zubożenie społeczne i odpływ ludności na obszary lepiej rozwinięte gospodarczo. ➤ Utrwalanie się braku szans i perspektyw dla młodego pokolenia. ➤ Wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. ➤ Zmniejszenie liczby dobrze przygotowanej zawodowo i doświadczonej kadry pomocy i integracji społecznej oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wsparcia społecznego. ➤ Brak skutecznych i wypracowanych mechanizmów usprawniających współdziałanie międzyinstytucjonalne i międzysektorowe w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w powiecie. ➤ Umocnienie się postawy roszczeniowej świadczeniobiorców wobec pomocy społecznej wskutek nadmiernego wsparcia, wyuczona bezradność. ➤ Wzrastająca bierność i niezaradność ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. ➤ Zwiększająca się liczba czynników uzależniających – telewizja, Internet, gry komputerowe, alkohol, narkotyki. ➤ Pojawianie się coraz to nowych substancji psychoaktywnych – dopalaczy.
--	---

rosnąca świadomość społeczna w tym zakresie. ➤ Rozwinięcie infrastruktury dla osób starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności do rehabilitacji. ➤ Wykorzystanie walorów krajobrazowo-turystycznych.	➤ Emigracja zarobkowa wykształconych ludzi. ➤ Mała inicjatywa społeczności lokalnej zwłaszcza pracodawców do tworzenia miejsc pracy w tym zatrudniania osób niepełnosprawnych. ➤ Wzrost liczby dzieci o specjalnych i specjalistycznych potrzebach edukacyjnych. ➤ Niedostateczna konsolidacja działań instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. ➤ Bagatelizowanie skali i skutków zjawiska przemocy w rodzinie. ➤ Brak placówek leczenia uzależnień, schronisk dla ofiar przemocy (matek z dziećmi). ➤ Brak środków i miejsc w Domach Pomocy Społecznej. ➤ Zwiększająca się liczba osób bezdomnych i eksmitowanych. ➤ Nieprawidłowa utylizacja odpadów.
--	--

II.11. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE ZGIERSKIM

Na terenie powiatu zgierskiego zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są instytucje, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej, obejmujące swoim działaniem mieszkańców regionu. Zaliczamy do nich jednostki samorządowe, publiczne oraz niepubliczne np. organizacje pozarządowe.

Pomoc na terenie powiatu świadczy dziewięć jednostek organizacyjnych: miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, które funkcjonują na terenie każdej z gmin wchodzących w skład powiatu. Zadania z zakresu pomocy społecznej, które obejmują cały Powiat są realizowane za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Poniżej prezentujemy wybrane Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu.

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu ul. Sadowa 6A, 95-100 Zgierz
 - 2) Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu, ul. Barona 10, 95-100 Zgierz
 - 3) Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu, ul. Długa 58/60, 95-100 Zgierz
- na terenie powiatu zgierskiego funkcjonuje ponadto:

- Komisariat Policji w Aleksandrowie;
- Komisariat Policji w Głownie;

- Komisariat Policji w Ozorkowie;
 - Komisariat Policji w Strykowie.
- 4) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej im. bl. o. Rafała Chylińskiego w Zgierzu, ul. Długa 56, 95-100 Zgierz
 - 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu, ul. Łęczycka 4, 95-100 Zgierz
 - 6) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głownie, ul. Ludwika Norblina 1, 95-015 Głowno
 - 7) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głownie, ul. Kilińskiego 2, 95-015 Głowno
 - 8) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ozorkowie, ul. Stypułkowskiego 1, 95-035 Ozorków
 - 9) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ozorkowie, ul. Wigury 14, 95-035 Ozorków
 - 10) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie, ul. T. Kościuszki 29, 95-010 Stryków
 - 11) Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Piotrkowska 4/6, 95-070 Aleksandrów Łódzki
 - 12) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, ul. Południowa 1 a, 95-045 Parzęczew

Poniżej wykaz przykładowych instytucji wsparcia i opieki na rzecz osób starszych i niesamodzielnych, w tym niepełnosprawnych, osób pokrzywdzonych, dzieci i młodzieży.

Domy Pomocy Społecznej

- 1) Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Głownie dla 62 osób w podeszłym wieku, ul. Karasicka 51, 95-015 Głowno
- 2) Dom Pomocy Społecznej w Ozorkowie dla 80 osób przewlekle somatycznie chorych, ul. A. Mickiewicza 1, 95-035 Ozorków
- 3) Dom Pomocy Społecznej w Rąbieniu dla 130 niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn, Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 4) Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu dla 99 osób przewlekle somatycznie chorych, ul. Chełmska 16/18, 95-100 Zgierz

DZIENNY DOM " "SENIOR WIGOR" w Zgierzu, prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu
ul. Cezaka 12, 95-100 Zgierz

Dziennego Pobytu „Wrzos” prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim
ul. Warszawska 10, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Środowiskowy Dom Samopomocy

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Głownie, ul. Łowicka 74, 95-015 Głowno
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Piotrkowska 4/6, 95-070 Aleksandrów Łódzki

- 3) **Środowiskowy Dom Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim**, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 4) **Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Zbrożkowej**, Wola Zbrożkowa 36, 95-015 Głowno

Warsztaty Terapii Zajęciowej

- 1) **Warsztaty Terapii Zajęciowej** przy Polskim Stowarzyszeniu Ludzi Cierpiących na Padaczkę – Oddział Łódzki w Ozorkowie, ul. T. Kościuszki 31, 95 – 035 Ozorków
- 2) **Warsztaty Terapii Zajęciowej** przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zgierzu, ul. Chelmska 42/42 a, 95-100 Zgierz
- 3) **Warsztaty Terapii Zajęciowej** przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 4) **Warsztaty Terapii Zajęciowej** prowadzony przez Fundację Osób Społecznie Aktywnych F.O.S.A., Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Uniwersytety Trzeciego Wieku

- 1) **Stowarzyszenie Zgierski Uniwersytet Trzeciego Wieku**, ul. Łęczycka 24, 95-100 Zgierz
- 2) **Uniwersytet Trzeciego Wieku** w Aleksandrowie Łódzkim Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim, Plac Kościuszki 12, 95-070 Aleksandrów Łódzki,

Rady Seniorów

- 1) **Powiatowa Rada Seniorów w Zgierzu**, ul. Sadowa 6 a, 95-100 Zgierz
- 2) **Rada Seniorów Gminy Miasta Ozorków**, ul. Wigury 1, 95-035 Ozorków

Polski Komitet Pomocy Społecznej Koło w Zgierzu

Plac Jana Pawła II nr 19, 95-100 Zgierz

Hostel dla Matki z dzieckiem i osób chroniących się przed przemocą w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Warszawska 10, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zgierzu

ul. Parzęczewska 46, 95-100 Zgierz

Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu

ul. Długa 42, 95-100 Zgierz

Centrum Kultury Dziecka - filia nr 1 MOK w Zgierzu

ul. Rembowskiego 17, 95-100 Zgierz

Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu

ul. Mielczarskiego 1, 95-100 Zgierz

Młodzieżowy Dom Kultury

ul. 1 Maja 17/19, 95-070 Aleksandrów Łódzki

Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia w Ozorkowie

ul. Listopadowa 69 B, 95-035 Ozorków

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

- 1) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu**, ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
- 2) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim**, ul. Warszawska 10/12, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 3) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Głownie**, ul. T. Kościuszki 10, 95-015 Głowno
- 4) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ozorkowie**, ul. R. Traugutta 1, 95-035 Ozorków

Domy Dziecka

- 1) **Dom Dziecka w Dąbrówce**, ul. Cegielniana 1, 95-100 Zgierz, Dąbrówka Strumiany
- 2) **Dom Dziecka w Grotnikach**, ul. Graniczna 1, Jedlicze A, 95-073 Grotniki

Rodzinne Domy Dziecka

- 1) **Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 6** – w Zgierzu, ul. Musierowicza 16,
- 2) **Rodzinnego Domu Fundacji "Happy Kids" nr 7** – w Ozorkowie, ul. Kwiatowa 5.

Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych w Aleksandrowie Łódzkim

ul. Warszawska 10, 95-070 Aleksandrów Łódzki

W strukturach Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych działa:

- Dom Dziennego Pobytu „Wrzos”
- Hostel dla Matki z Dzieckiem
- Jadłodajnia
- Punkt Obsługi Karty Dużej Rodziny
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy i osób w kryzysie.

Zdrowie

- 1) **Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu**, ul. Parzęczewska 35, 95-100 Zgierz
- 2) **Szpital Głowno – Grupa Zdrowie Sp. z o.o.**, ul. Wojska Polskiego 32/34 95-015 Głowno
- 3) **Niepubliczny Zakład Opieki Paliatywnej przy Stowarzyszeniu Hospicjum im. Jana Pawła II** ul. Andrzeja Struga 2-, 95-100 Zgierz.

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Pojęcie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie i dotyka wielu sfer życia społecznego. Jednak, chcąc znaleźć wspólny mianownik, można powiedzieć, że kluczową zasadą w tej idei jest prymat działania na rzecz ludzi (członków, podopiecznych) nad maksymalizacją zysku. Oznacza to, że dla jednostek ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna. Nadrzędną funkcją ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Możemy wyróżnić kryteria społeczne i ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną. Kryteria społeczne to: wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia, oddolny, obywatelski charakter inicjatywy, specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania, możliwie wspólnotowy charakter działania oraz ograniczona dystrybucja zysków.

Grupami społecznymi, najbardziej zagrożonymi wykluczeniem społecznym są osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, uzależnione, niepełnosprawne. Często mówimy też o „przedsiębiorczości społecznej” czy „gospodarce solidarnej”, gdyż najlepszym sposobem na włączenie społeczne i zawodowe jest tworzenie miejsc pracy przy pomocy instrumentów gospodarczych, przy równoczesnym zaangażowaniu na rzecz wspólnoty lokalnej. Ekonomia społeczna jest więc szansą na rozwój osobisty, wspólnoty lokalnej oraz instytucji i inicjatyw obywatelskich, czyli na wzrost kapitału społecznego. (<http://www.rops-bialystok.pl>).

Poniżej prezentujemy wykaz organizacji pozarządowych, które w obszarze polityki społecznej prowadzą stałą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Współpraca ta odbywa się w formie zlecania realizacji zadań własnych, dofinansowania działalności statutowej oraz doradztwa i konsultacji.

- 1) **Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zgierzu**, ul. Chełmska 42/42a, 95-100 Zgierz
- 2) **Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki Koło w Zgierzu**, ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz
- 3) **Stowarzyszenie „Bo Jesteś Jeszcze Ty”**, ul. Długa 29, 95-100 Zgierz
- 4) **Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Aleksandrowie Łódzkim**, ul. 1-go Maja 43/47, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 5) **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „INNA BAJKA”**, ul. Franciszkańska 14/16, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 6) **Fundacja Osób Społecznie Aktywnych – F.O.S.A.**, Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki

- 7) **Stowarzyszenie Społeczno-Edukacyjne „Jesteśmy”,** Rąbień AB 59, 95-070 Aleksandrów Łódzki
- 8) **Stowarzyszenie Wspierania Dobrej Praktyki Pedagogicznej „Prodesse”,** ul. Sikorskiego 42, 95-015 Głowno
- 9) **Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę – Oddział Łódzki,** adres siedziby: ul. Sikorskiego 30/62, 95-035 Ozorków, adres prowadzenia działalności: ul. T. Kościuszki 31, 95 – 035 Ozorków
- 10) **Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Osób Niepełnosprawnych Umysłowo „Przyjaciele Jedyńki”,** ul. T. Kościuszki 27, 95-035 Ozorków
- 11) **Fundacja HAPPY KIDS,** ul. Żniwna 10/14, 94-250 Łódź
- 12) **Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych,** ul. ks. Stanisława Staszica 1/3, 91-746 Łódź
- 13) **Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II przy Parafii NMP Różańcowej w Zgierzu,** ul. Parzęczewska 70, 95-100 Zgierz
- 14) **Polski Czerwony Krzyż,** ul. Pułaskiego 54, 95-100 Zgierz
- 15) **Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”,** ul. J. Słowackiego 6, 95-100 Zgierz
- 16) **Stowarzyszenie MONAR,** 95-001 Biała, ul. Strykowska 3,
- 17) **Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Sokolnikach,** ul. Różana 56, 95-035 Sokolniki,
- 18) **Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „CARE”,** ul. Dubois 17 95-100 Zgierz
- 19) **Fundacja im. Świętego Jana Pawła II „Dla Rodziny”,** ul. Piątkowska 83W/9, 95-100 Zgierz
- 20) **Fundacja Wspierania Samodzielnego Rodzicielstwa i Dzieci z Rodzin Niepełnych „Jeden (+)”,** ul. Mielczarskiego 1, 95-100 Zgierz
- 21) **Fundacja Lawendowy Anioł,** ul. T. Kościuszki 31, 95-035 Ozorków
- 22) **Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego – Koło w Zgierzu,** ul. Trojanowska 21, 95-100 Zgierz
- 23) **Liga Kobiet Polskich Łódzki Oddział Terenowy w Zgierzu,** Plac Jana Pawła II 19, 95-100 Zgierz
- 24) **Stowarzyszenie na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi “Niezapominajka” w Głownie,** adres siedziby: ul. M. Kopernika 23/25, bł. 16 lok.12, 95-015 Głowno, adres korespondencyjny: ul. Łowicka 74, 95-015 Głowno
- 25) **Fundacja CELESTE,** ul. Chełmska 16/18, 95-100 Zgierz
- 26) **Fundacja „Twój Poranek”,** ul Długa 29, 95-100 Zgierz
- 27) **Stowarzyszenie Społeczno - Edukacyjne „Jesteśmy”,** ul. Listopadowa 9 a, 95-035 Ozorków
- 28) **Stowarzyszenie MONAR -Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ozorkowie,** ul. Żwirki 1A, 95-035 Ozorków
- 29) **Stowarzyszenie Wsparcie Społeczne „JA-Ty-My”,** ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 71/73, 90-558 Łódź,

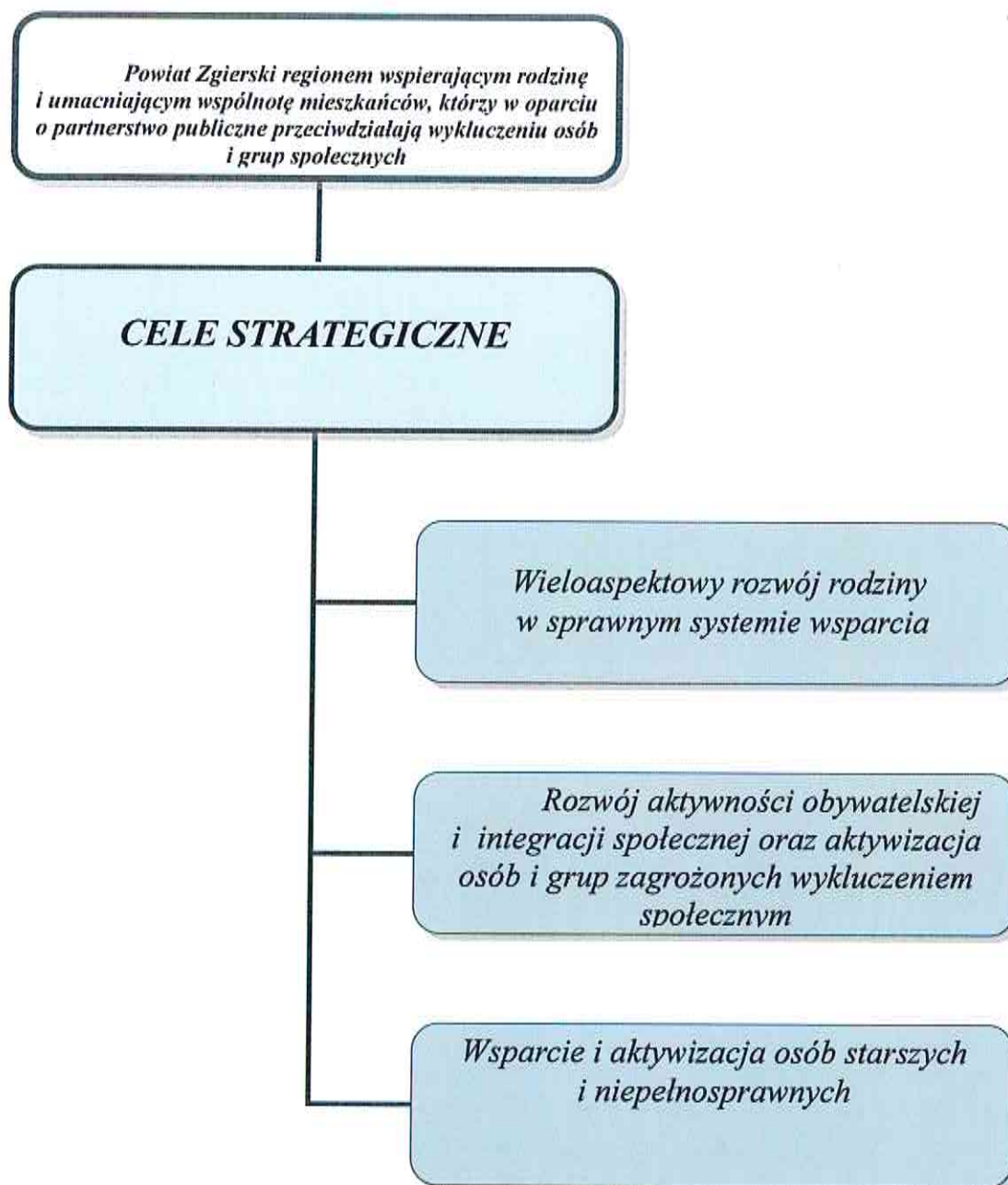
III.1. MISJA

Misja to zwięzłe i realistyczne sformułowanie celów i zasad rozwoju regionalnego, uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki przeprowadzonej wcześniej analizy strategicznej. Jest to zarówno deklaracja intencji władz, dotycząca rozwoju powiatu, jak również czytelna informacja dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w jego rozwój. Misja motywuje i inspiruje ludzi do wspólnej pracy oraz zaangażowania w odpowiednim kierunku.

Misja Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego jest odpowiedzią na cel operacyjny III.4. zawarty w Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na Lata 2013-2020.

*Powiat Zgierski regionem wspierającym rodzinę
i umacniającym wspólnotę mieszkańców, którzy w oparciu
o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób
i grup społecznych.*

Schemat nr 3. Misja i cele strategiczne.

III.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celami Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego w latach 2019-2023 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki powiatu prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.

I CEL STRATEGICZNY: <i>Wieloaspektowy rozwój rodziny w sprawnym systemie wsparcia</i>				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
I.1.	<i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i poza środowiskiem rodzinnym.</i>	I.1.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinie oraz rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego.	Liczba realizowanych programów.	2019-2023
		I.1.2. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psycho – edukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.		
		I.1.3. Tworzenie warunków oraz promowanie/wspieranie programów i przedsięwzięć sprzyjających aktywnemu i atrakcyjnemu wypełnianiu czasu wolnego dzieci i młodzieży – rekreacja, sport, udział w kulturze, aktywność organizacyjna, włączanie w działania służące tworzeniu zintegrowanej społeczności opartej na demokratycznych stosunkach.	Liczba imprez /przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży, rodzin.	2019-2023
I.2.	<i>Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności dotyczących wychowania dziecka.</i>	I.2.1. Wsparcie rodziny biologicznej w środowisku oraz wspieranie rodzin zagrożonych utratą praw rodzicielskich (trening kompetencji dla rodzin biologicznych).	Liczba przeprowadzonych spotkań.	2019-2023

		1.2.3. Wsparcie i promowanie działań interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego, różnego rodzaju form pomocy dla rodzin naturalnych, mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych (poradnictwo, terapia, praca socjalna, pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego).	Liczba udzielonych porad, przeprowadzonych interwencji.	2019-2023
		1.2.4. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psycho – edukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.	Liczba realizowanych programów.	2019-2023
		1.2.5. Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny.		
1.3.	Sprawny system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.	1.3.1. Pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	2019-2023
		1.3.2. Udzielanie rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka specjalistycznego wsparcia – adekwatnie do występujących potrzeb.		
		1.3.3. Tworzenie rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka.	Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych. Liczba zawartych umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka.	2019-2023
		1.3.4. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.	

		I.3.5. Realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej oraz wsparcie działań prowadzących do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez: ➤ organizację konferencji, seminariów, spotkań, upowszechniających wiedzę o rodzicielstwie zastępczym i problemach usamodzielniającej się młodzieży, lub uczestnictwo w tych inicjatywach; ➤ doskonalenie metod doboru i wsparcia kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej celem zwiększenia ich liczby; ➤ dostosowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych do wymaganego standardu (w tym zmniejszenie liczby miejsc w placówce do 14).	Liczba podejmowanych działań.	2019-2023
		I.3.6. Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (pomoc, w tym pieniężna, na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej, uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, w formie specjalistycznego poradnictwa).	Liczba osób objętych pomocą. Wysokość udzielonych świadczeń.	2019-2023
I.4.	<i>Doskonalenie umiejętności oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr jednostek organizacyjnych wspierających rodziny i system pieczy zastępczej.</i>	I.4.1. Zwiększanie współpracy i podnoszenie kwalifikacji pracowników podmiotów realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym poprzez realizację działań szkoleniowych, uczestnictwo w konferencjach i superwizjach.	Liczba przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób korzystających ze wsparcia/ doradztwa.	2019-2023
I.5.	<i>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</i>	I.5.1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie. I.5.2. Prowadzenie terapii korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy.	Liczba przeprowadzonych spotkań korekcyjno-edukacyjnych.	2019-2023

	I.5.3. Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie np. poprzez przeprowadzenie kampanii społecznych.	Liczba przeprowadzonych kampanii.	2019-2023
	I.5.4. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	Liczba świadczonych usług. Liczba programów, kampanii.	2019-2023
	I.5.5. Opracowanie i realizacja programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.		
	I.5.6. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa dla osób w kryzysie.		
	I.5.7. Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie np. poprzez przeprowadzenie kampanii społecznych.		
	I.5.8. Monitoring zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu. I.5.9. System wsparcia ofiar przemocy celem usprawnienia działań pomocowych.	Liczba rodzin w kryzysie, objętych specjalistycznym wsparciem instytucjonalnym oraz działaniami profilaktycznymi i pomocowymi.	2019-2023
	I.5.10. Podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej oraz wolontariuszy z zakresu przemocy i kryzysu w rodzinie oraz uzależnień (organizacja szkoleń, seminariów, konferencji tematycznych lub w nich uczestnictwo, specjalistyczne studia podyplomowe itp.). I.5.11. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny w zakresie ograniczania skutków uzależnienia od alkoholu i innych środków	Liczba szkoleń/spotkań.	2019-2023

		psychoaktywnych oraz stosowania przemocy w rodzinie.		
I.6.	<i>Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</i>	I.6.1. Udzielanie wsparcia rodzinom, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej poprzez skoordynowanie działań asystenta rodziny i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba rodzin biologicznych, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, objętych opieką asystenta rodziny.	2019-2023
II. CEL STRATEGICZNY: Rozwój aktywności obywatelskiej i integracji społecznej oraz aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
II.1.	<i>Stworzenie aktywnego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych.</i>	II.1.1. Udzielanie specjalistycznego wsparcia terapeutycznego oraz pomocy medycznej osobom używającym i uzależnionym, w szczególności od środków psychoaktywnych, i ich rodzinom.	Liczba udzielonych świadczeń.	2019-2023
		II.1.2. Prowadzenie profilaktycznych działań/kampanii informacyjno - edukacyjnych uświadamiających zagrożenia i konsekwencje uzależnień, w tym stosowania środków psychoaktywnych, demoralizacji.	Liczba zrealizowanych działań informacyjno – edukacyjnych.	2019-2023
		II.1.3. Rozwój działań profilaktycznych, współpraca z organizacjami pozarządowymi.	Liczba przeprowadzonych działań.	2019-2023
		II.1.4. Promocja oraz rozwój już istniejących i nowych form wsparcia osobom dotkniętym przemocą lub uzależnionym (ulotki i broszury informacyjne dostosowane do konkretnego odbiorcy, bazy teled adresowe instytucji pomocowych).		
		II.1.5. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizacji społeczno - zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (wspieranie lub inicjowanie inicjatyw sprzyjających integracji społecznej, np. centrów aktywności lokalnej, grup wsparcia, programów	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć.	2019-2023

		aktywności lokalnej, promowanie lokalnych działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu).		
II.2.	Rozwój systemu probacyjnego i wsparcie osób opuszczających zakłady karne.	II.2.1. Ograniczenie społecznych skutków karania, poprzez możliwość odpracowanie szkód, utrzymanie miejsca pracy i zapobieganie wpadaniu rodzin w system pomocy społecznej.	Liczba osób wykonujących prace społecznie użyteczne-wskazania przez Sąd.	2019-2023
II.3.	Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.	II.3.1. Wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej oraz społecznej klientów pomocy społecznej w tym wolontariatu, Centrów Integracji Społecznej oraz sieci Klubów Integracji Społecznej. II.3.2. Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50. roku życia). II.3.3. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia. II.3.4. Łatwy dostęp do doradztwa zawodowego i personalnego. II.3.5. Inicjowanie i wspieranie programów wspierania osób bezrobotnych, ukierunkowanych na motywowanie do poszukiwania pracy, poszerzania kwalifikacji. II.3.6. Wsparcie osób bezrobotnych, w tym cudzoziemców, w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji, poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, włączenie sektora pozarządowego, organizacji pracodawców.	<i>Wskaźniki dla celu II.3.</i> Liczba przeszkolonych osób. Liczba pozyskanych ofert pracy. Liczba osób bezrobotnych objętych pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym. Liczba osób zaktywizowanych w ramach poszczególnych instrumentów.	2019-2023
II.4.	Integracja społeczna imigrantów.	II.4.1. Prowadzenie działań na rzecz integracji osób posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	Liczba cudzoziemców objętych pomocą społeczną. Liczba	2019-2023

		II.4.2. Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz poszanowania tożsamości kulturowej i narodowej.	przeprowadzonych przedsięwzięć.	
II.5.	Wsparcie postaw obywatelskich oraz instytucji społeczeństwa obywatelskiego.	II.5.1. Wsparcie oraz promocja działań prospołecznych (wolontariatu, filantropii). II.5.2. Rozwój i wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich. II.5.3. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi. II.5.4. Wspieranie inicjatyw lokalnych jako formy skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. II.5.5. Wspieranie/doskonalenie funkcjonowania instytucji wspierających rozwój kapitału społecznego.	Wskaźniki dla celu II.5. Liczba zrealizowanych inicjatyw obywatelskich.	2019-2023
III. CEL STRATEGICZNY: Wsparcie i aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych				
L.p.	CEL OPERACYJNY:	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji
III.1.	Zwiększenie dostępności usług publicznych dla osób starszych i osób niepełnosprawnych.	III.1.1. Realizacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2018-2021, a po jego zakończeniu opracowanie nowego programu. III.1.2. Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2020, a po jego zakończeniu opracowanie nowego programu. III.1.3. Promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym. Promocja i rozwój działań wspierających więzi międzypokoleniowe i wzmacniające poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za opiekę nad osobami starszymi z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego.	Liczba opracowanych programów. Liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących.	2019-2023

		III.1.4. Aplikowanie oraz realizacja programów opracowanych przez PFRON mających na celu zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez likwidację m. in. barier architektonicznych, transportowych oraz umożliwienie udziału w życiu społecznym i edukacji.	Liczba osób, które uzyskały wsparcie. Liczba realizowanych programów. Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi dla osób niepełnosprawnych. Liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z zorganizowanych środowiskowych form wsparcia (w tym ZAZ, WTZ, ŚDS).	
		III.2.1. Organizacja przeglądów twórczości osób z niepełnosprawnością i starszych oraz innych konkursów tematycznych.	Liczba zorganizowanych konkursów/przeglądów.	2019-2023
		III.2.2. Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.	Liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2019-2023
		III.2.3. Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.	Liczba instytucji i organizacji prowadzących działania ukierunkowane na włączenie osób niepełnosprawnych (w tym WTZ, ZAZ).	
III.2.	Aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych oraz seniorów.	III.2.4. Dążenie do integracji osób starszych i niepełnosprawnych z lokalnym środowiskiem.	Liczba wydarzeń integrujących środowisko.	2019-2023

		III.2.5. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, zabiegów i turnusów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach z nich korzystania.	Liczba wydanych informatorów.	
III.3.	Podnoszenie standardów usług świadczonych w DPS.	III.3.1. Poprawa warunków lokalowych, stanu technicznego i wizualnego budynków DPS oraz ich otoczenia.	Liczba zrealizowanych inwestycji/ remontów w DPS.	2019-2023
		III.3.2. Organizacja dla pracowników DPS szkoleń oraz motywowanie ich do podnoszenia kwalifikacji.	Liczba szkoleń dla kadry DPS. Liczba przeszkolonych pracowników.	2019-2023
III.4.	Pomoc i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.	III.4.1. Zintegrowanie działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba osób objętych programami aktywizującymi.	2019-2023
		III.4.2. Zwiększenie dostępu do rehabilitacji zawodowej, leczniczej, społecznej oraz edukacji osób niepełnosprawnych.	Liczba dofinansowanych wniosków. Liczba nowo otwartych placówek.	2019-2023
		III.4.3. Zwiększenie możliwości wykonywania pracy zawodowej przez osoby niepełnosprawne.	Liczba osób objętych aktywizacją zawodową.	2019-2023
		III.4.4. Stwarzanie warunków do rozwoju ekonomii społecznej.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej w powiecie. Liczba spotkań informacyjnych i szkoleń nt. ekonomii i przedsiębiorczości społecznej.	2019-2023
		III.4.5. Realizacja zadań powiatu zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających ze wsparcia. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania oraz kwoty dofinansowań.	2019-2023

III.5.	<i>Wsparcie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością.</i>	III.4.6. Realizacja projektów/programów unijnych i PFRON oraz projektów/programów finansowanych z innych źródeł.	Liczba zrealizowanych programów, projektów.	2019-2023
		III.4.7. Podniesienie poziomu wykształcenia i zwiększanie kwalifikacji zawodowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób niepełnosprawnych, które podniosły swój poziom wykształcenia i kwalifikacje.	2019-2023
		III.5.1. Udzielanie poradnictwa dla rodziców/ opiekunów dzieci niepełnosprawnych.	Liczba rodzin, którym udzielono porad. Liczba udzielonych porad.	2019-2023
		III.5.2. Zwiększenie dostępności zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci mających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.	Liczba dzieci, które zostały objęte rehabilitacją.	2019-2023
		III.5.3. Tworzenie warunków do korzystania przez osoby niepełnosprawne z profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych, pojawiających się w związku z niepełnosprawnością.	Liczba miejsc udzielanego wsparcia.	2019-2023
		III.5.4. Tworzenie warunków do wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, tzw. Edukacja włączająca.	Liczba placówek z edukacją włączającą.	2019-2023

Realizatorzy celów i kierunków działań do wszystkich wskazanych celów:

Rada Powiatu Zgierskiego, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, budżety miast i gmin, środki organizacji pozarządowych.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Termin realizacji:

Zadania będą realizowane w sposób ciągły oraz według potrzeb, w latach 2019-2023.

III.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie i ocena realizacji Strategii dokonywana będzie raz w roku przez jednostkę koordynującą - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, które realizuje zadania z zakresu polityki społecznej w powiecie.

Do zadań tej jednostki należeć będzie zbieranie, gromadzenie i przetwarzanie informacji otrzymywanych od podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne zadania objęte Strategią. Na tej podstawie możliwe będzie opracowanie corocznego raportu zawierającego ocenę stopnia realizacji Strategii w odniesieniu do każdego z obszarów priorytetowych. Ocena ta pozwoli na podjęcie decyzji o konieczności wprowadzenia ewentualnych korekt lub modyfikacji – poszerzenie i uzupełnienie o nowe, dodatkowe cele i działania, o ile przyczynią się one do realizacji założonych celów. Coroczny raport z przeprowadzonych działań w ramach Strategii będzie przedkładany Radzie Powiatu Zgierskiego na sesjach tematycznych poświęconych pomocy społecznej.

Zakłada się, że wskazane w Strategii cele i działania przyczynią się do wzmocnienia i rozwoju zasobów społecznych w powiecie (w tym infrastrukturalnych i kadrowych) oraz ograniczą występujące problemy społeczne lub spowodują, że będą one niwelowane i rozwiązywane w bardziej skuteczny sposób niż dotychczas.

III.4. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Złożeniem skutecznej realizacji zadań określonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych przez Powiat Zgierski, jest zabezpieczenie niezbędnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych. Zapewnienie mieszkańcom pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymaga znacznych nakładów. Wysokość wydatków ponoszonych na cele społeczne przez powiat w ciągu prezentujemy w poniższej tabeli.

Tabela nr 52. Struktura wydatków budżetu Powiatu Zgierskiego przeznaczanych na realizację celów społecznych w latach 2014 – 2018.

ROK	Wysokość wydatków ujętych w budżecie Powiatu Zgierskiego na realizację celów społecznych (w zł)			% wydatków na cele społeczne w ogóle wydatków budżetu Powiatu Zgierskiego
	w tym zakresu:		SUMA	
	Pomocy społecznej i pomocy rodzinie	Polityki społecznej		
1	2	3	4	5
2014	17 186 234,82	4 904 818,74	22 091 053,56	19,24
2015	18 146 883,23	5 078 915,57	23 225 798,80	19,96
2016	19 821 453,65	5 143 681,23	24 965 134,88	21,08
2017	13 313 845,69	5 753 699,74	19 067 545,43	14,37
2018	13 927 292,64	6 176 981,07	20 104 273,71	13,34
SUMA	82 395 710,03	27 058 096,35	109 453 806,38	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań kwartalnych dot. wykonania budżetu Powiatu Zgierskiego za lata 2014 - 2018

Wysokość wydatków ponoszonych na cele społeczne przez powiat w ciągu ostatnich 5 lat uległa zmniejszeniu się z poziomu ok. 22 mln zł w 2014 r. do ok. 20 mln zł w 2018 r. (spadek o blisko 10 %).

Środki finansowe ujęte w budżecie Powiatu Zgierskiego, przeznaczone na realizację zadań z zakresu szeroko rozumianej pomocy i polityki społecznej pochodziły z różnych źródeł – dochodów własnych powiatu, w tym wpływów z gmin powiatu, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozyskanych w ramach realizowanych projektów: współfinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na zadania związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) Powiat Zgierski wydatkował środki pozabudżetowe, otrzymywane corocznie według algorytmu, z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (nie ujmowane w wydatkach budżetu Powiatu). Ponadto, ze środków tego Funduszu realizowano Program Wyrównywania Różnic Między Regionami (PWRMR) oraz Program Aktywny Samorząd (AS). W latach 2014 – 2018 na powyższe działania wydatkowano środki PFRON w łącznej wysokości ok. mln złotych, co zostało szczegółowo zobrazowane w poniższej tabeli.

Tabela nr 53. Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2014 – 2018.

ROK	Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2014 - 2018				SUMA
	Rehabilitacja- algorytm		Program Wyrównywania Różnic Między Regionami	Aktywny Samorząd	
	Społeczna i WTZ	zawodowa			
2014	2 807 902,00	325 000,00	326 041,04	501 867,58	3 960 810,62
2015	2 834 161,50	355 995,41	265 601,63	232 067,50	3 687 826,04
2016	2 895 534,00	280 000,00	-	263 755,71	3 439 289,71
2017	2 729 641,00	399 999,99	785 271,41	256 501,93	4 171 414,33
2018	2 849 364,00	367 999,55	194 992,30	276 006,81*	3 688 362,66
SUMA	14 116 602,50	1 728 994,95	1 571 906,38	1 530 199,53	18 947 703,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych finansowych PCPR

* W 2018 r. środki PFRON na program Aktywny Samorząd zostały przyznane w kwocie 276 006,81 zł, lecz ostateczne rozliczenie środków nastąpi około sierpnia 2019 r.

Ponadto, na działania związane z polityką społeczną w zakresie promocji zatrudnienia oraz przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków (m. in: wypłata zasiłków i dodatków aktywizacyjnych, refundacja kosztów: prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń, prac społecznie użytecznych, wypłata środków na wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy, wypłata środków na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej) Powiatowy Urząd Pracy wydatkował środki Funduszu Pracy, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela nr 54. Poziom wydatków Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu ze środków Funduszu Pracy w latach 2014 – 2018.

Środki Funduszu Pracy (zł)					
Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Kwota	20 582 000,00	20 863 200,00	23 938 800,00	25 316 599,60	18 278 100,00
SUMA	108 978 699,60				

Opracowanie: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wysokość corocznie otrzymywanych przez PUP środków z Funduszu Pracy wynikała m. in. z podziału algorytmicznego oraz wysokości pozyskanych przez Urząd środków na realizację różnych programów aktywizacyjnych, np. ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (projekty pozakonkursowe), z rezerwy Funduszu Pracy.

Dodatkowo PUP w Zgierz dysponował środkami finansowymi, które nie są ujęte w powyższej tabeli:

- ✓ projekt konkursowy ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego: 518 278,40 zł
- ✓ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (kwoty przyznane w ramach algorytmu oraz Programu wyrównywania różnic między regionami):
 - 2014 rok – 487 500,00 zł;
 - 2015 rok - 356 000,00 zł;
 - 2016 rok – 322 000,00 zł;
 - 2017 rok – 425 000,00 zł
 - 2018 rok - 368 000,00 zł

Prognoza finansowa na lata 2019 - 2023

Powiatowy Urząd Pracy corocznie otrzymuje środki finansowe przeznaczone na aktywizację zawodową osób bezrobotnych zarówno z Funduszu Pracy, jak i z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość środków uzależniona jest od danych statystycznych, np. stopy bezrobocia, liczby zarejestrowanych bezrobotnych w określonych grupach wiekowych. Dodatkowo Urząd występuje o środki pochodzące z rezerwy ministra oraz funduszy unijnych.

Mając na uwadze tendencję spadkową stopy bezrobocia, co przypuszczalnie przełoży się na kwoty środków jakie Urząd będzie miał możliwość pozyskania na aktywizację zawodową osób bezrobotnych, założono, że będą one niższe niż w latach ubiegłych i oszacowano na poziomie określonym w tabeli poniżej.

Tabela nr 55. Prognoza wydatkowania środków finansowych w latach 2019-2023.

Rok	Kwota (zł)
2019	19 000 000,00
2020	18 000 000,00
2021	17 000 000,00
2022	16 000 000,00
2023	15 000 000,00

Opracowanie: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

Wysokość wydatkowania wskazanych kwot będzie monitorowana i przekazywana w sprawozdaniach dotyczących przedmiotowej Strategii.

PROGNOZA FINANSOWA NA LATA 2019-2023

Poziom wydatkowanych środków finansowych w 2018 r. na pomoc i politykę społeczną przyjęto jako wartość bazową na potrzeby określenia 5 – letniej prognozy finansowej niniejszej Strategii. W celu oszacowania przewidywanych wydatków w poszczególnych latach, wartość bazową z 2018 r. (wskazaną w tabeli nr 52) powiększono o średnioroczną dynamikę wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych - CPI (zgodnie z założeniami makroekonomicznymi Ministerstwa Finansów na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego- aktualizacja X 2016 r.), która wynosi dla roku 2019- 102,2%, a dla lat 2020 – 2023 -102,5%.

Z powodu na ograniczone środki, jakie Powiat Zgierski może przeznaczyć na finansowanie polityki społecznej, bardzo ważnym elementem realizacji Strategii będzie pozyskanie środków zewnętrznych np. w ramach Europejskich Funduszy Społecznych. Przewidywane wydatki budżetu powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 56. Przewidywane wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023.

Wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii (zł)					
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Kwota	20 546 567,74	21 060 231,94	21 586 737,74	22 126 406,19	22 679 566,35
SUMA	107 999 509,96				

Opracowanie własne PCPR w Zgierzu

Działania zaplanowane w przedmiotowej Strategii będą częściowo finansowane środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jako inne źródło finansowania. Przewiduje się, iż kwota środków PFRON jaka zostanie przekazana Powiatowi Zgierskiemu w kolejnych latach oscylować będzie w 3,5-4 mln zł rocznie.

Należy zaznaczyć, że ramy finansowe przyjęte w Strategii mogą ulegać zmianom w kolejnych latach, w zależności od wysokości środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych na realizację określonych zadań oraz możliwości finansowych Powiatu Zgierskiego.

Spodziewane efekty realizacji Strategii - prognoza zmian

Niniejsza strategia stanowi dokument obowiązujący przez wiele lat, realizujący politykę społeczną, obejmujący dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy międzyludzkiej w małych grupach ludzi zmagających się z podobnymi problemami. Kształtuje w ludziach odpowiedzialność za przyszłość własną i rodziny, przedstawia kolejność osób, które zobowiązane są do niesienia pomocy, tj.: rodzina, społeczność lokalna dopiero na samym końcu państwo.

W wyniku realizacji zadań wynikających z kierunków działań określonych w Strategii, prognozuje się osiągnięcie następujących zmian w obszarze polityki społecznej na terenie powiatu zgierskiego do roku 2023:

- Powiat Zgierski regionem, w którym działa profesjonalna sieć instytucji, organizacji oraz dobrze wyszkolonej kadry.
- Działania podejmowane na rzecz rodziny, doprowadzą do podniesienia jakości świadczonych usług, dobrego przepływu informacji oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i pomocy każdej zgłaszającej się osoby.
- Każde dziecko, rodzina, osoba wymagająca pomocy, bezwzględnie ją otrzyma z poszanowaniem godności oraz zasady poufności.
- Rozwój partnerskiej współpracy instytucji sektora publicznego z podmiotami niepublicznymi, zwłaszcza z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i młodzieży.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat wartości rodziny.
- Różnorodność narzędzi wykorzystanych do świadczenia pomocy i działań prewencyjnych posłużą do osiągnięcia lepszych wyników w budowaniu społeczeństwa odpowiedzialnego i zdeterminowanego do podejmowania właściwych działań.
- Wzrost liczby osób zatrudnionych i usprawnionych.
- Wzrost jakości usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat.
- Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych.
- Sprawnie funkcjonujący system kompleksowego wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin.
- Zmniejszenie się zjawiska niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży oraz zjawisk narkomanii i przestępczości.
- Wzrost znaczenia funkcji i działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe.
- Powiat zgierski regionem wzrastającej liczby inicjatyw społecznych.
- Wzrost zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym niezbędnej pomocy technicznej poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i innych środków pomocniczych.
- Zmniejszenie zjawiska nietolerancji oraz ksenofobii.
- Zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób Niepełnosprawnych.

IV. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019 – 2023 uwzględnia wyzwania rozwojowe, w szczególności wynikające ze zmieniającej się sytuacji demograficznej stojące przed polityką społeczną w najbliższych latach. Zawiera rozwiązania proaktywne, które z jednej strony zapobiegają sytuacjom kryzysowym i ograniczają zakres problemów społecznych, z drugiej zaś strony umożliwiają wykorzystanie pojawiających się możliwości - tworzą podstawy do reagowania na przyszłe potrzeby mieszkańców powiatu zgierskiego.

Strategia jest wyznacznikiem obszarów, na których powinno się opierać tworzone programy działań. Ponadto Strategia ma charakter otwarty co oznacza, że w czasie obowiązywania jej zapisów poszczególne elementy i działania mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji społecznej. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

V. SPIS TABEL, DIAGRAMÓW I WYKRESÓW

TABELE:

- Tabela nr 1. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego z końcem 2017 roku
- Tabela nr 2. Dochody i wydatki budżetu powiatu zgierskiego według rodzajów w 2017 r.
- Tabela nr 3. Wartość całkowita oraz dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach umowy partnerstwa 2014-2020 na terenie powiatu do końca 2017 r.
- Tabela nr 4. Dochody budżetu Powiatu Zgierskiego wg działów.
- Tabela nr 5. Wydatki budżetu powiatu zgierskiego wg działów.
- Tabela nr 6. Szkolnictwo w roku szkolnym 2017/18.
- Tabela nr 7. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2017 roku zamieszkujących powiat zgierski.
- Tabela nr 8. Struktura wybranych danych statystycznych występujących w powiecie zgierskim.
- Tabela nr 9. Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu zgierskiego w 2017 roku.
- Tabela nr 10. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w 2017/2018 r.
- Tabela nr 11. Najpoważniejsze determinanty sytuacji społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2018 roku.
- Tabela nr 12. Wysokość wydatków na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej powiatu zgierskiego w 2017 roku.
- Tabela nr 13. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu zgierskiego w 2018 roku (liczba osób w rodzinach).
- Tabela nr 14. Osoby opuszczające zakłady karne, które zgłosiły się o pomoc do OPS w 2017/ 2018 roku.
- Tabela nr 15. Liczba dzieci z powiatu zgierskiego objętych pomocą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w 2017 i 2018 roku.
- Tabela nr 16. Wykaz dzieci i młodzieży, którym została udzielona specjalistyczna pomoc przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w 2018 roku.
- Tabela nr 17. Wydane orzeczenia w 2018 roku przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie zgierskim.
- Tabela nr 18. Wydane opinie w 2018 r. przez Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne w powiecie zgierskim.
- Tabela nr 19. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2017-2018 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach.
- Tabela nr 20. Liczba rodzin zastępczych w powiecie zgierskim w latach 2016-2018.
- Tabela nr 21. Wydatki na świadczenie dobry start w roku 2018.
- Tabela nr 22. Sytuacja Domów Dziecka działających na terenie powiatu zgierskiego.
- Tabela nr 23. Sytuacja Rodzinnych Domów Dziecka prowadzonych przez Fundację Happy Kids
- Tabela nr 24. Klasyfikacja rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2018.
- Tabela nr 25. Liczba wydanych orzeczeń w 2018 r. wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku, osoby powyżej 16 roku życia.
- Tabela nr 26. Osoby niepełnosprawne z podziałem na poszczególne lata.
- Tabela nr 27. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych: napływ, odpływ, podjęcia pracy oraz aktywizacja zawodowa, a także zgłoszone wolne miejsca pracy na przestrzeni roku.
- Tabela nr 28. Wielkość wydatków przeznaczonych na realizację zadań Powiatu Zgierskiego pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Tabela nr 29. Program wyrównywania różnic między regionami edycja II i III”.
- Tabela nr 30. Dane dotyczące wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych w latach 2016-2018.
- Tabela nr 31. Dane dotycząc e wydatkowania środków PFRON na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2016-2018.
- Tabela nr 32. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2016-2018.

- Tabela nr 33. Wykaz Warsztatów Terapii Zajęciowej współfinansowanych ze środków Powiatu Zgierskiego.
- Tabela nr 34. Wysokość środków przekazanych według algorytmu przez PFRON w latach 2016-2018 i Powiatu Zgierskiego na dofinansowanie kosztów działalności WTZ.
- Tabela nr 35. Wykaz domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego z podziałem na typ domu, ilość miejsc statutowych oraz nr zezwolenia.
- Tabela nr 36. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca (tabela porównawcza).
- Tabela nr 37. Bezrobotni w powiecie zgierskim na koniec roku 2014-2018.
- Tabela nr 38. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wieku w końcu roku 2014-2018.
- Tabela nr 39. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2014-2018.
- Tabela nr 40. Bezrobotni w powiecie zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2014-2018.
- Tabela nr 41. Bezrobotni w powiecie zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2014-2018.
- Tabela nr 42. Zgłoszone wolne miejsca pracy wg gmin powiatu zgierskiego.
- Tabela nr 43. Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu zgierskiego w 2014-2018.
- Tabela nr 44. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa.
- Tabela nr 45. Przestępczość w latach 2017-2018.
- Tabela nr 46. Przestępczość kryminalna w latach 2017-2018.
- Tabela nr 47. Przestępczość kryminalna stwierdzona w latach 2017-2018.
- Tabela nr 48. Rodzaj przestępczości w latach 2017-2018.
- Tabela nr 49. Czyny karalne małoletnich w latach 2017-2018.
- Tabela nr 50. Zakres rozpoznania i pracy profilaktycznej Policji na rzecz nieletnich.
- Tabela nr 51. Analiza SWOT – ujęcie wielowymiarowe.
- Tabela nr 52. Struktura wydatków budżetu Powiatu Zgierskiego przeznaczanych na realizację celów społecznych w latach 2014 – 2018
- Tabela nr 53. Struktura środków PFRON wydatkowanych przez Powiat Zgierski w latach 2014 – 2018.
- Tabela nr 54. Poziom wydatków Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu ze środków Funduszu Pracy w latach 2014 – 2018.
- Tabela nr 55. Prognoza wydatkowania środków finansowych w latach 2019-2023.
- Tabela nr 56. Przewidywane wydatki budżetu Powiatu Zgierskiego na realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023.

WYKRESY:

- Wykres nr 1. Ludność powiatu zgierskiego według płci z końcem 2017 roku.
- Wykres nr 2. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2017 roku zamieszkujących powiat zgierski.
- Wykres nr 3. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu zgierskiego.
- Wykres nr 4. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2018 roku a ludność powiatu z 2017 r.
- Wykres nr 5. Osoby korzystające z systemu pomocy społecznej w powiecie zgierskim w 2018 r.
- Wykres nr 6. Rodziny zastępcze na terenie powiatu zgierskiego w latach 2017-2018 wraz z dziećmi przebywającymi w tychże rodzinach.
- Wykres nr 7. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca.
- Wykres nr 8. Bezrobotni w powiecie zgierskim na koniec roku 2014-2018.
- Wykres nr 9. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wieku w końcu roku 2014-2018.
- Wykres nr 10. Bezrobotni w powiecie zgierskim według wykształcenia w końcu roku 2014-2018.
- Wykres nr 11. Bezrobotni w powiecie zgierskim według czasu pozostawania bez pracy w końcu roku 2014-2018
- Wykres nr 12. Bezrobotni w powiecie zgierskim według stażu pracy w końcu roku 2014-2018.
- Wykres nr 13. Bezrobocie w powiecie zgierskim wg stanu na koniec grudnia 2018 roku.
- Wykres nr 14. Stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego na tle kraju i województwa.

SCHEMATY:

Schemat nr 1. Zgodność Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego na lata 2019-2023 z europejskimi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.

Schemat nr 2. Główne problemy społeczne instytucje/mieszkańców powiatu zgierskiego wskazane przez respondentów.

Schemat nr 3. Misja i cele strategiczne.

RYCINY:

Rycina nr 1. Mapa Polski z wyszczególnionym województwem łódzkim

Rycina nr 2. Mapa powiatu zgierskiego.

Rycina nr 3. Mapa powiatu zgierskiego.

Rycina nr 4. Logo Unii Europejskiej.

Rycina nr 5. Herb miasta Zgierza.

Rycina nr 6. Herb miasta Głowna.

Rycina nr 7. Herb miasta Ozorkowa.

Rycina nr 8. Herb miejsko-wiejskiej gminy Stryków.

Rycina nr 9. Herb miejsko-wiejskiej gminy Aleksandrów Łódzki.

Rycina nr 10. Herb gminy wiejskiej Głowno.

Rycina nr 11. Herb gminy Parzęczew.

Rycina nr 12. Herb gminy wiejskiej Zgierz.

Rycina nr 13. Herb gminy Ozorków.

Rycina nr 14. Logo symbolizujące niepełnosprawność.

Rycina nr 15. Model niepełnosprawności wg Międzynarodowej Klasyfikacji Niepełnosprawności.

Rycina nr 16. Rozmieszczenie Domów Pomocy Społecznej w powiecie zgierskim.

RYSUNKI:

Rysunek 1. Herb i flaga powiatu zgierskiego

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Opracowany przez zespół Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu materiał wynika z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańcom, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jako dokument określający koncepcje i ramy funkcjonowania lokalnej polityki społecznej, z uwzględnieniem uwarunkowań Powiatu Zgierskiego, jest materiałem bazowym do powstawania dokumentów operacyjnych. Jednocześnie przyjęcie Strategii warunkuje możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań ustawowych. Treść Strategii została przedłożona do konsultacji gminom powiatu zgierskiego, w wyniku których uwzględniono zgłoszone uwagi. Ponadto przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców powiatu zgierskiego i dokonano jej analizy, wyniki badań zostały umieszczone w przedmiotowym dokumencie.

PRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU POWIATU ZGIERSKIEGO

Bogdan Jarota

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Maria Miśkiewicz